

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKA®

SADAKAT

LETIZIA PEZZALI

Çeviri: Bengi Oya

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

SADAKAT

LETIZIA PEZZALI

“Hayat boyu doğru tarafta durmaya çalışıyoruz, eğlencenin doğru tarafını kastediyorum. Bizi ilgilendiren varoluşsal soru ise hep şu: Bir şey mi kaçırıyoruz?”

Arzu öğrenilmez ve öngörülemezdir. Londra'nın, kendi kanunlarına göre işleyen finans merkezinde çalışan otuz iki yaşındaki Giulia'nın deneyimlerine göre arzu da tıpkı finans piyasaları gibi kaotik hatlar çizerek yükselişe geçer, çöker ve sağlamlaşır. Giulia'nın hayatı belirli bir ritimde akmaktadır; çok para, az zaman, her şeyden öte itibarı korumak için kurulan ilişkiler – tabii buna özel hayatı dahil değildir. Kısacası toplumun geri kalanının şüpheyle yaklaştığı ayrıcalıklı bir ekosistemde var olmaktadır. Kendinden yaşça büyük ve evli bir adam olan Michele ise onun için üniversite yıllarında yaşadığı ve eşi benzeri olmasa da geride kalmış bir maceradır. Yalnızca sektörel haberler üzerinden hayatına dair bilgi edindiği Michele'nin adı bir sohbetle belki tesadüfen geçince Giulia gömülü olduğunu sandığı bu hikâyeyi yeniden gün yüzüne çıkaracak, acı ve aşkın köklerini sorgulamaya; insanlar arasındaki farklara, kuşaklara ve geleneklere rağmen değişmeyen kırılmalığımızı irdelemeye koyulacaktır.

Günümüz finans ve duygu dünyalarının vahşi koşullarında var olmaya çalışan bir kadının takıntılı aşkına yalın ve keskin bir bakış sunan *Sadakat*, arzunun doğasına, iktidar ilişkilerine ve çağımızda iletişimin yeni bir dil ihtiyacına dair sıradışı bir roman.

KDV'den
muaf.

f t i / KafkaYayinevi

₺19,50

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Sadakat

Orijinal Adı: *Lealtà*

Yazarı: Letizia Pezzali

Çeviri: Bengi Oya

Yayın Yönetmeni: Enis Köksaldı

Editör: Begüm Berkman

Düzelti: Fahrettin Levent

Kapak Uygulama: Dilara Kavaklıoğlu

Sayfa Tasarım: Gamze Kulak

1. Baskı: Kasım 2019

ISBN: 978-625-7994-00-2

© Giulio Einaudi editore s.p.a., Torino, 2018

Bu eser, yayıncının yazılı izni olmadan çoğaltılamaz.

Türkçe yayım hakkı:

© Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.

KAFKA, Epsilon Yayınevi Tic. ve San. A.Ş.'nin tescilli alt markasıdır.

Baskı ve Cilt:

Dörtel Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.

Zafer Mah., 147. Sok., No: 9-13/A

Esenyurt/İstanbul

Tel: (212) 565 11 66

Sertifika No: 40970

Yayımlayan:

Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Osmanlı Sok., No: 18/4-5 Taksim/İstanbul

Tel: (212) 252 38 21 Faks: (212) 252 63 98

İnternet Adresi: www.kafkakitap.com

E-posta: kafka@kafkakitap.com

Sertifika No: 34590

SADAKAT

LETIZIA PEZZALI

İtalyancadan çeviren
Bengi Oya

SADAKAT

LETIZIA PEZZALI

KAFKA

YAZAR HAKKINDA

Letizia Pezzali 1979'da İtalya'nın Pavia şehrinde dünyaya geldi ve yıllarca Londra'da çalıştı. Eşi ve kızıyla birlikte Lüksemburg'a yerleşen Pezzali'nin ilk romanı *L'età lirica* Premio Calvino ödülünün finalistleri arasına girdi. İkinci romanı *Sadakat* ise sekiz dile çevrildi.

Senin için her şeyin en iyisini diliyorum ve umuyorum ki mutlusundur, tabii mutluluk diye bir şey varsa. Ben var olduğuna inanmıyorum ama başkaları inanıyor ve haksız da olmayabilirler.

–Natalia Ginzburg, *Sevgili Michelle*

...
...
...
...
...

...
...

BİR

HAYVAN TERBİYESİ

Arzu öğrenilmez. Herkes sahip olduğunu dışa vurur. Hepsini bir kerede ya da belirli bir ritimde de değil. Arzu içimizden rasgele çıkar, ara ara, hatta bazen ortada hiç de öyle olağanüstü bir durum yokken. Küçük bir şey yeter ve o an anlarız gerçeği. Bazı şeyleri istiyor, bazılarını istemiyoruzdur.

Çocukken, belki gördüğüm bir reklam, belki de bir şarkının klibi yüzünden insanlar için en büyük mutluluğun, âdeta ânın kusursuzluğunda kirlenmeyen beyaz bir elbiseyle, biriyle el ele tutuşup sahillerde ya da masmavi gökyüzünün altındaki kırlarda koşmak olduğunu düşünürdüm. Bana çirkin hayaller gibi gelmezdi bunlar ama nasıl ilgi çekici olabildiklerini de anlayamazdım. Bugün biliyorum ki insanlar belirsizlikten besleniyor: kararsızlıklar, küçük zalimlikler eğlencenin bir parçası; uygulanan baskılar, güç dayatmaları, istikrarsızlık; kusurluluk, leke; bazen zevki artıran o acı. Bizi parçalara ayıran bir mekanizma hayal ediyoruz, bir insan mekanizması: bir beden, bir akıl. Bizi gözlemleyen, aynı zamanda kendisini de gözlemlenmeye açık bırakan bir insan. Bir ilişki.

Aylar önce Seamus bana şöyle demişti:

“En azından sana erkekler kalıyor.”

Bunu öylece söyleyiverdi; elindeki kapuçino dolu karton bardağı masanın üzerine koyarken, *erkekler* kelimesi havada asılı kaldı. Sabahın ya onu, ya on biriydi. Bar boştu. Hava nasıldı hatırlamıyorum ama yaz yeni başlamıştı; sağı solu belli olmayan, değişken, hafızaya kaydedilemeyecek bir gökyüzüydü. Üşüyordum, biliyorum; çorap giymemiştım ve bacaklarımda tüylerim diken diken olmuştu.

Bambaşka şekillerde geçirilmiş bir geceden geliyorduk. Ben benimkini, yaşadığım küçük apartman dairesinde çok uyuyarak geçirmiştim, o ise bütün gece nöbet tutmuştu; kocaman açılmış gözlerle saatlerce televizyonun karşısında, sessiz evinin oturma odasında, yüzü ekranın o huzursuz edici ışığıyla aydınlanmış, haberleri izleyerek. Bu bizim tavırlarımızı açıklayabilirdi; bir tarafta benim soğukkanlı görünen, gülümseyen sakin halim, diğer tarafta onun bu yersiz cümlesi, âdeta sonradan pişman olunacak bir itiraf. Geceleri karanlıkta yazıp gönderdiğimiz ve sabaha pişman olduğumuz mesajlar gibi konuşmuştu.

Seamus birkaç yıldır benim patronumdu. Ona Harika Patron diyorlardı. Aslında kusurları çoktu ama çalışanlarını koruyup kollaması ona karşı sevecen duygular uyandırmaya yetiyordu, her ne kadar biraz yüzeysel bir biçimde olsa da.

Onunla resmi ama aynı zamanda birbirimize karşı açıksözlü olduğumuz bir ilişkimiz vardı. Lafı çok dolandırmazdık. Fakat o âna kadar, işle ilgili konuların ötesine hiç geçmemiş sohbetlerimizde “erkekler” kelimesinin cinsel hayatın bir özeti mahiyetinde ortaya atılmış olduğunu sanmıyorum. Ancak o gün her şeyin farklı olması mümkündü. Dünya artık yeni bir renk almıştı; bazen tahammül edilemez, bazen de öngörülemez bir renk. Kimilerine göre siyasal ekonomik bir trajedi, kimilerine göre ise büyük bir kurtuluş gerçekleşmişti.

Bu son nokta üzerine çok tartışılabilirdi. Hatta bunu tam da o anda yapan çok insan vardı; yakın ve uzak insanlar, olaylardan bunalmış ve boşa harcayacak enerjisi olan insanlar, konuyla hiç ilgilenmemiş olmalarına rağmen her şeyi çok iyi anladıklarını sanan insanlar, yorulmuş ve bir taraf tutup kendine dünyada bir yer

edinmek isteyenler. Herkes gibi insanlar kısacası. O barda, saçlarım yapılı, mavi tayyörüm, siyah topuklu ayakkabılarım, çıplak bacaklarım ve açık mavi gömleğimle otururken, bir yandan tüm bunlar, bir yandan da başka bir şeydim; birtakım grup mesajlaşmalarında, durum bildirimlerinde ve haber sitelerine yapılan yorum zincirlerinde mevcuttum. Kendimi bir anda, dünyanın sonuna dek önüme gelenle deliler gibi kavga eder halde bulmak için telefonu elime alıp araya karışmam yeterliydi.

“Anlamadım, ne demek bana erkekler kalıyor.”

Cümle dudaklarımdan utançla, boğuk bir sesle dökülmüş ve bu beni rahatsız etmişti. Cevabı beklemeden hemen bu durumu düzeltmeye çalıştım: “Yani... O nasıl bir yorum öyle?”

Seamus kapuçinosundan iki yudum alıp, “Eh, çünkü nasıl olabiliyor, anlamıyorum,” dedi. “Bu sonuçlar, bu olanlar. Kesinlikle beklemiyordum. Gece bir ara gülmeye başladım. Bu olasılığı biliyorduk, böyle bir şeyin olabileceği söylenmişti ama kimse gerçekten olacağını düşünmüyordu.”

Bir anda pek hassas ve samimi görünmüştü gözüme, ama esas fark ettiğim, soruma cevap vermeyi nasıl da geçiştirdiği idi. O nasıl bir laftı; neden en azından bana erkekler kalıyordu? Ne demekti bu? Her şeyden öte, ne alakası vardı? Belki de dünyada olan biteni bir yana bırakıp, öfkeyi dönüştürmek için sekse sığınma ihtimalinin hep var olduğunu söylemeye çalışıyordu. Ama bu durumda, ona da kadınlar kalmıyor muydu zaten?

Beni aradığında hâlâ yataktaydım. Alarmı duymamıştım, saat geç olmuştu ve telefonda adını görünce bir randevuyu unuttuğumu düşünmüştüm, halbuki önemli bir işim olmadığından emin dim. Bir haftadır gecenin ikisine üçüne kadar hep ofisteydim. O sabah, buna hakkım olduğunu bildiğimden, geç gitmeye karar vermiştim ama işte, Seamus aramıştı.

“Sıçtık, Giulia. Gördün mü?”

Hemen Bloomberg'i açmıştım.

“Ne zaman geliyorsun? Sinirimi bozmayacak bir yüz görmeye ihtiyacım var, yoksa sonunda birini döveceğim.”

İşte, şimdi de kasvetli bir barda Seamus'un karşısında oturuyordum ve erkeklerle ilgili o cümleyi sarf edivermişti. Ancak o baştaki kelimeler çoktan unutulup gitmişti, Seamus onları yok etmişti. Tecrübenin gücü işte...

"Durumu değerlendirmek gerekecek," dedim. "Analistlerin yorumları gelir yakında."

"Hayır Giulia, lütfen, basmakalıp laflar etme, seni aramamın nedeni bu değildi. Zekice bir şeyler duymak istiyorum ki ben de günün geri kalanını herkese aynı şeyi tekrar ederek geçireyim."

"Ama bir düşünmem lazım, hiçbir bir fikrim yok ki. Mevzuyu hafife almışım."

"Michele bana bir keresinde senin çok uyanık biri olduğunu söyledi."

Masanın altında ayakkabılarımdan birini çıkarmıştım. Diğeri de çıkardım.

"Michele mi?"

"Evet, Michele. Anla işte, o."

Michele'nin ona benden bahsettiğinden haberim yoktu. Michele'yle ilişkim hakkında kimsenin bir şey bilmediğine inanmıştım hep. Ayakkabılarımı tekrar giydim.

"Uyanık olduğumu söylemesine sevindim. Ona teşekkürlerimi ilet."

"Başka şeyler de anlattı bana. Kötü değil, sadece biraz garip şeyler. Başınızdan geçenler, yaptıklarınız. Michele'nin çok değerli biri olduğuna şüphe yok. Her şeyi bırakıp gitmesi yazık oldu."

"Her şeyi bırakıp gitmedi. Birbirinizi boğazlamaya kalktınız ve sen kazandın. Aynı şey değil."

Ağzımdan neden böyle bir laf çıkmıştı, bilmiyorum: Aslında bunun gerçeği yansıttığından bile emin değildim ama onları düşündüğümde nedense kafamda hep ikisinin güreşe tutuştuğu bir sahne canlanıyordu. Michele'nin ona benimle ilgili neler anlattığını ise düşünmemeyi tercih ettim.

Seamus cebinden kalemini çıkardı ve peçetenin üzerine küçük karikatür suratları çizdi, sonra, "Yukarı çıkmak istemiyorum, daha

değil. Bir beş dakika daha burada kalıp kafa dağıtacak şeylerden konuşalım. Şu meşhur kızı çok beğeniyorum, hani şu Instagram yıldızını,” dedi.

“Hangisi?”

“Şu koca memeli esmer yirmilik. Garip bir soyadı var. Kısacık şortlar giyip sürekli poposunu gösteren selfieler çekiyor.”

“Şort bu sene moda. Bir sürü ünlü giyiyor.”

Artık konuşmalarımız zorlama olmaya, yani hayat normale dönmeye başlamıştı. Telefonlarımızı kontrol etmeye koyulduk. Sessizlik içinde bir süre böyle devam ettik. Ben, içinde bulunduğumuz bu tarihi ânın karmaşıklığıyla ilgilenme çabasına girip gazete sitelerini okuyordum ama aslında içimden tek geçen, Seamus’a şöyle güzel bir nutuk çekmekti. Arzu gerçeği üzerine bir nutuk. Beden ölçüleri, kıyafetler, hal tavır, kısa şortlar; bunların hiçbirisi gerçek arzusun yakınına bile yaklaşmıyordu. Gerçek arzu fotoğraflanamazdı. Fotoğraflamayı becerebilseydik bile, büsbütün basılamaz bir şey olurdu.

O akşam eve erkenden, saat sekize doğru döndüm. Haberlerde hiç durmadan günün konusu konuşuluyordu; adamın biri, “demokrasi” kelimesini coşkuyla ve bir parça da kasvetle tekrar edip durduğu bir konuşma yapıyordu. Sesi kısıp yatak odama gittim. Soyundum ve dolabın dibindeki kısa şortumu çıkarıp denedim. Üzerimde hâlâ gayet iyi duruyordu ama yine de aynada kendime bakarken, otuz iki yaşın artık şort giyme yaşı olmadığını, bu yaşta böyle bir şey giymenin belirli bir çaba, adanmışlık, hatta meydan okuma isteği gerektirdiğini düşündüm; genç yaşların doğallığı yok olmuş, onun yerini açıkta kalan dizlere yönelik yeni bir nefret almıştı artık.

Deniz tatilleri için sakladığım başka yazlık elbiseleri de çıkardım ve aslında hiç pişmanlık duymadan hepsini atabileceğimi fark ettim. Ama bunu yapmayıp hepsini büyük bir özenle tekrar yerlerine yerleştirdim.

Dolapta bir de karton kutu vardı, onu çıkarıp yatağın üstüne koydum. İçinde el yazısıyla yazılmış sayfalarca kâğıt ve gayet iyi tanıdığım bir sarı zarf duruyordu. Zarfı bir kenara bırakıp kâğıtları okumaya başladım. Neden bahsettiklerini biliyordum ama bu el yazısı beni her seferinde şaşırtıyordu. Yazı benim yazımdı, buna rağmen bir yabancıya aitmiş gibi hissediyordum.

Michele'yle ilişkim bittikten iki ay sonra, yirmi iki yaşımıdayken, oturup bir şeyler yazmış, düşüncelerimi kâğıda dökmüştüm. Öyle ciddi bir şey değildi, bir oyundu neredeyse. O dönem Milano'da ekonomi okuyordum ve yapacak çok işim vardı ama hayatımı yaşamaya ve yaşam üzerine düşünmeye vakit buluyordum. Hayal kurmayı sevmezdim, kasten kendimi üzme de değildi niyetim, dolayısıyla yazılarım biraz acemi işi olmakla beraber bilimsel bir üsluba bürünürdü ister istemez. Gençliğin üslubuna. Yine de duygular ilgimi çekiyordu: bazı insanların, oldukça küçük ve acı verici şeyler hakkında endişelenerek çok zaman harcamaları, bu şekilde kendilerini yavaş yavaş yiyip bitirmeleri ve benim de bu insanlardan biri olmam.

Bir kitapta, hayatın iki temele dayandığını okumuştum: sevmek ve yaşlanmak. İyi bir özetti bu, basit ve açıktı; her ne kadar bugün hâlâ, akla yatan cevaplar veren, adına burjuva rüyası denen şeyi –büyük bir ev, yeterince para ve güzel bir çocuk– içermiyor olsa da. En azından açık bir şekilde.

Yazımın başlığı şöyleydi: “Hayvanlardan ders almak istiyorum.” O dönem birbirinden farklı birçok konu üzerine düşünüyordum fakat hepsinin ortak bir noktası vardı: Bana Michele'yi hatırlatıyorlardı. Hayvan terbiyesi de böyle bir konuydu.

Eğitilmenin bir hayvan için muhtemelen pek de keyifli bir şey olmadığını söyleyerek başlıyordum. Hiç hoş değildi, her ne kadar bazı durumlarda sonuç alınıyor olsa da: Hayvanlar birkaç kural öğreniyorlardı, başlıyorlardı insanların istediği gibi davranmaya, an geliyor öyle karmaşık komutları yerine getiriyorlardı ki bu on-

ları âdeta insanlaştırıyordu. İşte, o durumlarda, hayvanın terbiye edildiği söyleniyordu: Terbiye edilmiş olmak, eğitilmiş olmaktan öte bir şeydi.

Ancak terbiye sadece farklı türler arasında olmuyor, ucu insanlara da dokunuyor. Karşılaştıkları anda birbirlerinden ne istediklerini bilen insanlar var elbette. Ama bu, sadece ikili ilişkilerde değil, iş ilişkilerinde de oldukça ender rastlanan bir durumdur. İnsanlar çoğunlukla birbirleriyle uyumsuzdur, aynı şeyleri istemezler. Biri diğerinin ne dediğini anlamayabilir, bu yüzden birbirlerini karşılıklı olarak eğitmenin bir yolunu bulmaları gerekir. Böylece terbiye etme işi, tarafsız bir müzakere şeklini alır.

Bir ilişkide olmak, hem mahkûm hem de gardiyan olmak gibidir. Mahkûm olarak iki seçeneğimiz var: Birincisi delirmek, bağırıp çağırmak, kaçmaya çalışmak ve böylelikle yavaş yavaş kendi sonumuzu getirmek. İkincisi ise bize ne sorduklarını, bizden ne istediklerini anlamaya çalışmak, istedikleri bir şey varsa tabii; belki de gardiyanı memnun etmenin bir yolu vardır, onun dilinden konuşmak mesela. Bir aşk ilişkisindeki iki kişiden biri diğerine, “Seni seviyorum” demek isteyebilir ama karşısındaki bu kelimeleri duymak istemeyebilir. Böyle insanlar vardır; bazı lafların sarf edilmesinden hoşlanmazlar, utanır, gerilirler. Böyle bir durumda, iyi terbiye edilmiş bir hayvan mesela, nasıl davranması gerektiğini derhal anlayacak ve susup oturmayı öğrenecektir.

Belirttiğim gibi, ilişkilerde aynı zamanda birer gardiyanız da. Mahkûm olarak “Seni seviyorum,” dememeyi öğrenmemiz gerekirken, gardiyan olarak bu cümleyi dilediğimiz kadar dile getirebilir, karşımızdakini ısrarcılığımızla taciz edebilir, onu kendi ıstırabımızın kodesine tıkıp dışarıdan hiç durmadan serenat yapabiliriz. Yahut bir anda durup, herhangi bir açıklama yapmadan, artık hiçbir güzel söz söylememeye karar verebiliriz. Karşımızdaki, “N’olur, her dakika beni sevdiğini haykırıp durma,” diye rica ettiğinde, “Ah, öyle mi? O zaman bundan sonra sana tek kelime dahi etmeyeceğim,” diye karşılık verebiliriz. Ya hep ya hiç. Çünkü öyledir, canımız öyle isteyiverir. Çünkü en yüce amaçlara ulaşma

imkânımız olduğuna, dolayısıyla her şeyin adabına uygun şekilde yapılması gerektiğine inanırız.

İşte, tüm bu düşüncelerimi içeren yazım şöyle sonlanıyordu:

Başkalarıyla ilişkilerimizde hem mahkûm *edilen*, hem mahkûm *edeniz*. Dolayısıyla bir karmaşa var ortada, meseleleri açıklığa kavuşturmak zor. Bir ilişkide bir yandan sürekli rolleri değiştirirken diğer yandan başlangıçtaki amacımızı, karşımızdakinin kim olduğunu anlayabilmek için onunla iletişim kurmaya ve ona yaklaştırmaya çalıştığımızı hatırlamak zor. Fazlasıyla ulvi, o yüzden gerçeklerden uzak, nitekim kısa sürede de unuttuğumuz bir amaç bu. Gardiyan ve mahkûm rolleri arasında gidip gelirken o anda ne yaptığımızı, ne dediğimizi anlamaya çalışmakla meşgul oluyoruz; bir yandan da biraz sonra ne diyeceğimizi, ne yapacağımızı, ne olup biteceğini hesaplamak durumundayız. Uzun lafın kısısı, çok fazla hesap kitap var işin içinde.

İnsan ilişkilerinin sonu hep bir yorgunluk.

Yazıları bir tarafa bırakıp törensel bir edayla sarı zarfı açtım. Fotoğrafları gördüm, çok fazlaydılar. Hepsini gayet iyi hatırlıyordum. Benim nü fotoğraflarım; sırtım dönük, ayakta, uzanmışken, çoğunlukla gülümser halde, davetkâr bakışlarla havaya girmiş poz verirken, hani şu bir zamanlar sahip olduğunuza kolay kolay inanmadığımız cüretkâr bakışlarla. Maalesef zarf bir köşesinden kıvrılmıştı, tabii fotoğraflar da. Onları düzeltmek için bir ağırlığın altına koyabilirdim ama belki de artık yapılabilecek pek bir şey yoktu. Uygun ağırlığı bulmak için şöyle bir etrafıma baktım fakat gördüğüm her şey işe yaramayacak kadar hafıfmiş gibi geldi o anda. *Acelesi yok*, diye düşündüm; uzunca bir zamandır daha sakın biriydim nitekim.

Sessizlik içinde biraz televizyona baktım, sesi güçlükle duyulacak kadar kısıktı. Demokrasiden bahsetmeyi bırakmış, döviz kurlarıyla uğraşıyorlardı. Bir süre hareketsizce durdum. Hiçbir zaman anlamamışımdır; hareketsiz kaldığım bu anlar dinginlikten mi doğuyor yoksa korkudan mı, pes etmişliğin sonucu mu bu, yoksa acının mı?..

İKİ

CANARY WHARF

Finans dünyasıyla ilgili filmlerde insanlar el kol hareketleri yaparak oradan oraya koştururlar, parmaklarını klavyenin üzerinde hiç durmadan hareket ettirir, sürekli değişen rakamları takip ederek, çok hızlı bir şekilde ve anlaşılmayan bir dilde ama temel mesajını gayet açıkça, neredeyse bir reklam sloganı kadar basit şekilde aktaran bir dilde konuşurlar: “Ben ne istediğimi biliyorum.”

Halbuki, bu dünya gerçek hayatta bana hep biraz daha farklı görünmüştür. Daha ağdalı, yarım yamalak, daha az ışıltılı. Sanki ofiste içinde ağır, kesif bir hava varmış ve hareketlere yansıyor onları da ağırlaştırıyormuş; bu da sürekli bir sürtüşmeye, karışıklığa ve sonucunda da bir donukluğa sebep oluyormuş gibi.

Canary Wharf birkaç yıldır hayatımda; burası Thames Nehri'nin kıyısına kurulmuş bir finans merkezi. Tarafsız bir yer değil, güç ve düzen yaymak için yaratılmış: olabilecek en muntazam biçimde bulutlara nüfuz eden gökdelenler, binaları nazikçe ve âdeta sorumluluk bilinciyle okşayarak akıp giden su kanalı, ardında iz bırakmaktan kaçınarak her şeyi ezip geçen iyi giyimli kalabalık. Yaşayan bir plastik, bir mimari fantezi, Londra'nın geri kalanıyla etkileşime geçip kirlenmeden, gerçekliğini pek de yaymadan,

uzun yıllar içinde hayata geçirilmiş kentsel bir arzu nesnesi, bir gayrimenkul düşlemi, canlı bir plastik maket. Her sabah buraya çalışmak için gelen herkes gereksiz duygusallıklarını kapının önünde bırakıp içeriye öyle girmeli; her şeyin gerçekten tıkır tıkır işleyeceği ümidiyle bir arınma yöntemi. Ama bu o kadar basit değil. Her bina, her insan sureti, içinde titrek bir kaygı saklar: yıkılma ihtimali.

Gazeteler Canary Wharf hakkında yazdıklarında, neredeyse hep bölgenin kökenlerine atıfta bulunarak başlarlar (“Seksenlerin sonunda eski liman bölgesinin kentsel dönüşüme girmesiyle inşasına başlanmıştır, adını da tarihteki önemli ticaret rotalarından biri olan Kanarya Adaları’ndan alır”), sonra da lafı hemen sosyolojik değerlendirmelere getirirler: Bölgede yüz bin kişi çalışmaktadır ama hiçbiri bölgenin yerlisi değildir; piyasalarda faaliyet gösterenlerin kurmaca zenginlikleri ile banliyölerdeki gerçek yoksulluk arasındaki uçurum; gayrimenkuller, o binalar, Londra ve saldırıganlığını temel seviyede temsilen metrekare hesapları...

Canary Wharf’ın bilgisayar ekranlarında sürekli bir şeyler olur: uzak topraklarda on binlerce insanın hayatını yerle bir ediveren bir şirket birleşmesi, döviz piyasasında oynanan ve koca koca ülkelerin alım gücünü bir anda altüst eden bir bahis. Buna rağmen çalışanların ortak hafızasında gerçekten yer eden olaylar, bir anlığına da olsa dikkatleri ofis pencerelerinin dışındaki dünyaya çevirtenlerdir. Mavnalar geçeceği zaman içe dönerek açılan bir köprü vardır mesela; bu çok sık olmadığından, şahit olanlar anlatabilirler. Bir kere sinde Kraliyet Donanması’na ait, savaş helikopterleri taşıyan devasa bir gemi limanda demir atmıştı ve o koca binalar onun yanında bir anda küçücük kalmışlardı. Geceleri tilkilerle karşılaşabilirsiniz; ofisten geç çıkıp yolda onlara denk gelenler durup geçmeleri için yol verir. Gündüzleri ise gidilebilecek özel yerler vardır: yoga dersleri verilen bir çatı bahçesi, langırt masası olan bir mekân.

Benim ofisimin olduğu bina gayet klasik, bolca metal ve camdan yapılmış, bariz bir şekilde olmasa da yeşil rengin hâkim olduğu bir yer. Güneş ışığını otuz üç kat boyunca yansıtıyor. Ama her

şeyden öte kayda değer acılıkta bir hikâyesi var. İlk inşa edildiğinde Enron şirketinin binası olacakmış fakat Enron 2001’de muhasebe skandallarını takiben batınca, bina Lehman Brothers’ın Avrupa Genel Merkezi’ne dönüşmüş ancak bu şirket de 2008 krizinde yok olmuş. Bizim banka 2010’da, her tür batıl fikre kulaklarını tıkayıp, binayı dört yüz doksan beş milyon sterline satın aldı. 2012’de de taşındık. 2014’te çalışanlardan biri en üst kattan atlayıp intihar etti. Olayın ardından bankanın basın sözcüsü “derin bir üzüntü” duyduklarını açıkladı.

Benim masam yirmi birinci katta bulunuyor. Diğerlerinden hiç-bir farkı olmayan, hepsinin arasında kaybolan bir masa. Üç tarafında çok yüksek olmayan, üstünkörü monte edilmiş bölme panoları var. Gerçek bir odacık gibi değil ama yine de bu panolara raptiyelerle bir şeyler tutturulabiliyor. Mesela sağımda, üzerinde “Üzgünüz ama sipariş ettiğiniz yaşam tarzı şu anda üretim dışıdır” yazan bir kâğıt asılı. Banksy’nin bir lafı; 2011’de bir duvarda belirmiştir.

Arada bir yanımdan geçenlerden biri benimle iki laf etmek için durup yazıyı görüyor. Tepkileri genelde farklı şekillerde oluyor; Banksy’yi sever misin diye sorup, onunla ilgili ne düşündüğümü öğrenmek isteyenler, susup kalan ve bana sanki bir anda güvenilmez bir insan olduğum gibi bakmaya başlayanlar, kendini zekice bir espri yapmak zorundaymış gibi hissedenler.

Az sayıdaki İngiliz meslektaşımın biri olan Fred de bu son grupta. Yazıyı okuyunca, “Giulia, yoksa sen komünist misin?” diye sordu ve konuyla ilgili görüşlerini derli toplu bir mantık çerçevesinde anlatmaya koyuldu: “Yaşam tarzından bakalım... Bizimkini tarif etmek kolay. Hayatta hoş şeyler yapmak, hoş şeylere sahip olmak için, yani teoride varoluşun boşluklarını doldurmak için para kazanıyoruz. Ancak bu parayı kazanmak için o kadar çok çalışıyoruz ki bize kalan o alan ve zaman son derece az, bölük pörçük, yönetilmesi zor ve bu zorluk yüzünden de boş kalmaya mahkûm. Bu durum gayet can sıkıcı ama şikâyet etmemeyi seçiyoruz ve işte, oluyor. Bazıları sanki o can sıkıntısını bile duymuyor; şanslı insanlar, gerekli beceriye sahipler, burada bulunmamızın gerçek

sebebi onlara malum olmuş falan değil tabii, –hepimiz biliyoruz ki öyle yüce bir sebep yok ortada– ama bankada, domuzların çamurda yuvarlandıkları gibi yuvarlanabiliyorlar. Yanlış anlama, kimseyi aşağılamak için söylemiyorum. Domuzlar son derece zeki hayvanlardır. Sonra bir de komünistler var. Onlar komikler. Yok denecek kadar azlar. Sen de onlardansın mesela.”

Gülümsedi ve uzaklaştı. Onun uzun ömürlülerden olup olmayacağını sorguladığımı hatırlıyorum. Etrafını zeki ve söz dinleyen, kusursuz hesap kitap yapabilen insanlarla doldurmayı seven bir *müdürle* çalışıyor ama bu, devam etmesi için yeterli değil. Bazıları Fred’in sesinin cılız kaldığını söylemeye başladı bile; bir oda dolusu insanı etkileyemiyormuş, politik olamıyormuş.

Ben ne kadar dayanacağım, onu da bilmiyorum. Kimse kendi namına bunu bilemez. Her gün o ılık profesyonel coşkuyu yaşadığım evrelerden geçip, karanlığın ve hoşnutsuzluğun içinde buluveriyorum kendimi; bana has bir şey değil bu, yaygın bir durum, anlamak için etraftakilere dikkatlice bakmak yeterli: baş ve mide ağrısı ilaçlarıyla dolu çekmeceler, masaların üzerinde stres topları, bilgisayarlara ekran koruyucu olarak koyulmuş tatil fotoğrafları, yazıcıdan çıktı almak için ayağa kalkanların hızlı ama hiç de sportif olmayan yürüyüşleri, yapay bir ortamda durmaktan kurumuş ciltleriyle genç yüzler.

Sabah metrodan eski şarkıları dinleyerek çıkıyorum. Yürüyen merdivenle, derinlerden ışığa doğru çıkıyorum ve işte, karşımda bina; bana daha görüşümü odaklama, daha da kötüsü, gördüğümü içselleştirme zamanı bile bırakmadan beni içine çekmeye hazır, bekliyor. Bir an içimden arkamı dönüp eve gitmek ve uyumak geçiyor ama yapmıyorum. Belki de burada olmak beni bir şekilde teselli ediyor. Bu sayede dünyada bir yerim var: bankanın lobisi. Büyük bir düzenle asansörlere girip çıkan kadın ve erkeklerin varlığı bana anında güven veriyor, her soruya cevap veren bir makine sanki. Bir de üstüne para veriyorlar. “Gittiği yere kadar,” diyorum kendi kendime. Bir anlığına başka bir

güvence kaynağını hatırlıyorum; Michele bir gün bana, “Seni teselli etmek hoşuma gidiyor,” demişti. O cümleden sonra yaşadığım yalnızlık hissini hatırlıyorum.

Bazen çocukluk yıllarımdan tanıdığım, benimkinden farklı, belki de gelecekte benim de başıma gelecek türden hayatları olan insanlar buluyor beni sosyal medyadan. Bazıları doğdukları yerlerde kalmış, bazıları hiçbir yerde durmadan hep seyahat etmiş, kimi çoluk çocuğa karıştığı için bir odasını pastel renklerde döşemiş, kimi de ergenliğini –daha doğrusu kendi belirsizliğini– uzatmış da uzatmış. Bir de seçim yapamamış olanlar var. Ancak herkes bir şekilde olgun yaştan insana dayattığı ölçü mefhumuyla yüzleşmiş. Londra’dan yolu geçen biri bana, “Görüşelim, öğle molanda yanına geleyim,” diye yazıyor.

Görüşüyoruz; biraz yürüyoruz, ben binaları ve etrafı gösteriyorum. Bir şeyler yemek için bir yere oturuyoruz ve biraz konuşuyoruz; böyle durumlarda nasıl konuşulursa, doğallıktan uzak ve çok dikkatle. Benim hikâyem –dışarıdan görünen basit biyografim– zor geliyor, anlatamıyorum ve biliyorum ki karşımdaki de benimle aynı şeyi yaşıyor. Sonunda vedalaşmak herkesi rahatlatıyor.

Ortaokuldan tanıdığım sarışın, bir zamanlar zayıf, çekingen, jimnastiği ve edebiyatı iyi; bugünse üç yaşında bir çocukla, zarif ve çekici bir kadına dönüşmüş olan bir arkadaşım, kız arkadaşlarıyla bir sergi görmeye gelmişti ve buluşalım diye beni aradı.

Sarılıp öpüştük. Uzun uzun oğlundan bahsetti. İşyle ilgili hiçbir şey söylemedi, ben de sormadım. Onun yerine kocasının işinden bahsetti, sonra kendisinin neden beğendiğini izah ederek birkaç roman ve film önerdi. Bir noktada bana, “Peki sen? Çocuk istemiyor musun?” diye sordu. Olaya müdahil ses tonu, üzerime diktığı gözleri, içimdeki affedilmesi zor bir şeyin restorandaki aynalı duvara yansımaları; tüm bunlar kafamı karıştırdı ve bir çocuk gibi cevap verdim: “Şey... bilmiyorum ama daha zamanım var.”

Başını salladı. “Biriyle çıkıyor musun?” diye sordu. “Risk almak lazım, bundan korkma. İnsan bu kadar saat rakamlarla boğuşarak çalışmaya dayanabiliyorsa, daha kötü ne olabilir ki yani mesela...”

Cümlesini tamamlamadı, onun yerine, “Yeni doğmuş bebeğini kucağına verdiklerinde duyduğün his bambaşka,” dedi.

Gülümsedim, onu dinlemekten memnun olduğumu; hiç kimse ya da hiçbir ihtimale sırtımı çevirmediğimi, başkalarının fikirlerinin benim için önemli olduğunu, hatta bir defterim olsa çıkarıp not alacağımı anlamasını istiyordum.

Kısa bir süre sonra ayrıldık ve ben birkaç saat boyunca maruz kaldığım şeyin yükünü üzerimde hissettim.

O öğleden sonra bilgisayarımın masaüstünü düzenledim. Hayatında yanlış olan ne vardı? Ya benimkinden? Kandan veya acıdan bahsetmemiştik, en azından açıkça. Yine de kafamın içi bir anda hakaretlerle dolmuş gibiydi.

Daha mezun olmadan önce finansı ve Londra’yı seçmiştim. O zamanlar beni en çok para ilgilendiriyordu; bunu söylemek pek hoş olmayabilir ama daha farklı bir açıklamam da yok. Herkes para sahibi olma arzusunu anlayabilir; bu arzuyu kimin hangi gerekçeyle taşıdığı bir yana, her zaman aynı olan bir arzudur. Para da hep aynıdır, geldiği yerden ya da onu nasıl kullandığından etkilenmez. Nitekim yasadışı bir şekilde yeniden dönüştürülebilir.

Küçükken, “Babam yok, o halde günün birinde zengin olmayı deneyebilirim en azından,” diye düşünürdüm. Unutmaya meyilli oluyor insan ama aslında çocukken para konularına çok akil yürütüyoruz, zenginlik hayalleri kuruyoruz, uçsuz bucaksız çayırırlar dolusu oyuncak ve onları sakladığımız prenses odaları hayal ediyoruz. Orada da kalmıyor, teminat bekliyoruz, hatta trajik bağlamda olsa bile tazminat mevzusuna da kafamız basıyor; örneğin anne veya babasını kaybetmiş bir çocuğun, tazminat olarak büyüyünce zengin olmayı hayal etmesi gibi. Bir çeşit masal.

Annem beni tek başına büyüttü ama bana hiçbir şeyin eksikliğini yaşatmadı. İyi bir işi vardı, fakir değildik ama yine de bir huzursuzluk hissediliyordu. Koyu renkli gür saçlarını hatırlıyorum; bakımlı ellerini, sürmeli gözlerini, benimkinden bile ince,

narın hatlarını, minimal giyimini – ben öylesini sevmezdim ama o taşımasını bilirdi. Her şey gayet ince hesaplanmış, gerektiği kadar ve eksiksiz. Bu ölçülülüğün arkasında ise daha pratik kaygıların hayaleti.

Evle ilgili hesap kitabın durduğu, özenle rafa yerleştirilmiş dosyalara bakarken kollarını sanki kendini korumak ve tatmin etmek için hızla ovaladığını hatırlıyorum. Çabalarına ve bu çabaların sonuçlarına minnettarım ama hep daha fazlasını istediğimi düşündüm. Yetim büyüyünce daha büyük bir güvensizlik içinde yüzüyor insan. Ciddi bir mali risk doğuyor. Bütün dünyamız tek bir yetişkine bağlı oluyor. Ekonomide buna “kilit personel riski” denir; şirketin bütün sorumluluğunun tek bir insanın omuzlarında olmasından doğan tehlikeler. Kilit personel ölürse her şey biter. Potansiyel yatırımcılar bu riske çok önem verirler. Bir çocuk da bu riski derinden hisseder.

Kendini böyle bir yerde işe aldırarak bir saplantının sonucu ya da bir boşluğa veya yoksunluğa verilen bir tepki olabilir. Girerken elemeyi geçmek, sonra dile ve kodlara alışmak, püf noktalarını öğrenmek, lazım oldukça uyumayı bilmek gerekir. Geçiş ayınlarını göğüslemek. Son zamanlarda bir şeyler değişti aslında ama yüzeysel bir durum, bir pazarlama meselesi: Finans dünyasının zaten pek iyi olmayan itibarı daha kötüye gitti, bunu telafi etmek için de daha az kavgacı bir görünüme büründü. Birkaç yıl öncesine kadar bankaların internet sitelerindeki İnsan Kaynakları bölümünün arkaplanında gökdelen fotoğrafları olurdu. Cam, beton, bir masanın etrafına oturmuş koyu renk giyimli insanlar. Gerçeğin soğuk, mücadeleci ve mükemmeliyetçi, herhangi bir yanlış anlaşılmaya mahal bırakmayan bir temsili: Ortam sert ama ofise ayak bastığın ilk günden itibaren sana güç ve başarı vaat ediyoruz. Bu çok kısmi bir gerçek çünkü güç ve para ancak çok uzun zaman sonra ve çok az insana kısmet oluyor. Diğerlerine vasatlığın belli seviyelerini deneyimlemek kalıyor; hali vakti yerinde bir vasatlık belki, ama bu da hüsransızlığı garanti etmiyor. Yeni mezunlar bunu bilir; bize başvurular oyuna gelmemeye programlanmışlardır, buna rağmen

yönetim odası imgesi uzun süredir işe yarıyordu. Hırsların temeline genelde istatistiksel geçerlilikten yoksun şekilde, seçilmiş kişi olma kanaati yatar. Yahut daha temkinli bir tutum vardır: geride kalmama isteği, başarıyı bizden daha az hak ettiğini düşündüklerimize gelecekte yenik düşme korkusu; günün birinde haset eden birine dönüşmekten kendimizi alıkoyma gayreti.

Bugün internet sitemiz modernleştirildi, gökdelenlerin yerinde doğa manzaraları ve geniş pencereler önünde kısa kolu, renkli kıyafetler giymiş, sohbet eden insanların görüntüleri var. Ancak saldırganlık mesajı, kılık değiştirmiş biçimde de olsa duruyor.

İlk geldiğimde Islington'da iki odalı bir evde kalıyordum, bankanın merkezi o zamanlar da şehir merkezindeydi. Dairem bahçeli bir meydana bakıyordu ve orada bir gece genç bir oğlan bıçaklandı. Birileri aylarca o noktaya taze çiçekler bıraktı. Yan sokakta masa, sandalye ve yataklarla dolu bir mobilya mağazası vardı. Her gün önünden geçerken o dükkâna bakıp, bankanın dışında, hayatı olan, evine mobilyalar alarak dayayıp döşeyen insanlar olduğunu düşünürdüm. Benim de günün birinde böyle bir hayatım olacak mı, hiç bilmiyordum; belki yıllar sonra olabilirdi. Bu dükkânda gezen müşterilerin ne iş yaptıklarını merak ederdim. İyi kazanıyorlar mıydı, yoksa idare mi ediyorlardı? Aileden mi varlıklıydılar? Değillerse bu özgürlüklerinin bedeli neydi; koltuğa kumaş seçerek vakit öldürebilme özgürlüğünün?

Kendime bazı soruları sormayı çoktan bıraktım, bu şehirde meslektaşlarımdan yaptığı gibi, yani iki durumu bir araya getirerek yaşamayı öğrendim: kendini deli gibi işe adanmak ve az eğlenebilmekle övünmek. Zamanın yetmediği yerde parayı kullanmak. Belirli türden kalabalıklara, gürültülere, kokulara alışmak, Londra'ya has o sise mecburen uyum sağlamak için gerekli gayreti gösterdim ki bu pat diye olmuyor, sabır gerektiriyor. Aynı zamanda belirsizliklere, bir yanda mekânların sabitliğine, diğer yanda kesişen hayatların ve hikâyelerin gelip geçiciliğine alışmak da buna dahil.

Londra'nın ne benim ne başkaları için kalıcı bir şeyi temsil ettiğini düşünmedim hiçbir zaman. Ondan ne kapabilirsek oydu.

Şehir bizi gözlemler, bunu hep yapagelmiştir ve kimbilir kaç defa bize attığımız her adımda, “Bana sahip olamayacaksınız,” diye fısıldamıştır. Buna rağmen üst üste eklenen yılların ağırlığını inkâr edemeyiz; alışkanlıklarımızın şaşırtıcılığını, vitrinlere, ağaçlara, alıştığımız sokak lambalarına tatmin olmuş gözlerle bakışımızı. İnsanoğlu zekidir ve zekâ farklı durumlara uyum sağlayabilme kabiliyetidir. Dolayısıyla bir sığınak bulur, zor da olsa ne yapar eder, bulur. Onun olur orası; bazı durumlarda sonsuza kadar, bazen de maalesef geçici. Zira temelde zihnimizde başımızdan geçenlerle ve düşüncelerimizle inşa ettiğimiz mekânlar her an düşmanca ortamlara, birer hayal kırıklığına dönüşebilir. Bir çöküş, bir parçalanma, başımızdan geçip Esas Olay’a dönüşen ve bu sırada mahallini de yakan herhangi bir olay. Uzun lafın kisası, tüm yönleriyle yüzleşilmesi gereken bir yas. Her halükârda, insanın yenilgisinin mahiyetini önceden değerlendirmesi, sonradan durumu toparlamasına yardımcı olabilir.

Üç

BELİRSİZLİK, MANTIKSIZLIK, COŞKU

Referandumdan sonraki cumartesiye, yavaş yavaş gazete ve televizyonlarda yer bulmaya başlayan analizler eşliğinde, veriler ve ne anlama geldikleriyle geçirdim. Akşam kendimi birtakım İtalyanlarla beraber bir İspanyol lokantasında buldum ama diğerlerinin aksine konuyu tartışım, daha da eşleyesim yoktu. İçten içe tuhaf bir ilgisizlik geliştiriyordum, ara sıra hissettiğim o ait olmama duygusu. Daha ziyade Seamus'un bir gün önce bana söylediği sözü düşünüyordum: *En azından sana erkekler kalıyor*. Aslında uzun zamandır bir erkeğim falan da yoktu.

Bir gece önce gençlik resimlerime baktıktan sonra yarım saat kadar bir porno sitesinde bir videodan öbürüne atlayıp belirsiz bir şey aramaya koyuldum. Bir noktada zevk alırken buldum kendimi, hemen ardından daha iyisini yapabileceğim hissi geldi. Her tür cinsel fantezinin bir pornografik versiyonunun olduğu söylenir. Doğru mu bu bilmiyorum, belki de sadece yapımcıların ticari hırsının bir yansımasıdır.

Bir duş aldım, sonra birbirinin önünde diz çökmüş bir kadın ve bir adam çizdim. Öpüşüyorlardı; bunu yaparken hem rahatsızlıkları belliydi hem de arzu doluydular. Pek iyi sayılmayacak, stilize

bir resim oldu ama fikir hoşuma gitmişti; herhangi bir düşünceyi resmetme becerisine sahip olmak ne kadar güzel olurdu ama maalesef yeteneğim yoktu. Karanlık ve yoğun bir cinsellik fikri beni çekiyordu, belki benim fantezilerim videolarda ya da çizimlerde ifade edilmiyordu ama hayalimde birtakım sahneler canlanıyordu: bir kadının üst gövdesi, ışığın aydınlattığı memeleri, soyundukça gerçeklik kazanan bir adam, bir boğuşma sahnesi ve ardından gelen ani bir yumuşaklık. Ve aynaların önemi; karanlıkta parlayıp kaybolan silüetler, utanmazca çekilmiş yakın sahneler, delici yoğunlukta bakışlar, biraz özlem, bolca adanmışlık. Bir büyüteç altında yaşama şüphesi ama korkmadan, utanmadan. Her yerini deli gibi öpmek, “İşte seks bu,” diye düşünmek ve kendi yaptığın bu vurgulamadan dolayı gülünç hissetmemek.

İspanyol lokantasında Fred de vardı. Orada olması garip gelmemişti, İtalyanlarla sık sık dışarı çıkıyordu. Bize dışarıda, yağmur geçirmez bir tentenin altında bir masa verdiler. Hesapta güzel bir masaydı ama yoldan çok araba geçtiği için pek de öyle sayılmazdı. Fred yanımda oturuyordu. Arada bir kullandığı ve ona anında İngiliz turist havası veren ağır aksanlı İtalyancasıyla bana, “Kızıl beni bıraktı,” dedi. Sanki kendisiyle ilgili her şeyi halihazırda biliyormuşsunuz gibi konuşanlardandı.

“Üzüldüm,” dedim.

“Yanıma taşındı ama sonra beni kullanmaya başladı.”

Doğru olabilirdi. Kimse Fred’in aşk hikâyelerine inanmazdı ama tabii kim bilebilirdi.

Bir sürü yemek geldi, biri bütün masa için sipariş vermişti. Sıcak yemekler elden ele geziyordu. Yemeklerin kokusu güzel oluktan öte rahatlatıcıydı. Masadaki herkes yüksek sesle konuşuyordu, on kişi kadardık, neredeyse hepsini sima olarak tanıyordum ama hiçbirisi arkadaşım değildi. Serbest yatırım fonlarıyla çalışan kırmızı polo tişörtlü bir oğlan, referandumun demografik yapısı üzerine bir konuşma yapıyordu; okumuş insanlar, düşük eğitim düzeyi

olanlar, Londralılar, dışarıdan gelenler ve diğer bölgelerdekilerin hangi yönde oy kullandıkları... Her şeyden öte, kayıtlı seçmenlerin yaşına bağlı zıtlık ilgisini çekmişti: gençler ve yaşlılar. Gençler çoğunlukla iyiyi, yaşlılar kötüyü seçmiş, sonunda kötü galip gelmişti.

Onun karşısında başka departmandan bir meslektaşım oturuyordu. Daha yeni baba olmuştu ve geleceği sorguluyordu; kucağında yeni doğmuş bebeği, bir savaştan kaçarcasına ülkeden kaçması gerekiyormuş gibi konuşuyordu. Yoldan bir Lamborghini geçti ve masadan bazıları dönüp baktı.

Patates kroket yiyordum. Karşımda oturan bir kız ona göre referandumun bu şehirde yaratacağı sonuçlardan bahsediyordu. Şehir merkezinde bir dairesi vardı, içini daha yeni yenilemişti. Sanki biri evine girmiş de duvarlarına yazılar yazmışçasına vandallık kurbanı gibi hissettiğini söylüyordu.

“Abartmayalım,” dedim.

Kız bana önce merakla, sonra sinirle baktı. Alnının ortasında dikey bir damar bir şimşek gibi kabarıp yok oldu.

Diğerleri geceye devam ederken ben yürüyerek eve döndüm.

Uzakta oturmuyordum, bir süre önce güneybatıya taşınmıştım; eve varmak için Viktoryen binalarla dolu uzun bir caddeden yürümem gerekiyordu. Bir iki basamaklı, sütunlu apartman girişleri, birinci katta küçük balkonlar, şekilli budanmış şimşirler ve defne ağaçları. Her şey son derece bakımlı, hemen sonra istisnai bir durum: dökülmekte olan bir cephe, kir içinde pencereler. Zenginliğin orta yerinde çöküşün izleri varlığını sürdürüyordu. Londra'nın huyudur bu: Merkezde bile, toz tutmuş bir şehrin kırılğan doğasını gözler önüne serer; ahşap döşemeli, mokat kaplamalı ve kaplanmayan pencerelerle dolu köklerini. Eski püskü, çürük binalar, çoğunluğu yabancı olan, zamanında şehre duydukları büyük aşkla ve kazançlı gayrimenkul rüyalarıyla buraları canlandırmış varlıklı ev sahiplerinin ihtişam iddialarının arkasında saklı kalmıştır. Ama artık referandum gerçeği vardı.

Evde kitap okumaya karar verdim. Yeni eve taşınınca oturma odasına küçük bir kitaplık yaptırmıştım. Arada sırada bir şeyler alıyorum; hoşuma giden yazarların romanlarını, birilerinin tavsiye ettiği kitapları, günün çoksatanlarını. Raflardan birinde ekonomi kitapları var. Aswath Damodaran'ın yazdığı *The Dark Side of Valuation**'ın ilk baskısı mesela. Kitap 1999-2000 finansal balonundaki internet analizlerini anlatıyor; benim yaşımda bir insan için tarihi bir metin. Ya da *Borsanın Akıl Almaz Yükselişi*; sermaye piyasasındaki dalgalanmaların psikolojik sonuçları olarak taşkınlık ve depresyondan bahsediyor. Hepsi de kendince çekici başlıklar; belirsizlik, mantıksızlık, coşku. Öngörmesi güç, ender rastlanan ve zor olaylar üzerine bir teori geliştiren *Siyah Kuğu* da var kitapların arasında. Sağda alt rafta, neredeyse saklanmışçasına oraya sokuşturulmuş, mavi kapaklı küçük bir İtalyanca kitap var; kitabın adı pek dikkat çekici değil, oldukça mütevazı ve kibar: *Il manuale dell'investitore*. Yatırımcının elkitabının önsözünde şöyle diyor: "Yatırım yapmak, yaşamaya benzer. Kolay değildir, önüne geçilemez ve başlarda ona pek hazırlıklı değilizdir." Yazarı Michele.

Yıllar önce ona, tam olarak bu cümleyi içeren bir mesaj yazmıştım. Gönderdiğim bir sürü mesajdan biriydi. Hâlâ birlikteydik ama ilişkimiz pek iyi gitmiyordu. Kitap aramızda bir bağ kurmuştu, bu kitap sayesinde tanışmıştık. Hemen cevap yazmıştı.

"Kitabımdan alıntı yapma. Lütfen."

"Neden?"

"Beni üzüyor."

"Ama neden?"

Bir daha cevap vermemişti. Çok bozulmuştum. O zamanlar çok sık başıma geliyordu bu, davranışlarımda büyük bir alınganlık vardı.

Bu kitabı yayımladığında Michele kırk yaşını yeni doldurmuştu. O yaştaki birçok insana olduğu gibi, onun hayatındaki olaylar da artık her şeyden öte tesadüf eseri gelişiordu. Bu kitap da âdetâ gökten imişti. Bir gün bir iş arkadaşına –herhangi biri değil, Seamus'a– bir müşterisinin Milano'daki bir yayınevinden kısa bir makale yazması için teklif gelmişti. Seamus'un canı istemiyordu

ama bunu dile getirmek yerine böyle bir işin altından kalkamayacağını iddia etmişti, dahası İtalyan olmamasını, yayınevi dert etmese de kendisi bir sorun olarak görüyordu. Bu yüzden Michele'ye yönelmişti.

“Sen yapamaz mısın? Hayır dersem gücenirler. Sen çok uygunsun.”

“Benim ne alakam var?”

“Hadi, n'olur!”

“Neden bahsetmesi gerekiyor yazının?”

“Yatırım hakkında bir başvuru yazısı.”

Michele şaşırmıştı.

“Bunun bizimle bir ilgisi yok ki. Bireysel bankacılıktan birine yönlendir.”

Sonra kabul etmişti; gösteriş merakı, ezelden beri taşıdığı profesör olma hayali devreye girmiş olmalıydı (Bunu kısa bir dönem gerçekten değerlendirmişti ama sonra paranın cazibesine yenik düşmüştü). Belki de yalnızca hayır demeyi becerememesiydi sebep.

Yayımlanma fikri, sanki en özel anılarını baskıya vermek üzereymiş gibi onu korkutmuştu çok geçmeden. Aslında yıllar içinde tecrübe biriktirdiğini hissediyordu. Londra'da ondan çok daha fazla para kazanmış insanlar vardı, buna rağmen o, daha karmaşık ruhsallığa sahip olduğunu hissetmesini sağlayan bir farkındalık seviyesine ulaşmış olmaktan memnundu. Yayınevi basit bir yazı istiyordu; entelektüel kesime hitap ediyormuş gibi görünmeli ama aslında daha geniş bir kitlenin ilgisini çekmeyi başarmalıydı. Ancak Michele'ye göre basitleştirmek, bir şeyleri daha iyi anlatmanın doğru yolu değildi ve yeterince özen gösterilmediği zaman hiçbir şey layıkıyla kavratılamazdı. Hem kendini aptal durumuna düşürmeye ne gerek vardı?

Sonuçta tam olarak kendinden isteneni yaptı. Yayınevi çok memnundu. Ona methiyeler düzdüler, yazısının anlaşılabilirliğine ve böyle sıkıcı bir konuyu bu denli hafifleterek işlemesine vesaire övgüler yağdırdılar. O ise eğlenmemişti; genel olarak bir gariplik olarak değerlendiriyordu bu olayı.

Kitap çıktıktan bir süre sonra –o dönem ben hâlâ İtalya’da yaşıyor ve okuyordum– üniversitem onu bir sunum yapması için davet etmişti. İşte onunla o sırada tanıştım.

Kitap küçük çapta bir çoksatana dönüşmüştü ve etkinlik ciddi bir kalabalığı bir araya toplamıştı ama şunu da söylemek lazım ki biz öğrenciler, eserin kendisinden çok yazarının çalıştığı bankanın adını çekici bulmuştuk. Henüz büyük mali kriz yaşanmamıştı, iyimser bir dönemdi. Yine de takıntılı şekilde kendimize iş arıyorduk; sanki havayı koklayıp fırtınanın gelişini hissetmişiz gibi.

Öğretmenlerden biri Michele’yi tanıttı, Michele de bu tarz durumlara alışık olmayan bir insanın temkinli haliyle kürsüye çıktı. Ağırbaşlı görünüyordu; beyaz gömlek, düz mavi bir kravat ile kısa ve yer yer kırışmış kahverengi saçlar. Koyu renk gözleri, gür kirpikleri ve kaşları vardı. Uzun boyluydu, ama çok değil; yine de heybetli bir hali vardı. Kıyafetlerinin genelde etrafta gördüklerime nazaran daha kaliteli göründüğünü fark etmiştim ama nedenini çözememiştim. Bariz şekilde yaşlılarımdan farklıydı ve kendi yaşlılarından da farklı görünüyordu, sanki başka bir zamandan geliyordu. Yirminci yüzyılın başlarında doğmuş insanları anımsatıyordu, eski bir fotoğraftan fırlamış gibi. Bence yakışıklıydı. Parmağındaki alyans dikkatimi çekti.

Tereddütlü bir başlangıcın ardından toplantıyı, şirketlerin mali değerlendirmeleri üzerine bir derse çevirmişti. Birkaç gün öncesinde, önemli bir çalışmanın haberi çıkmıştı: Üç Amerikalı profesör kısa ve uzun vadeli hisse senedi fiyatlarının öngörülebilirliğini derinlemesine analiz etmişti. Michele’nin bu konuda bir fikri var gibiydi ama sanki bunu gizli tutmaya çalışıyor, pek konuşmak istemiyordu.

Ön sırada oturan bir öğrenci ona, “Siz pazarın istikrarsızlığına mı yoksa verimliliğine mi inanıyorsunuz?” diye sordu.

Cevap kısık bir sesle gelmişti: “İkisine de inanmak mümkün. Yani bir arada var olabilirler. Biri diğerini ortadan kaldırmaz.”

Bunu söylerken utangaç bir hali vardı; sanki ekonomik kuramların kırılganlığından, kullandıkları dilin zayıflığından bizzat kendini

sorumlu tutuyordu. Sunumu esnasında yürürken önüne geçtiği kürsüye yaslandı. Ayaklarına baktım, büyük ve ince görünüyorlardı. Bir heykelin kilden yapılmış ayakları geldi gözümün önüne.

Arkadan biri, “Duyulmuyor!” diye bağırdı.

Ön sırada sorunun sahibi öğrenci ise cevabı duymuştu ama tatmin olmamıştı.

“Orası öyle ama siz hangisine inanıyorsunuz?”

Michele cevabını biraz daha farklı şekilde tekrar ederek sorudan kurtulmayı başardı ve mevzuyu eğlenceli bir hikâyeyle geçiştirdi. Ancak hâlâ rahatsız görünüyordu. Belki de ona, *Siz neye inanıyorsunuz?* gibi laflar edenlerden hoşlanmıyordu.

Sunum bitince hocamız Michele’ye teşekkür etti ve daha kişisel olan –gerçek– sorularımızı sormak için yanına yaklaştık. Bu tip durumlarda öğrenciler bilgiye aç, iyi çocuk maskesini çıkarınca, iş piyasasına girme arifesindeki endişeli insanların daha güven telkin eden ifadesine bürünürler. Biz de aynen öyle yaptık. Birçoğu yanlarında özgeçmişlerinin bir kopyasını getirmişti. Benimse aklıma gelmemişti. Henüz nasıl bir kariyer istediğimi bilmiyordum. Özgeçmişim de henüz ortaya çıkarmaya cesaret edemeyeceğim bir müsveddeydi.

Michele sabırla işlerin böyle yürümediğini, ondan yardım isteyemeyeceğimizi izah etmeye çalışıyordu. Bankanın internet sitesindeki başvuru formlarını doldurmamız gerekiyordu. Yine de ona uzatılan kâğıtları alıp özenle çantasına koymuştu; bunu kibarlığından ve sanırım ısrarcı tavırların karşısında kaba görünmemek için yapmıştı.

Çok düşünmeden yaklaşıp ona kendimi tanıttım. Bana yorgun gözlerle, çok dikkat etmeden baktı, yanağının içini ısırdı ve elimi sıktı. Onu tanımadığımı ama her nedense sanki kim olduğunu bildiğimi düşünmüştüm. Kimseyle karıştırılamayacak bir insandı: Şehvetinin tüm hücrelerine yayıldığını görebiliyordum.

DÖRT

SONBAHARDA EVLENMEK GÜZEL Mİ?

“Fikrimi bilmek ister misiniz?” diye sordum.

Ancak o zaman bana dikkatle baktı. O gün üzerimde bir kazak ve kot pantolon vardı. Saçlarım uzun, açık ve dağınıktı. Kılıksız olduğum endişesini yaşadığımı hatırlıyorum. Onun takım elbisesinin kumaşı ise gerçekten çok yumuşak görünüyordu.

“Ne hakkındaki fikriniz?”

“Az önce size pazarın istikrarsızlığına mı, verimliliğine mi inandığınızı sordular ve siz de bir arada var olabilirler dediniz ya? O konuda size katılıyorum.”

“Teşekkürler.”

“Ama bir sınırı var. İstikrarsızlık bir noktada verimliliği tehlikeye atabilir.”

“Evet, istikrarsızlık yıkıcı olabilir. Ancak bunun ne zaman olacağını öngörmek zordur.”

“Peki ama verimliliğin zarar görmemesi bu kadar önemli mi?” Ellerim biraz titriyordu. Fark etmesin diye yumruklarımı sıkıp devam ettim: “İstikrarsız, öngörülemez, kendini olayların akışına bırakan, rasgele oradan oraya atan bir insan geldi aklıma... Böyle bir insan dünyada kendine bir yer edinebilir mi? Bana göre

evet. Bazen bir tesadüf sayesinde, hatta bazen de bir başarısızlık sonucunda bir yer buluruz kendimize. Varoluşsal yenilgilerimize yatırım yaparak sonuçlar elde ederiz. Düşünüyordum da...”

Biraz başım dönüyordu.

“Düşünüyordunuz demek?”

“Bir ressam geldi aklıma mesela.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Kendi kişisel bunalımlarını resmederek başarıya ulaşan bir ressam. Varoluşsal yenilgilere yapılan yatırıma dair rasgele bir örnek. Siz hiç dağınıklığın içinde yuvarlanmayı denediniz mi?”

Sessizlik çökmüştü ve biraz utanmıştım. Söylediklerim bir yana, o dönem biraz garip konuşuyordum. Sesim, sesimin tonu. Sanki arada durup kendimi şarj etmem gerekiyormuş gibi kesik kesik. Bir de üstüne, cümleler arasında uzun duraksamalarım olabiliyordu, doğru kelimeleri bulmak için sık sık duruyordum. Çalışma hayatına adım attığımdan beri bu konuda kendimi geliştirdim; her ne kadar beni hâlâ zorlasa da birtakım hileler öğrenmiştim.

Michele ilk defa o gün bana gülümsedi. Sonraları, o gün konuşma biçimime hiç takılmadığını söylemişti. Yüzüm hoşuna gitmişti, özellikle de dudaklarım ve gözlerim. Bana bakmak hoşuna gitmişti ama bir yandan da bunu yapmaktan rahatsızlık duymuştu.

“Evet. Birkaç kere dağınıklıkta yuvarlanmayı denedim. Çok zevkli,” dedi.

Diğer öğrencilerin kafaları karışmıştı, önce yüzleri seğirdi, sonra hepsi başlarını salladı.

İçeri bir hademe girdi ve sınıftan çıkmamız gerektiğini söyledi. Geç olmuştu, saat yediyi geçiyordu. Michele bizden müsaade isteyerek kapıya yöneldi. Biz de onu takip ettik. Utancımın yerini durumu kurtarma isteği almıştı.

“Aslında niyetim size bir şey sormaktı.”

Başını çevirip bana baktı; aşırı ilgisini açık edecek bir çabuklukla yapmıştı bunu.

“Siz de bana özgeçmişinizi vermek istiyorsanız sorun değil,

buyurun verin ama dediğim gibi, her halükârda internet sitesinden başvurmak zorundasınız.”

“Hayır, onu sormayacaktım. Bankanızda çalışmak istemiyorum.”

Güldü ve “Herkes bizimle çalışmak ister,” dedi.

Diğer öğrenciler sıkılmış görünüyorlardı, artık pek kimse dinlemiyordu.

“Bir tez yazmam gerekiyor. Konusu *evcil hayvan sektöründe büyüme motoru olarak insancillaştırma*,” dedim.

Bu doğru değildi ama o an bir şey uydurmak zorundaydım.

Michele’nin çalıştığı banka, sektörel çalışmalar yayımlıyordu, ben de bana evcil hayvan ürünleriyle ilgili bir şeyler göndermesini rica ettim. Bir gün önce kütüphanede bu konuyla ilgili bir makale okumuştum. Yazara göre evcil hayvanlar, sahiplerinden insan muamelesi görüyor, Batı’da onların bakımına harcanan para ekonomik krizlere rağmen yıllardır istikrarlı bir artış gösteriyordu. Sevgiye ve arkadaşlığa duyulan ihtiyaç, hayvan ile sahibi arasında kurulan duygusal bağın yoğunluğu, toplumun her kesiminde karşımıza çıkabilecek şeylerdi. Yapılan bir araştırmaya göre, evcil hayvan besleyenlerin yüzde otuz üçü geceleri onlarla beraber uyuyor, yüzde altmışından fazlası seyahat dönüşlerinde küçük dostlarına hediyeler getiriyor, yüzde yirmi beşi hazır mama almak yerine onlara kendileri yemek pişiriyor, yüzde yirmisi de hayvanlarına giysiler alıyordu. Ankete katılanların yarısı, kendi sağlık masraflarını kesinlikle hayvanlarıninkilerden üstün görmüyordu, hatta onların iyiliği için kendileri ölmeye hazır olan çok insan vardı.

Michele bu konuda ellerinde ne olduğunu pek bilemediğini söyledi. Bana kartvizitini uzatıp, ona bir hatırlatma mesajı göndermemi önerdi ve konuyla ilgileneneğine söz verdi.

O akşam geç saatte televizyonda yetmişlerin sonunda geçen bir Fransız filmine denk geldim. Başroldeki Carmen’in yüzünün benimkine benzediğine karar vermiştim. Carmen bir kanun kaçağı, yasadışı bir örgütün üyesiydi. Deniz kenarındaki boş evini kullanıp

kullanamayacağını sormak için hastanede yatan amcasını ziyaret etmeye gidiyor, sonra onu bir banka soygununa karışmış olarak görüyoruz. Gayet zarif giyimli, uzun boylu, kendinden emin. Ateş açılıyor ve Carmen kendini Joseph adında bir koruma görevlisiyle dövüşürken buluyor. Yerde yuvarlanıyorlar bir süre, sonra bir anda durup öpüşmeye başlıyorlar. “Gidelim buradan.” Olaya bir tutuklama görüntüsü vermek için adam Carmen’in bileğini kendisinininkine bağlıyor, kaçıyorlar, bir benzin istasyonuna varıyorlar ve tualete beraber gidiyorlar çünkü adam kızın elini çözmek istemiyor... Carmen gerçekten bana benziyor muydu? Aslında sadece saçlarımız aynı renkti, bir de ikimiz de açık tenliydik. Televizyonu kapattım. Belki Michele de aynı filmi seyrediyordu. Seyrediyorsa, o da Carmen’e benzediğimi düşünmüş müydü acaba?

Yatak odama gidip soyunmadan kendimi yatağın üstüne attım. Yirmi iki yaşındaydım ama küçük bir kız çocuğu gibi başımı kabarıklık yastığa gömdüm... Birkaç dakika öylece kaldım, sonra telefonu elime alıp şöyle bir mesaj yazdım:

“Ben Giulia, bugün üniversitede sizden evcil hayvanlarla ilgili veri isteyen öğrenci. Benden istediğiniz gibi konuyu size hatırlattım dedim. Sizinle tanıştığıma memnun oldum. İyi akşamlar.”

Michele birkaç saniye sonra cevap verdi: “Ben de memnun oldum. Size yakın zamanda bilgi vereceğim. İyi akşamlar.”

Soyundum, uyumak için temiz bir tişört giydim. Işığı ve telefonumu kapattım ama sonra telefonu tekrar açtım. Konuşmamızın o şekilde sonlanıp sonlanmadığını anlamamıştım. Anında cevap vermişti ama bunun özel bir anlamı olmak zorunda değildi. İyi yüzünden telefonuna yapışık yaşayan biriydi sonuçta.

Bir sonraki haftaya kadar bir daha yazışmadık; ta ki o Milano’ya dönüp bana bir mesaj atana kadar.

“Okulun civarında olacağım. İsterseniz öğlen bire doğru buluşabiliriz. Yarım saat vaktim var.”

Basit ve doğrudan kelimelerle yazmıştı, artniyetli bir ima içermiyorlardı ama evcil hayvanlarla ilgili bir şey de yoktu içlerinde. Şimdi düşününce, o mesajı kusursuz buluyorum. Bazı insanlar ta-

biatları gereği bir şeyleri kolaylaştırmak konusunda beceriklidirler, özellikle de işin içinde cinsel bir çekim varsa. Daha becerikli olup da hiçbir şey belli etmeyenlerin ise dışarıdan bakınca akılları başka yerdeymiş gibi görünür aslında hiç de öyle değildir.

Fakültenin barında buluştuk. Ben vardığımda o çoktan gelmişti. Ona bakarken benden çok daha yaşlı olduğunu ama bunun konumuzla alakalı olmadığını düşündüm. Öyle değildi halbuki; zaman asla ikinci plana atılacak bir şey değildir ama o günlerde bunu umursamıyordum.

Beni hemen görmedi ya da belki de görmemiş gibi yaptı. Oturmuş, bir dergi okuyordu. Üzerinde sunum yaptığı günküne benzer kıyafetler vardı ama bu sefer kravatı yoktu. Gömleği de beyaz değil, maviydi ve parmağında alyansı yoktu. Başını kaldırdı ve “Ah, hoş geldiniz!” dedi.

Böylece artık ikimiz de aynı masadaydık. Kısa bir sohbetten sonra birbirimize “sen” diye hitap etmemizi teklif etti. Bu aslında normal bir şeydi ama bana sanki biraz hızlı gidiyormuşuz hissi verdi. Bar doluydu ve kimse bizimle ilgilenmiyordu. Biraz sıcaktı, içeride ağır bir hava vardı.

“Bir şey alır mısın?” diye sordu.

“Hayır.”

“Hiçbir şey mi?”

Kararsızdım ama bir yandan o hiçbir şey içmiyordu.

“İyiymiş böyle.”

Dergiye baktım, kapağında gülümseyen insanların fotoğrafları vardı; bankacılar, girişimciler.

“Burada buldum,” dedi.

“İlginç mi?”

“Hepsi dedikodu. Finans dünyasıyla ilgili dedikodular. Neredeyse hepsi uydurma.”

“O zaman niye okuyorsun?”

“Etrafta ne laflar döndüğünü bilmek hoşuma gidiyor. Yanlış haberlerle karşılaşp, ‘Ben o işin aslını biliyorum,’ demek. Hiç işte, saçmalık.”

Dergiyi kapatıp bir sandalyenin üzerine attı ve kollarını kavuşturup komik görünen bir poza büründü.

“Londra’da neler konuşuluyor?” dedim.

Vasat bir soru olmuştu, daha iyisini yapabildim. Yılın en revaçtaki konularından borç piyasası hakkında konuşabildik ama canım istemiyordu.

“Londra’da mı? Öyle özel bir konu yok. Burada peki?”

“Eh, benim ders çalışmam gerekiyor.”

“Doğru tabii.”

“Hiçbir şey vaktim olmuyor.”

Bu doğru değildi. Ders çalışıyordum, evet, ama boş zamanım da kalıyordu. Çok fazla arkadaşım yoktu. Dışarıda zaman geçirdiğim insanlar vardı; derslerde ve kütüphanede karşılaştığım oğlanlar ve kızlar. Laflıyorduk, sürekli aptalca şakalar yapıyorduk, hocalara ve sınıftaki öğrencilere isimler takıyorduk, akşamları dışarı çıkıyorduk, arada bir birkaç hafta süren ufak flörtlerim oluyordu. Yine de yalnız kalmaya ihtiyaç duyuyordum ve bunu bulduğum ilk fırsatta da yapıyordum.

“Benim de az zamanım oluyor,” dedi. “Son zamanlarda çok çalışıyoruz, her yerde operasyonlarımız var. Bu arada, şu evcil hayvanlar konusunda...”

“Önemli değil. Artık ihtiyacım kalmadı. Başka bir konu seçtim.”

“Yazık. Bence güzel bir konuydu.” Bunu ciddi bir ses tonuyla söylemişti, sanki zaman ayırıp bu konu üzerine düşünmüş gibi.

“Aslında görüşelim istedim çünkü senden hoşlandım.”

Omuzları ve kolları gevşedi, sonunda sandalyesinde daha rahat bir pozisyona girdi.

“Teşekkür ederim, sen de pek hoşsun.”

“Seni utandırıyor muyum böyle konuşarak?”

“Hayır, kesinlikle.”

“Emin misin? Seni zor durumda bırakmıyorum, değil mi?”

Bu ısrarı, cevap vermemi güçleştiriyordu. İçimde hafif bir heyecan yükseldi, o da bunu fark etmişti. “Affedersin,” dedi. Ellerini masanın üzerine açık bir şekilde, teslim olurcasına koydu.

Kendimi bir açıklama yapmak zorunda hissederek, “Aslında böyle utanmam pek. Hayret...” *Hayret* demek hoşuma gitmişti. Çantamdan bir paket çıkarıp ona uzattım.

“Sana bir şey getirdim. Bir çeşit hediye.”

“Hediye mi? Teşekkürler. Ama beni mahcup ediyorsun, ben sana hiçbir şey getirmedim.”

“Sadece bir kitap. Anlaşıyor zaten.”

“Ne kabayım.”

“Aç hadi.”

Açtı.

“Bu kitabı biliyorum ama okumamıştım. Galiba lisede okumamız gerekmişti ama ben bir yolunu bulup geçiştirmişim demek ki.”

O sayfaları karıştırırken, “Bazı yerlerin altını çizdim. Onlar da hediyeğin bir parçası,” dedim.

“Ettore sütüne daha fazla ekmek ufalamamaya, onu içmeye karar vermişti, böylelikle kâseyi gözleri görünmeyecek şekilde kafasına dikip saklanarak düşüncelere dalabilirdi.”

Güzel bir tonlamayla okuyordu. Oldukça nadir bulunan bir yetenek. Bir an için bana küçüklüğümde dinlediğim sesli bir masal kitabını anımsattı.

“Ertesi gün onu çalışmaya itecek hakikatler ve kelimeler düzeneğini durdurabilecek hiçbir şey bulamıyordu içinde; aklına hiçbir şey gelmiyordu. Hiç bu kadar hazırlıksız yakalanmamıştı, savaşta bile.”

Bana baktı. “Bu Ettore çalışmak istemiyor mu yani?”

“Hayır, istemiyor. Henüz genç.”

“Peki sen Giulia? Sen çalışmak istiyor musun?”

“Beni bırakalım şimdi. Ettore partizanlıktan yeni döndü, bambaşka bir dünyadan. Ama ben tek sebebinin bu olmadığını biliyorum, dahası var.”

“Dahası hep vardır.”

Bu klişe bizi rahatlatmıştı. Michele kitapta birkaç sayfa daha ilerleyip sonra başa döndü ve iç kapak sayfasında durdu.

“*La paga del sabato*. ‘Cumartesi Maaşı’. Nostaljik bir kitap adı.”

“Nostaljik değil. Cumartesi maaşı, zamansız ve soyut bir kavram. Bazı güzellikler gibi.” Düşünceli görünüyordu. Sanırım ondan bahsettiğimi anlamamıştı bu yüzden, “Kapaktaki, yazarın fotoğrafı; yirminci yüzyılda, 1920’lerde doğmuş bir adam,” diye ekledim. “Fiziken sana benzemiyor ama tarzında seni andıran bir şey var.”

Gülümsedi.

“Çok nazıksın, teşekkür ederim,” dedi.

Kitabı tekrar açtı ve altı çizili başka satırlar aramaya koyuldu.

“Sence sonbaharda evlenmek güzel bir şey mi?”

Gergin gergin eliyle saçını düzeltti birkaç kere. Öksürdü. Konuyu değiştirme zamanının geldiğini düşündüm. Hediye büyük sükses yapmıştı ama içimdeki coşku buradan sonra başımı belaya sokabilirdi. Aklıma gelen ilk şeyi söyledim: “Geçen gün düşünüyordum da bir anda aklıma şu soru geldi: Savaş öngörülebilir mi?”

“Vay canına, ağır bir soru.” Saatine baktı. “Of sıctık, çok geç olmuş.”

Bir anda kafası başka yere gitmişti ve bu değişimdeki hız karşısında ağzım açık kaldı. Ayağa kalktı, elini uzattı ve gevşek bir şekilde tokalaştık.

“Seni öğleden sonra ararım. Şimdi kaçmak zorundayım, kuşuruma bakma.”

“Tabii.”

O öğleden sonra aramadı. Bir mesaj attım: “Savaşla ilgili neden garip garip konuştuğumu bilemiyorum, özür dilerim. Beni deli zannetmeni istemem.”

Ancak ertesi gün cevap verdi: “Sorun yok, merak etme. Gerçekten çok tatlısın. Yakında konuşuruz. Endişelenme. Çok ilginç şeyler söylüyorsun. Bir de pek güzelsin.”

Sözleri beni âdeta delip geçti. Peşinden gidilmesi gereken bir duygu akışı olduğuna karar verdim. O her şeyi benden önce anlıyordu ve haklıydı da. Michele o zamanlar bana güçlü bir insan gibi

görünürdü, benden çok daha güçlüymüş gibi. Bugün yine öyle bir durumla karşı karşıya kalsam, onun zayıflıklarını fark ederim ve ileride muhtemelen bu yüzden iş hayatında başarısız olacağını öngörebilirim.

Michele gerektiğinde soğukkanlı olmayı hiçbir zaman becerememiştir.

...the only thing that matters is the fact that you are here, and that you are happy. And that is the only thing that matters.

...the only thing that matters is the fact that you are here, and that you are happy. And that is the only thing that matters.

...the only thing that matters is the fact that you are here, and that you are happy. And that is the only thing that matters.

...the only thing that matters is the fact that you are here, and that you are happy. And that is the only thing that matters.

...the only thing that matters is the fact that you are here, and that you are happy. And that is the only thing that matters.

...the only thing that matters is the fact that you are here, and that you are happy. And that is the only thing that matters.

...the only thing that matters is the fact that you are here, and that you are happy. And that is the only thing that matters.

...the only thing that matters is the fact that you are here, and that you are happy. And that is the only thing that matters.

...the only thing that matters is the fact that you are here, and that you are happy. And that is the only thing that matters.

BEŞ

PIYASALARIN HAMMADESİ

Üniversitenin barındaki buluşmayı takip eden saatlerde takıntı haline gelecek aşkımın temellerini atmıştım. Zaten takıntılar ya böyle, bir anda ve çok hızlı bir şekilde doğar ya da hiç doğmaz.

Bıkıp usanmadan Michele'nin son derece yakışıklı ve zeki olduğunu, olabilecek en güzel şekilde konuştuğunu, yürüdüğünü, âdeta bir mükâfat olduğunu, içinde hem gücü hem de yumuşaklığı barındırdığını, yani kısacası onun kalbimin yıldızı olduğunu düşünmeye başladım. Bunlar kadar narin olmayan şeyler de düşündüm; sonsuz bir hayranlık, bağımlılık ve bedensel fayda içeren fanteziler; birlikte kaçmak, ıssız bir yerlere gitmek, akla gelebilecek her şeyi yapmak. Sonra benim kıyafetlerim, hareketlerim...

Bir tarafım ise mantıklı kalabilmek için durumun olumsuz taraflarını kayıt altına almaya çalışıyordu; ters bir şey mi vardı acaba, insan olarak onda değil de hissettiğim bu duygunun hızında? Göründüğü kadar kaçınılmaz mıydı gerçekten? Bu şüpheler yaşadığım heyecan yüzünden kısa sürede yok olup gitti; zekâ kat sayım düşüverdi. Aşk saplantısı, dini inanç gibi bir temele dayanır: Hiçbir şeyden şüphe duyulmaz, akıl ikinci plana atılır, kutsallığın

koruyucuları devreye girer, tutkunun muhafızları. Hepsinin üzerinde de on beş yaşında bir ruh süzülür.

Ona ânında cevap vermek istediğimi düşünmüştüm; hatta hemen önce komik, sonra şehvetli, en sonunda da erotik bir diyaloga dönüşecek sonsuz bir mesajlaşma başlatmak istemiştim. Gel gör ki o kadar kolay değildi. Farklı kuşaklardan geliyorduk. Benim kuşağımın belirleyici özelliği iletişim kurmadaki üstün rahatlığıydı, hiçbir şeyden olmasa bile sırf teknolojinin katettiği yoldan dolayı bu böyleydi. Ancak kuşaklar bir yana, Michele mesajlaşacak tiplerden değildi; bunu anlamak için yüzüne bir kere bakmak yeterliydi. Onun da ötesinde bir işi, bir ailesi vardı. İçimde bir acı sezdim.

Masama oturdum ve finans matematiği kitabımın son sayfasına şöyle yazdım:

En baştan birtakım kurallar koymamız lazım. İnsan doğası zayıftır, bu yüzden bir şeyleri sağlama alacak kazıklar çakmakta fayda var. Rejim yaparken olduğu gibi; her ne kadar kuralsız ve çok yemek daha keyifli olsa da.

Bunu kaygılarımı dindirmek için yazmıştım ama aksine artırdı. Sonra hızımı alamayıp boşandığını hayal ettim. Bizim düğünümüzü. Zihnim atlaya atlaya gidiyor, kuralları sürekli yeniden yazıyordu. Topuz yapılmış, hatta hayır, açık ve dağınık ama ipeksi güzellikte saçlarım; şık, toz pembe elbisem ve burnu kapalı, zarif ayakkabılarım; geri planda kır düğününün yemeği için hazırlanmış upuzun, ahşap bir masa. Hangi aydayız? Eylül. Ya da sadece aynı eve çıkmak daha mı iyi olurdu acaba? Evet, fikrimi değiştirmiştım bile; evlenmeyecektik. Birbirini gerçekten seven insanlar evlenmiyorlar. Günün birinde aşkımızın meyvesi bir çocuğumuz dünyaya gelecekti ve ona Olivia ismini verecektik.

İki gün sonra Michele Milano'ya döndü. Saat on altı otuz ile on dokuz arasında vakti olduğunu, arzu edersem buluşabileceğimizi

yazdı; rakamları aynen böyle kullanarak. Görüşebileceğimizi söyledim, o da beni aradı. Başta başka, ne olduğunu hatırlamadığım ilgisiz konulardan konuştuk.

Sonra duraksadı ve “Milano’da bir evim var,” dedi.

“Peki.”

Tensel temasımız böyle başladı.

Aşağıdan zile bastım, merdivenden çıktım, kapı açıldı, içeri girdim. O anda öpüşmeye başladık, yatağa doğru arkam dönük ilerliyordum, eteğimi kaldırdı ve beni okşadı, ne çok hızlı, ne çok yavaş. Halimden son derece memnundum. Üzerimde bir iki ufak parça bırakarak, o güne özel aldığım iç çamaşırlarımı çıkarmadan hızlı soyundum. Temiz çarşaflara uzandım, kendimi göstermek için bir o tarafa, bir bu tarafa döndükten sonra ellerimin ve dizlerimin üzerinde durup tekrar uzandım ve gerinmeye başladım. Michele yatağa oturmuş, ciddi bir ifadeyle beni izliyordu.

Pantolonundan önce çoraplarını çıkardığını görünce hemen, “Erkekler hangi sırayla soyunmaları gerektiğini anlamakta hep zorlanırlar. Önce çorapları çıkarmak müthiş bir önsezi,” diyerek ona sataştım. Sonra şakayı bırakıp ona yaklaştım ve kendimi arzumun gerçekleşmesine bıraktım.

Çok fazla şey hoşuma gitmişti, hatta her şey. Birtakım fiziksel hislere, yeni bir beden fikrine çarpılmıştım. O ise sergilediğim doğallıktan memnun görünüyordu. Sonrasında konuşurken bu doğallığı bizim kuşağa mal etti ve bu düşünceyle devrim niteliğinde bir buluş yapmışçasına kendinden gurur duydu. Uysal bir hali vardı. Basit uyumlar, tahrik edici çekişmeler arayışındaydı.

Eve döndüm, yaptıklarımızı ve onlardan çıkardığım duygusal kurguyu düşündüm. Artık evlilik ya da birlikte yaşama hayalleri kurmuyordum; çekici gelmediklerinden değil, artık çok daha karmaşık, çocuksuluktan daha uzak bulduğum bir itici güç beni harekete geçirdiğinden. Hayatımda yeni bir döneme girdiğime ikna

olmuştum. Bu dünyada beni herkesten çok anlayacak ve takdir edecek, ihtiyacım olan bütün gücü bana verecek olan insan Michele miydi yoksa?

Sık görüşüyorduk çünkü iş icabı bir sürü İtalyan müşterisi vardı. Haftanın yarısını ailesiyle Londra'da geçiriyordu. Bir kız çocuğu olduğunu öğrenmişim ve bu beni üzmüştü. Haftanın geri kalan günlerinde ise tek başına Milano'da yaşıyordu.

Buluşmalarımız pratikte birbirine benzerdi ama duygusal olarak farklılık gösteriyor, gün geçtikçe daha karmaşık bir hal alıyordu. Yatakta sakın sakın uzandığımız ya da vedalaştığımız anlarda söylediğimiz laflara dikkat ediyordum. Pek kayda değer şeyler değillerdi ama bazı cümleler merakımı uyandırıyor ve beni, sonradan onları zihnimde tekrar etmeye itiyorlardı. Konuşmalardan alıntılar yapıyor, kafamda onları değerlendiriyordum. Bir tarafta olup bitenler vardı, diğer tarafta ise gittikçe karmaşıklaşan kendi zihinsel çıkarımlarım.

Ancak Michele'nin başka bir hayatı vardı, dolayısıyla onun için her ne oluyorsa o kısıtlı zaman diliminde olmalıydı. Benim de işlerim oluyordu ama onun, defalarca tekrar ettiği gibi, bir ailesi vardı. Bir aile: Zamanla bu kelimeye karşı bir nefret geliştirmiştim, bana kaba ve bayağı geliyordu; aramızda asimetrik bir durum vardı.

Bir iki zor diyalogumuz olmuştu.

"Bir kızın var demek."

"İlkokula gidiyor. Altı yaşında."

"Ben altı yaşımdayken sevgilim vardı."

"Aman tanrım. Bazı şeyleri bilmemeyi tercih ederim."

"İlk sigaramı on ikimde içtim."

"Hadi ama, bana böyle şeyler anlatma."

"Ama artık sigara içmiyorum."

"Ben içiyorum ama. Hatta bir mahsuru yoksa şimdi bir tane yakacağım."

"İçmemeni tercih ederim."

"Ah, pardon. Seni rahatsız ediyorsa içmeyeyim."

"Hayır Michele, rahatsız etmiyor. Onun için değil, senin sağlığını düşündüğümden söylüyorum."

“Sağlık mı? O zaman içiyorum,” dedi ve sigarasını yaktı.

“Sen benimle konuşmak istemiyor musun yoksa? Ciddi konularda konuşmak yani?” diye sordum.

“Tabii ki istiyorum. Ama çocuklarla ya da sağlıkla ilgili değil.”

“En azından baba olmak nasıl bir duygu, onu söyle.”

“Giulia, n’olur...”

“Bence çocuk sahibi insanlar, olmayanlara karşı dürüst davranmalı ve bunun nasıl bir his olduğunu anlatmalı.”

“İyi ama ben bunu yapamam. Farkında mısın, geriliyoruz.”

“Ama ben burada olmayı seviyorum.”

Seviyorum kelimesini özellikle vurguladım.

Bir gün bana kısa bir ara vermek gerektiğini söyledi.

“Yarın sabah Londra’ya dönüyorum ve her zamankinden uzun kalacağım. Ailevi birkaç meseleyi çözmem lazım. Birbirimizi aramamız iyi olur, mesaj bile atmayalım. Sorun olur mu senin için?”

Onun son sorusunu vurgularken bir yandan da donunu araması pek yardımcı olmuyordu. İçimde bir şeyler çatırdadı. Bugün artık her şey benim için daha belirgin: Kırılgan değilim, kocaman bir kadını. Değişikliğe uğrayabilen ama genel hatlarıyla kırılamaz insanlar kategorisine giriyorum. Bu, hammaddenizin ne olduğuna bağlı. Ben piyasalarla aynı hammadde yapılmışım: İstikrarsız ama hiçbir zaman tam olarak yok olmayan, olayların gidişatını etkileyebilme, hatta zaman zaman da noktalanmasını sağlama yetisine sahip, varılacak noktaları bulup, sonra tekrar kaybedip, tekrar bulabilen bir ürünüm. Piyasanın, dalgalanmalar yaşasa da kendini karmaşadan üstün görme özelliği vardır. Pek akıllıca olmasa da, son derece etkili bir yanılsama.

Michele ise bana kırılgan görünmeye başlamıştı. Beraber oluktan sonra yatakta doğrulup sırtını yatak başına dayar, çarşaf-la kısmen örtünüp sigara içerdi. İncelikle sohbeti uzak bir yere çekmeye çalışır, ya güncel bir habere bahseder ya da başından geçmiş eski bir olayı anlatırdı. Bu esnada hem hareketlerini hem de

kelimelerini dikkatle seçerdi. Davranışlarından pek emin olmadığı ama onları değiştirmeyi beceremediği aşikârdı.

Ona bakarken aklıma, bir zamanlar savaş mağdurlarıyla ilgili bir makalede okuduğum “travma sonrası stres bozukluğu” tanımı geliyordu. Birkaç dakika öncesine kadar enerji doluyken, bir anda zar zor hayatta kalmış birinin surat ifadesine bürünüyordu. Kırıl-ganlık çok gizemli bir meseledir; kadın erkek fark etmez, herkeste vardır ama kendini farklı biçimlerde gösterir.

Bir gün şöyle düşünmüştüm: “Peki ya bir gün arzusunu yitirir-se? Ya bu benimle birlikteyken olursa? Erkeklerin bir yaştan sonra arzularını yitirdikleri ve sadece anılarıyla kaldıkları söylenir ama o henüz bunun için genç.”

O zamanlar seks bana bariz bir mevzu gibi görünürdü, bir kanıttı âdeta. Er ya da geç hayal gücümüzün sandığımızdan daha kısıtlı olduğunu keşfedeceğimizi bilmezdim; yalnızca aynı sap-kınlıklar arasında ileri geri gidip geldiğimizi. Tükenmez canlılar değiliz. Arzu, eldeki kısıtlı imkânlardan yararlanarak özenle gelişt-irilmesi gereken hassas bir konu haline geliyor.

Michele hayatı boyunca hepsi o kadar da güzel olmayan birçok kadınla beraber olmuştu. Hepsinin güzel olmamasının bir anlamı olduğunu izah etti bir keresinde. Dış görünüş önemlidir ama kiş-i-den kişiye de değişir. Onun zevkine göre ben çekiciydim ama bana olan ilgisinin esas sebebi bu değildi. Ne olduğunu sordum. Ke-limelere dökmenin zor olduğunu, davranışlarından anlaşılmasını umduğunu söyledi. Anlaşılmıyordu ama bunu ona itiraf etmedim.

Bir keresinde de ben ona çocukluğumdan bahsettim, hani kar-şımızdakine hayat hikâyemizle ilgili fikir vermek için bir noktada anlattığımız küçük hakikatlerden. Büyük bir dikkatle dinlemişti ki bu beni çok duygulandırmıştı.

Onun aramıza mesafe koyma taleplerine rağmen ilişkimiz boyunca kendimi onu düşünmekten alıkoyamadım; sürekli açık bir televiz-yon ekranı gibi, yüzü hep gözümün önüne geliyordu. Dahası, ona

mesajlar atarak bunu söylemekten de kendimi alamıyordum. Hem de ne mesajlar... Aklıma geleni yazıyordum: "Seni düşününce öyle heyecanlanıyorum ki!" ya da "Paltonu giymek çok güzel olurdu. Senin paltondan daha güzel bir şey olabilir mi?"

Yazdıklarına cevaben bana sürekli haberleşemeyeceğimizi söylemeye başladığında, nedenini anlamadığımı söyledim. Kibar kalmaya çalışsa da geriliyordu ve sonunda bir gün patladı.

"Senin gibi akıllı biri nasıl olur da anlamaz? Giulia, kendine çekidüzen ver."

Michele'nin kafası karışıyordu kısacası. Bense zihnimin oyununa gelip, kendimi vergi muafiyetleri ve emekli maaşlarıyla ilgili düşünürken buluyordum. Acıyı kabul etmek için uzun vadeli düşünmek gerekir. İnsan kendini hayatının son noktasına koyar ve tüm varoluşunu öldüğü anın bakış açısından gözlemlerse, hayatını genel olarak daha anlamlı kılmak için bazı acı verici anları yaşamına katmayı kabul edebilir. Ancak insanlar bütünsel muhakemeler yürütmezler. Örneğin, vergi teşvikleri, insanların biriktirdikleri parayı bir anda ve kendiliğinden emeklilik fonuna yatırmaya sevk edebilir. Gelecek için kenara para koymak oldukça acı verici bir eylemdir. Ancak karşılığında vergide avantaj sağlamak bu acıyı hafifletebilir.

Michele defalarca durumu kontrol altına almaya çalıştı: "Giulia, bu mesajlaşma saplantını yenmelisin. Bana sürekli bir şeyler yazamazsın. Eskiden böyle değildin."

"Sana günde en fazla üç mesaj yazıyorumdur."

"Dün neredeyse otuz tane yazdın."

"Sınavım vardı."

"Sınavın olduğunu biliyorum ve bu istisnai bir durum, kabul ediyorum. Ama birkaç gün mesaj göndermeden durabilmelisin. Benim çalışmam lazım ve çalışırken bir dakika boş vaktim olmuyor. Biliyorsun, sonra cevap vermiyorum ve sen de kızılıyorsun."

"Peki."

"Benden biraz kopmaya çalışmalısın. Bunu kendin için yapmalısın. Kendin için yapmanı istiyorum bunu. Bana yazmak yerine, kendini, kim olmak istediğini, hayallerini düşünmeni isterim."

“Ben de dersimi çalışıyorum, tamam mı? Zamanımı boşa harcadığım falan yok.”

“Çalışmak yetmez, bunu sen de biliyorsun. Çok değerlisin, lanet olsun ki kendini harcıyorsun!”

Çok değerlisin, lanet olsun cümlesinin bir anlamı olabilirdi. Bunu çok inanarak söylemişti. Onun ahlaki yargılarını yansıtıyordu: Hem kendi değerine hem de sevdiği insanlarınkine önem veriyordu. İyimser olmaya, bireyin kendini gerçekleştirebilmesine, olasılıklara inanmaya çalışırdı. Aynı zamanda, bana ondan kopmamı söylerken bakışlarını aşağı çevirmesinden anlaşılan cinsel bir haz da duyuyordu: zayıflık. Sadece fiziksel şeylerin bağlanabileceğini ya da kopabileceğini, dolayısıyla benim de kopmayan fiziksel bir şey olduğumu biliyordu. Bu onu korkutuyor, rahatsızlık ve sıkıntı yaratıyordu, evet, ama aynı zamanda da heyecanlandırıyordu. Ayrıca tabii ki ona, normalde itiraf etme cesareti bulamadığı bir tümgüçlülük hissi de veriyordu.

Durumumuz düzelmedi yine de. Ona günde attığım mesaj sayısı altmışı bulmuştu. Her türden mesaj vardı aralarında; iltifatlar –her zaman–, alakasız cümleler, garip laflar. O çok seyrekleşen cevap yazıyordu ama umrumda değildi. Bir yerde bir reklam sloganı okusam hemen ona da gönderiyordum: “Mutfağınızı bizden alın.” Öylesine. Ne kadar anlamsız mesajlar gönderirsem içimi o kadar boşaltıyordum.

Günün birinde Michele benim bu *iletişim saplantımı* çözmek için birilerinden akıl alma vaktinin geldiğine karar verdi ve psikiyatrist bir arkadaşını aradı. Birbirlerine ne dediklerini bilmiyorum ama sonrasında Michele bana çok ciddi bir konuşma yaptı: Ben iyi değilim, sen de iyi değilsin, bu böyle devam edemez; sakinleşmemiz ya da senin tedavi olman lazım.

Ona psikiyatristlerden hoşlanmadığımı söyledim, o da, “Ama bu çok iyi bir doktor. Muayenehanesi Londra’daki meşhur Harley Sokağı’nda,” dedi.

Bunun üzerine birtakım sözler verdim; o günden itibaren günde beşten fazla mesaj atmayacaktım, ondan da sadece bir cevap

bekleyecektim. Böyle bir anlaşmanın barındırdığı çaresizliği vurgulamayı da ihmal etmeden, bezginlikle kabul etti. Sözümü birkaç gün tuttum, ardından tekrar eski düzenime döndüm. O noktada bana cevap vermeyi tamamen kesti. Bir hafta boyunca kendimi yapayalnız hissettim; daha önce deneyimlemediğim, durgun ve soğuk bir acı duyuyordum, buna rağmen her nedense kendime engel olamıyordum: Eskisi gibi, hatta eskisinden de fazla yazmaya devam ettim. Bir öğleden sonra kimbilir kaçınıcı mesajımı attım:

“Selam yakışıklı!”

O an –bana sonradan anlattığına göre– evdeymiş, işlerin sakin olduğu bir günmüş ve kızına Barbie evi monte ediyormuş. Telefonun titrediğini duymuş, “selam yakışıklı”yı görmüş ve çıldırmış. Pembe plastikten villaya bir tekme atıp neredeyse koşarak odadan çıkmış. Karısı “N’oluyor?” diye sorunca, “Bu şerefsizler beni öldürecek!” demiş. *Şerefsizler* lafını duyan karısı, Michele genelde ofistekilerden bu şekilde bahsettiği için ve onun mesleki dram sahnelerine de alışkın olduğundan, yine ofisle ilgili bir sorun çıktığını düşünmüş. Michele de zaten bu yüzden *şerefsizler* lafını kullanmış. Biraz hava almak istediğini söyleyip evden çıkmış. Karısı da arkasından, “Onlara siktirip gitmelerini de söyle! Yeter artık. Böyle yaşanmaz ki!” diye bağırmış.

Dışarıya çıkınca numaramı çevirmiş, telefon uzun uzun çalmış ve telesekretere düşmüş. Bir daha aramayı denemiş, bir yandan da bir sarhoş gibi sallana sallana yürüyormuş.

Ben o sırada cevap verdim: “Selam, n’aber?”

Michele kısık sesle, “Karımla konuşmak ister miydin acaba?” dedi.

Telefonu yüzüne kapadım, geri aradı.

“Karınla falan konuşmak istemiyorum.”

“Biliyorum. Ciddi değildim zaten.”

“Ha.”

“Ağladığının farkında mısın? Kırk bir yaşında koskocaman bir adamım ve ağlıyorum.”

“Kocaman değilsin, yakışıklısın.”

“Giulia, buna bir son vermelisin!”

Sonra bir anda sakinleştii, düğmesinden kapatmışlar gibi. Gayet mantıklı bir şekilde ve sabırla bu mesajlaşma işinin neden sona ermesi gerektiğini anlattı.

“Peki Michele, anladım. Affet beni, çok üzgünüm.”

“Özür dilemene gerek yok. Sadece iyileşmeye çalış. Bak, istersen buluşup bir kahve içelim. Yarın değil, öbür gün Milano’dayım. Sadece kahve, benim evime gitmek yok, anlaştık mı? Sana bir hediye getireceğim.”

Sesindeki samimiyet, kibarlık, nezaket: Nakavt olmuşum. Artık daha fazla gücüm kalmamıştı. O an içimde bir şeyler söndü.

“Öbür gün” gelmişti. O arada uslu durmuş, yani ona hiçbir şey yazmamıştım. Bir anda bunu becerebilmişim. Acının yeni bir aşamasıydı, her yeri kaplayan ve mesaj yazmaya alan bırakmayan bir acı.

Kahve içmek için buluştuk. Yanaktan ufak bir öpücükle selamlaştık, birbirimize neredeyse hiç değmeden. Çok yorgundum ama çıkmadan önce özenle hazırlanmıştım. Sonuç olarak saçlarım temiz ve bir lastikle atkuyruğu toplanmış haldeydi; üzerimde diz boyunda bir etek ve bir bluz, ayağımda da mavi babetlerim vardı. Bir sınava girmek için giyinmiş gibiydim. Karnım ağrıyordu ve bir anda tualete koşmam gerekeceğinden korkuyordum.

Michele’nin hediyesi Brompton Road’daki bir dükkândan alınmış, satıcının logosunu taşıyan bir kalemdi. Kalemle beraber bir de kapağı lavanta rengi bir defter almıştı.

“Giulia, ben oturup düşündüm. Şöyle yapabilirsin: Bana mesaj atmak aklına geldiğinde, telefonla yazmak yerine deftere yazar-sın. Bilgisayar değil, dikkatini çekerim; deftere, kalemle. Bir hafta içinde biraz birikmiş olurlar. Sana hâlâ anlamlı gelirlerse telefonda bana okursun, bir mektup gibi. Göreceksin bak, işe yarayacak. Denemek ister misin?”

“Evet isterim, teşekkürler.”

Gerçekten istemiş miydim, bilemiyorum. Belki de evet; ama sonra fikir değiştirdim. Gitmem gerektiğini, bir işim olduğunu söy-

ledim; yalan söylemiştim yani. Aslında orada daha fazla kalmak istemiyordum. Yüzü, her zamankinin aynı olsa da beni korkutuyordu.

O günden sonra Michele'ye bir daha hiçbir şey yazmadım; ne telefonda, ne defterde. Kalemi anında kaybetmiş, bir daha da bulamamıştım. Aramamıştım bile. Bir akşam, belki de biraz üzgün hissettiğinden, o bana bir mesaj attı. Üç noktalı bir mesaj:

“Giulia...”

Cevap vermedim. Ancak Michele ısrarcı insanlardan değildir; düzgün biridir. İlişkımız işte böyle bitmişti.

Aylar sonra ondan uzun bir e-posta aldım, aşağı yukarı şöyle diyordu:

Sevgili Giulia,

İş görüşmeleri yaptığını ve Seamus'la tanıştığını duydum. Bu harika bir şey. Seamus çok başarılıdır, ekibi de çok iyi para kazanıyor; işi öğrenmek için daha iyi bir yer bulamazdın. Orada bir yıldız gibi parlar, bir iki seneye her şeyin başına geçersin; şaka yapmıyorum. Bana gelince, ben artık bankada değilim, belki biliyorsundur. Sonuçta hayatımızda bir şeyleri değiştirmek, ilerlemek gerekiyor. Bir öneri: Seamus'un bir huyu vardır, arada bir aptala yatar ama aslında öyle değildir. Güçlü bir adamdır, aynı anda sistemin hem içinde hem de dışında kalmayı becerir. Kimse onun ayağını kaydıramaz... Anlamışsındır ne demek istediğimi. Sana iyi şanslar. Ne olursa olsun ona beni tanıdığını söyleme. (Seamus benden nefret eder. Tanıdığım en rekabet düşkününü varlıktır. Bir keresinde ona mütevazı bir aileden geldiğimi söyledim diye bana kendi ailesinin daha mütevazı olduğunu, rakamlarla, hayat şartlarıyla, istatistiklerle kanıtlamaya çalışmıştı.) Seni sevgiyle kucaklıyorum. (Cevap yazmana gerek yok ama eğer istersen yazabilirsin,

gerçekten nasıl istersen öyle yapabilirsin.) Seni seviyor, bir öpücük gönderiyorum. Ben artık sakın bir adamım. Tekrar kucaklıyorum seni. Michele.

Cevap vermedim.

ALTI

NEHİR KIYISI VE GELİNCİK ÇİÇEKLİ TABLOLAR

“Neden kaçtın?”

Mesaj tanımadığım bir numaradan gelmişti. İtalyancaydı, yani bir yanlışlık olamazdı; en azından büyük olasılıkla olamazdı. Birkaç dakika sonra bir mesaj daha geldi:

“Numaranı Fred verdi. Ben Astrid Capital’den Gabriele. Bir saat önce İspanyol restoranında sizinle beraber yemekteydim. Kırmızı polo tişört vardı üzerimde.”

Serbest yatırım fonlarıyla çalışan ve gençlerle yaşlıların referandum oylarını kıyaslayan oğlandı. Çirkin değildi, onunla ilgili aklıma gelen ilk şey buydu ama cevap vermek de istemiyordum. Ancak hiçbir şey olmamış gibi de yapamazdım. Astrid Capital yakın zamanda üç milyarlık bir yatırım fonu toplamıştı ve yaptığım iş, böyle gelecek vaat eden durumları görmezden gelmeme engel oluyordu.

“Evet, seni hatırlıyorum!”

“Biz şu anda TripleX’teyiz. Bize katılsana?” TripleX merkezde bir gece kulübüydü. “Ama istersen başka bir yerde de görüşebiliriz. Yani sadece sen ve ben.”

İşlerin nasıl gitmesi gerektiğini önceden kararlaştıran tiplerden miydi? Saat gecenin on biri olmuştu, eve gelmişim, duşumu alıp pijamalarımı giymiş, okuyacağım kitabı seçmişim.

“Seninle biraz daha sohbet etmek istiyordum da...” diye yazmaya devam etti. “Hadi, senin mahallene geleyim. Kapıyı çalarım, inersin, gider bir şeyler içeriz. Adresini göndersene.”

Böyle durumlarda hep kendime sorduğum soruyu sordum: Benim yerimde Seamus olsa ne yapardı?

“Tabii ki, gel hadi!” diye cevap verdim ve adresi gönderdim.

Yarım saat sonra sokaktaydım, kırmızı pololu oğlanın yanında yürüyordum; içimden ona ismiyle değil, böyle hitap etmeye karar vermişim. Küllü sarı saçları vardı, biraz bronzlaşmıştı, yelkenliden yeni inmiş gibi görünüyordu. Yüzünün ortasındaki kocaman ve yamuk burnu, sanki ona ait değilmiş gibiydi, belki de bir kavga ya da kaza sonucu bu hale gelmişti. Bu detay ona serseri havası katıyordu ama havası orada bitiyordu.

Uykum vardı, esnememeye çalışıyordum. Bizi görenler çift olduğumuzu sanabilirdi; bir çift gibi görünmek o kadar kolaydır ki... Düz ayakkabılar, koyu renk kot pantolon, kazak ve üstüme oturan bir ceket giymişim.

“Hadi nehir kıyısında yürüyelim,” dedi.

Annem kırmızı pololu Gabriele’yi görse beğenir miydi? Buna cevap vermek zordu, ayrıca o kadar önemi de yoktu. Buna rağmen o gittiğinden beri kendi kendime böyle şeyler sorduğum oluyordu.

“Artık öyle bir yaşa geldim ki birini beğendiğim zaman onu hemen bir daha görmek istiyorum, lafı çok dolandırmıyorum. Sence de böylesi daha doğru değil mi? Otuz oldum artık, yaşlıyım demiyorum ama...”

“Ben neredeyse otuz ikiyim.”

“Ah. Neyse, demek istediğim seni ilgi çekici buluyorum.”

Bir daha düşündüm: Seamus ne yapardı? Ama hayal gücümü buna zorlasam bile ben Seamus değildim. O, erkeklerin hâkim olduğu bir sektörde bir erkekti, bense değildim.

Kırmızı pololu oğlan bir sigara yaktı.

“Yaptığım belki aptalca ama aylık harcamalarıma bakmak beni her seferinde büyülüyor. İnsanın hayatını gözden geçirmesi için değişik bir yol. Mesela hep aynı şeyleri satın alıyormuşum gibi geliyor. Ve evet biraz öyle, biraz değil.”

İşte, biriyle çıkmak böyle bir şeydi; yüksek sesli okunan, üstelik de pek akmayan bir senaryoyu dinlemek ve sıra sana gelince de kendi sıkıcı laflarını sarf etmek. Son bir senedir bundan kaçıyordum. Ondan önce çok kişiyle çıkmıştım. Birkaç akşamılık, bir-iki haftalık ilişkiler; bir tanesi altı aydan fazla sürmüştü. Her seferinde yeniden başlama hissini hatırlıyorum; ama sürprizler olmadan, onlar yavaş yavaş seyrekleşir. Sonra ilişkinin hemen kendini gösteren zorlukları ya da gelişi sezilen ama ortaya çıkmaya zaman bulamayan sorunları. Âşık olma umudunun verdiği sürekli yorgunluk hissi.

Gabriele, “Geçen ay farklı bir şey satın aldım,” diye devam etti lafa. “Tanınmamış bir ressamın bir tablosu. Hoşuma gitti, fiyatı da uygundu.”

“Nasıl bir şey peki?”

“Kırmızı. Dikkatli bakarsan bir gelincik tarlası olduğunu anlıyorsun.”

“Kırmızıyı seviyorsun yani.”

“Evet.”

Elimi tuttu ve işte, birdenbire liseye dönmüştük.

Kimdi bu Gabriele? Gelincikli tablolar satın alan ama sabah saat yedi dedin mi piyasalarda acımasız bir yaratığa dönüşen nazik ve romantik bir adam mıydı? Yoksa seneler içinde, kadınların dünyasına yönelik stratejisini geliştirmiş, nehir kıyısında yürüyüşlerin ve gelincikli tabloların işe yaradığını keşfetmiş biri mi? İkinci ihtimal daha olası gözüküyordu, buna rağmen nezaket ve romantizmin acımasızlıkla birleşmesi fikri de mantıklıydı.

Eve dönmek istiyordum. İhtimalleri hayal ettim. İçimi, yanımda duran bu tanımadığım insanın bedenine karşı bir tiksinti kaplamıştı; aslında kötü bir şey yoktu onda, hatta tişörtünün al-

tındaki geniş omuzları, kasları bile seçiliyordu. Yine de her şeyiyle beni itiyordu.

“Uykum var. Gerçekten çok uykum var,” dedim.

İşte bunu Seamus asla söylemezdi mesela.

Sessizlik içinde geri döndük. Kötü giden yürüyüşümüzün utancını hafifletmek için uzak ülkelere yapmayı planladığı bir yolculuktan bahsetti; epey zorlu bir plandı, benim yapmak istemeyeceğim türden bir yolculuktu. Kapının önünde elimi sıktı. Hafifçe eğildi, yamuk burnu titredi ve o anda onda derin bir şehvet sezdim. Boynuna baktım ve içimden yaklaşmak geldi, yanağıyla omzu arasında âdeta bir sığınak vardı, sıcak olmalıydı. Ancak resmi gülümsemesini görmek, içimdeki acılığın yeniden yüzeye çıkmasına yetti.

Küçükken arada bir elime bir kâğıt alır, alt alta obje isimleri yazardım. Gelişigüzel olmaları gerekiyordu: mum, taş, çilek. İşin zorluğu birbiriyle alakası olmayan kelimeler bulmaktı: Beni çeken, anlamın imkânsızlığıydı. Kırmızı pololu oğlana bakarken de yine böyle birbiriyle alakasız kelimeler listesi yapmak için müthiş bir arzu duydum.

Eve gelince hemen uyuyakaldım, pijamanın içinde üşüyordu bedenim.

Ertesi sabah pazardı, Victoria’ya yakın bir yerde kahvaltı ettim. Felsefesi “haz fikriyle bir arada oturmak” olan, Belçika kökenli bir zincir kafeydi burası. Mekânın ortasında ortak kullanılmak üzere tasarlanmış on altı kişilik bir masa vardı. Ancak etrafında bir sürü normal masa da vardı. Ben hep onlardan birini seçiyordum.

Büyük masada üç çocuk, üç de kadın oturuyordu. Kadınların her biri, çocuklardan birinin annesiydi ya da kolay olsun diye ben öyle karar vermiştim. Ufaklıklar resim çiziyorlardı, anneleri de kısık sesle konuşuyorlardı. Çocuklardan biri aniden kadınlardan birinin kolunu kaptı ve “Anne! Hadi şimdi de sen çiz,” diye

bağırdı. Kadın sohbeti bırakmadan çocuğun dediğini yaptı. Hem resim çizip hem konuşmaya alışkın olduğu belliydi.

Kadınların aynı anda bin tane işi halledebildikleri söylenir ama bu söz bana uymuyor. Benim birden fazla işle uğraşmamın iyi bir fikir olduğunu düşünmüyorum. Gelin görün ki yaptığım iş, seçim yapmama izin vermiyor; sürekli dikkat dağıtan bir ortamda çalışıyoruz. Kaos bize bir şeylerin gerçekleşmesine önayak olduğumuz hissini veriyor.

Anneleri gözlemlemeye devam ediyor, birbirlerine ne dediklerini anlamaya çalışıyordum. Aralarındaki arkadaşlığa bir an için gıpta ettim. Facebook'umu açtım.

Üniversitedeyken uzaktan tanıdığım birinin bir paylaşımını gördüm: “Kocamdan ayrıldım.” Yirmi altı kişi “beğen” e basmıştı bile. Altında da çeşitli yorumlar vardı:

“Nasıl yani?”

“Hayır, olamaz!”

“Özelden konuşalım.”

“Bir şey mi oldu? İyi misin?”

“Sakin ol ve sil bunu.”

Sakinleşmemiş ve silmemişti, biraz sonra şöyle yazdı:

“‘Ayrıldım’ dedim ya. Artık birbirimizi sevmiyoruz. Şimdi de sizin bu konudaki boktan fikirlerinizi merak ediyorum. Şimdiden teşekkürler.”

Bir dakika geçmeden on beş kişi bunu da beğendi. Ancak kimse yorum yazmadı, hemen değil en azından. Utançları ekrandan bile hissediliyordu. Profil fotoğrafında, üzerinde “yargıç kedi” yazılı bir tekir kedi resmi olan bir adam sessizliği bozdu: “Harika, çok iyi etmişsin!”

Ortam rahatladı ve bir anda arka arkaya bir sürü insan, durumu biraz eğlenerek ama bir yandan da coşkuyla çeşitli tebrik mesajları yazdı. *Tebrikler. Mutlu ol. Bunu kutlayalım.* Ben de “beğen” e bastım; ortaklaşa bir duygu selinin içinde olma hissini tatmak istiyordum. Sosyal medyanın bir pazar yeri gibi çalıştığını düşündüm.

Aynı şey değil tabii ama benzer tarafları olduğu kesin: Arz ve talebin buluşması örneğin. Paylaşımlara baktığımızda, onayladığımızda, yorum yazdığımızda talep eden biziz; başkalarının görebileceği ve değerlendirebileceği içerikler paylaştığımızda da daima arz eden oluyoruz. Fiyat dediğimiz şey onay, yani tepkilerin sayısı. Facebook beğenen sayısının hesabı olmadan var olamaz, pazarların fiyatsız var olmaması gibi. Sosyal medyada likidite de var; yeterince onay almazsan yok olursun, algoritma seni kenarlara iter, kimsenin sözünü etmediği bir manşete dönüşürsün: Kişisel bir şey değil, sadece varlığın geçerliliğini kaybetti. Artık trafik yaratamıyorsun. Tıpkı piyasalar gibi sosyal medya da alanları dolduruyor, bir eğlence ve yoğunluk hissi yaratıyor; bunu bir boşluk, kuruyup kalma hissi takip ediyor; arada bir kafasını kaldırıp durumdan şikâyet eden birileri çıkıyor ama bir süre sonra bu da bir alışkanlık haline geliyor. Ayrıca sosyal medya da kendinden yukarıda ya da aşağıda, çok kollu başka piyasaları saklıyor: reklamcılık, reklam verenler için tüketici sayılan kullanıcı kimliklerimiz. Daha genel bir bakış açısıyla, karşılığında hiçbir şey beklemeden sisteme kendimizle ilgili teslim ettiğimiz bilgilerin değeri.

Arkadaşımanın sayfasını bırakıp bir ekonomistin paylaşımını okumaya geçtim: Soru işaretleriyle dolu koca koca beş paragraf yazmıştı. Bitirdiğimde ortak masadaki çocuk, “Anne, sen resim yapamıyorsun!” diye bağırdı.

Başımı kaldırdım, annenin kocaman açılmış gözlerini, çocuğun sırtışını gördüm. Tekrar telefonuma baktım. Hemen sonra, zihnimin konfor alanından çıkmadan Michele’yi buldum.

YEDİ

AŞK BÖYLE BİR ŞEY

Ekonomistin bir sürü soru işaretiyle dolu paylaşımı döviz krizlerinden, kurlardan ve sterlinin hareketlerinden bahsediyordu. Ağır bir metindi ve teknik bir dil kullanılmıştı. Birçok kişi çoktan lafa girip yorumlar yapmıştı, bazılarının metni sonuna kadar okumadığı anlaşılıyordu ama yazar hepsine dikkatle cevap vermişti. Birden şöyle bir şey yazdı: “Nasıldı o laf? ‘Bütün mutlu aileler birbirine benzer ama her mutsuz ailenin mutsuzluğu kendine hastır.’ Peki sizce ‘Her döviz krizi de kendine has bir krizdir’ de diyebilir miyiz?”

Biri cevap verdi: “Mutsuz ailelerle ilgili o söz aklıma yatmamıştır hiç.”

Bunu yazan Michele’ydi.

Gerçekten o olduğunu doğrulamam çok sürmedi. Geçmişte onu birçok kez aramış ama bulamamıştım. Büyük ihtimalle Facebooktaki varlığı yakın tarihe dayanıyordu.

Sayfasına gittim. Profil fotoğrafı uzaktan çekilmişti, geri kalan bilgileri de gizlilik ayarlarından kapatılmıştı ama yanılıyor olmam mümkün değildi. Zayıflamıştı ya da belki gündelik kıyafetleri yüzünden öyle görünüyordu; gerçekten değişip değişmediğini anlayamıyordum, hâlâ yakışıklı mıydı? Yaşını gösteriyordu, elliye geçmişti

ama bu yaş meselesi, geçmişte de olduğu gibi beni rahatsız etmiyordu. Michele o anda gözüme bir kez daha hiç şüphesiz bu dünyada gerçekten ilgimi çeken az sayıdaki insandan biri olarak göründü.

Hem duygulanmış hem de rahatsız olmuştum. Karakterimin uzun zamandır kendini göstermeyen taraflarını görür gibi oldum bir anda. Yaptığı yorumun altındaki “beğen”e tıkladım. Benim bu bir barda oturmuş, işaretparmağımla yaptığı yorumu beğenen halimin, üzerinden yıllar geçtikten sonra tanışma sahnemizi taçlandırıldığını düşündüm. Ne eski iki âşğın kalabalık bir tiyatro salonunda birbirine attığı, anlamı inkâr edilemez bir bakış; ne bir partide çaktırmadan birbirine yaklaştırmaya çalışan iki beden; ne de beklenmedik bir anda marketteki yoğurt reyonunun önünde bir selamlaşma. Sadece bir parmak; telefonun üstünde bir onaylama göstergesi olarak kullanılmış bir işaretparmağı. O andan itibaren her şey çok hızlı gelişti.

Bana arkadaşlık isteğı gönderdi ama davetine mesaj eklememişti. Kabul etmeden önce profilimde yeterince iyi olmayan tüm fotoğraf ve paylaşımları temizledim, yani kısacası her şeyi kaldırdım; pek bir şey yoktu zaten. Tatilde çekilmiş bir fotoğrafımı bıraktım; üstümde bir tişört, kısa bir etek, sarı sandaletler, kocaman güneş gözlükleriyle kapanmış bir yüz. Bu fotoğrafı seçtim çünkü diğerlerinde olduğumdan daha zayıf görünüyordum. Arkadaşlık teklifini kabul ettim ama ben de beraberinde mesaj yazmadım. Bar sandalyesinde arkama yaslandım.

O gün ikimiz de hiçbir şey yazmadık, ne diyeceğimi bilemezdim zaten. Telefon mesajı almaktan nefret eden bir insandan, Facebook hesabı olan bir insana dönüşmüş olmasına hayret etmiştim. Gözyaşı dökülmeden ya da herhangi bir trajedi yaşanmadan bir anda tekrar birbirimize bağlanmış olmamız da beni şaşırtıyordu. Ama bu garip değildi aslında. Birbirini olabilecek en tahrip edici şekilde sevmiş ya da yürekten nefret etmiş iki insan yıllar sonra öylesine bir günde, aralarında bürokratik bir mesafeye elektronik ortamda birbirleriyle arkadaş olmayı kabul edebilirler.

Akşam evde yine profilini inceledim. Artık arkadaş olduğumuz için gizlilik ortadan kalkmıştı, fotoğraflarına ve bilgilerine erişimim vardı. Milano'da oturduğu, ekonomi okuduğu ve geçmişte Londra'da yaşadığı yazıyordu. Şimdiki işiyle ya da daha öncekilerle ilgili bir bilgi yoktu. Tatillerden fotoğraflar vardı: Karayipler, Tayland, Akdeniz adaları. Karelerde o görünmüyordu ama genellikle biri yetişkin, biri ergen iki kadın vardı: karısı ve artık on altı yaşına gelmiş kızı. Güzellerdi. İnce, orantılı ve esmer. Narin ağız ve burunlar. Plaj kıyafetlerinde anne, kızının izinden gitmişti: pareo, askılı bluz, parmak arası terlik, gül kurusu ojeli tırnaklar.

Bir parti albümü buldum. İç mekân, bir yılbaşı ağacı. Michele bu kareye girmişti, karısının yanındaydı; kadın mavi bir elbise giymiş, saçlarını toplamıştı ve suratında kocaman bir gülümseme vardı. Michele'nin bakışları hatırladığımdan farklıydı; sanki az önce tatminkâr bir cevap bulmuşçasına parlayan gözlerle bakıyordu. Ama altı üstü bir fotoğrafı bu. Ayrıca içinde bulundukları yer, evleri olmalıydı. Kalın perdeler, köşeli bir koltuk, turuncu bir lamba. Düzen ve geometri ama biraz da sıcaklık. Benim olmayan en küçüğünden bile evcimen mutluluklar bana acı veriyordu.

Başkalarına ait fotoğrafların –sergilenen mutlu sahnelerin– bizim ahlak anlayışımıza meydan okuma amacı taşıyan görsel kompozisyonlar olduğunu düşündüm. Tüm bu talihin bir arada toplanıp neşe yayması insanı çileden çıkarır. Bir an için o fotoğraftaki herkesin ölmesini isteriz. Sonra geçer.

Michele ve karısının o fotoğrafta, seksenli yıllarda güzel, dolu dolu bir Noel gecesinden çıktıklarını hayal ettim ama öyle olmazdı; fotoğraf yakın tarihteydi, 2015 civarında, ellili yaşlarında olan iki kişiyi gösteriyordu. Neden böyle bir şey hayal etmişim? Delirmiş miydim yoksa? Michele'yi ve benden uzakta yaşadığı mutluluğu düşününce aklıma hep seksenler geliyordu. Görüştüğümüz zamanlarda birkaç kere bana geçmişinden kesitler anlatmıştı. Çoğunlukla, “Tabii sen bilemezsin, seksenlerde daha küçüktün” ya da “Yaşımdan kaynaklı bir sorun bu. Aptallarla dolu bir nesilden geliyorum, ümitsiz vakayım,” diye biten hikâyeler. Aptal ya da

değil, fiziksel enerjisinin en üst seviyelerde olduğu zamanlardı. O dönemden sık sık ve çaresiz bir gurur içinde bahsediyordu.

Seksenli yıllar nedir? Benim için sadece Michele'nin yirmili yaşlarında kaygısız bir genç olduğu ve benim yerime karısıyla tanıştığı yıllardır. Hayatta hiçbir şekilde kayıtsız kalamadığım tek adamın, sadece doğum tarihi nedeniyle benden daha avantajlı durumda olan başka bir kadınla tanıştığı yıllar olarak hayal edebiliyordum seksenleri.

Bunun yanında 1988'de, dört yaşımdayken annemin büyük bir alışveriş merkezinde çalışan Noel Baba'nın yanında çektiği fotoğrafımdaki halim var. Üzerinde filler olan bir kazak giymişim. Michele'yle aramızda aşılamaz uçurumlar var.

Sayfasında fotoğrafların yanı sıra birtakım gazete makalelerinin linklerini, bir de kitaplardan alıntılar buldum ama kişisel sayılabilecek herhangi bir paylaşımda bulunmamıştı. Beatrice adında bir kadının, Michele'nin her paylaştığına bir yorum yazdığını, Michele'nin de ona kibar, zaman zaman da esprili cevaplar verdiğini fark ettim. Bu durum ilgimi çekti ve kendimi Beatrice'nin profilini incelerken buldum.

Kadın, Michele'yle aynı yaşlarda gibi görünüyordu. Herkesin erişimine açık fotoğrafları, iki çocuklu bir aileyi gözler önüne seriyordu. Tatiller, deniz, yine meşhur sahiller ve çeşitli ortamlarda çekilmiş, hep kendisinin ön planda olduğu, bikinililer dahil sayısız tam boy fotoğraf.

Gözlük takıyordu, giyim kuşamına özen gösteriyordu ve fotoğraflarda sıklıkla yanında görünen bir köpeği vardı. Kadında bir orantısızlık seziliyordu, düşük omuzlarının üstünde kafası mı büyük duruyordu sanki? Buna rağmen şüphesiz çekici bir kadındı. Çoğunlukla aralık dudakları, kırmızı çerçevesi burnunun ucunda duran gözlüğüyle bu kadına bayılan bir sürü erkek olduğundan emindim.

Beatrice'ye arkadaşlık daveti göndermeye karar verdim. Hemen kabul etti. Fazla düşünmeden arkadaşlığını bahşedenlerdendi, nitekim listesinde iki binden fazla insan vardı.

Sayfasını baştan aşağı okumaya, yorumlara bakmaya başladım. Çok fazla paylaşımda bulunmuştu; fikirleri, günlük hayattan hikâyeler... Güzel de yazıyordu. Mantıklı, bilgili ve sempatik bir zihni olduğu belliydi. Sorun istemeyen ve kendi de yaratmayan bir tipti, yorumları genelde espriliydi. Kolaylıkla Michele'yle sevgili olabilirlerdi. Akıllı ve seksi, uzlaşmacı, evli ve çocuklu, huzursuzluk yaratmayacak, yaşıtı bir kadın. Kafamın içi sabun gibi köpürdü.

O anda Beatrice şöyle yazdı: "Hey millet! Dört milyar yıllık bir evrimsel gelişimin sonuçlarıyız. Bir zahmet düzgün davranın."

Üç dakika sonra kapak fotoğrafını değiştirdi; bir önceki kumda dikilen ayakların fotoğrafıyken, onun yerine insansı figürlerin seçilebildiği, ürkütücü ama bir o kadar da çekici bir tablonun görselini koydu. Baktıkça fikri değişiyordu insanın; bir an şefkat dolu görünürken, bir an sonra acımasız sahneler dönüşüyordu resimdeki tasvirler. Beatrice yeni görselin açıklaması olarak "Bugün kendimi Francis Bacon'ın *Çarmıha Geriliş* üçlemesi gibi şen hissediyorum" yazdı.

Aralarında Michele olmasa da birkaç arkadaşı yorum yapmakta gecikmedi:

"Esas şu kırmızı elbiseli fotoğrafını koy, hayranların onu görmek istiyorlar."

"Bacon'ı Christie's'de 142 milyon dolara sattılar ama bana hediye gelse dahi duvarıma asmazdım. O ne sinir bozucu şey öyle!"

"Kızım, böyle iç karartıcı resimler koymasana. Zaten hava iğrenç, yetiyor da artıyor bize."

"Christie's'de satılan *Çarmıha Geriliş* değil, Lucian Freud'un üçlemesi."

"Memelerini göstere!"

"Beatrice çocukların bir fotoğrafını koy, iki ay oldu onları görmeyeli."

"Piemonte'de hava sıcak."

"Burada bir haftadır yağmur yağıyor. Yaz nereye kayboldu?"

"Rica edicem bi cigara yakıp azıcık gevşeyin."

“Biliyorum ki dindar insanlar, Hristiyanlar için çarmıha gerilme bambaşka bir anlam taşıyor. Ama benim gibi bir inançsız için sadece insani bir davranış biçimi; bir başkasına karşı takınılan bir tutum.’ (Francis Bacon)”

“Hah, alıntı da geldi. Bu alıntılar günümüz insanının başına gelmiş en büyük kötülük.”

“Hayır, günümüz insanının başına gelmiş en büyük kötülük sensin.”

“Evet de siz bi cigara sardınız mı? Bakın, bu çok önemli.”

Beatrice yorumların hiçbirine cevap vermedi. Yerde yatan köpeğinin bir fotoğrafını koyup altına, “Aşk böyle bir şey” yazdı.

Michele buna hemen, “Nasıl iyi anlıyorum seni...” diye yorum yaptı ve beyaz bir kedinin fotoğrafını koydu.

Böylelikle bir evcil hayvanı olduğunu anladım.

Michele’yi küçük bir memeliye bakarken hayal etmek beni şaşırttığı kadar melankolimi de tetikledi. Eski sevgilim yavru kedileri ve onların fotoğraflarını seven, sadece sevmekle de kalmayıp sosyal medyada paylaşan bir adama dönüşmüştü. Peki, yavru kedi bir kamuflaj olamaz mıydı? Berbat bir hayatı maskelemek için kullanılan bir resimdi belki. Facebook’ta boy gösteren yavru kedilerin binlerce anlamı vardır. Çok fazla seyahat ettiğim için benim bir hayvan sahibi olamayacağımı düşündüm.

Ertesi sabah tam da o iş seyahatlerinden birinde, melankolinin yerini bir huzursuzluk aldı ve kaygılar beni ele geçirdi. Yavru kediler bile beni Michele’den uzaklaştırmaya, ona yabancılaştırmaya yetmemişti. Başkaları bir yana, insan esas kendisinden kurtulamıyor asla.

SEKİZ

İTALYA'DA NELERDEN BAHSEDİLİYOR?

Erken uyanmıştım. Dışarıda beni havaalanına götürecek araba bekliyordu. Milano'ya ilk uçakla gitmemi gerektiren bir durum yoktu ama ben hep böyle yapardım. İnsanların aralarına daha kolay karışmaya, karşıdakilerin sizden beklentilerine daha uygun bir gün geçirmenize yarar bu. Seamus'un kötü alışkanlıklarından biri de erkenci olmasıdır. Birçoğumuz, yetersiz kalma korkusuyla onun bu huyunu taklit ediyoruz.

Birçok çalışma ortamında hayatta kalmanın sırrı, içinde süregelen isyanı susturmak ve yerine taklit etme yeteneğini koymaktır. Bu ortamlar devrimcilere uygun değildir ama er ya da geç gülünç duruma düşen öfkeli, sinirli tiplere de uygun değildir.

Henry Kissinger, akademik siyasi çekişmelerin sert geçtiğini çünkü risklerin düşük olduğunu söylemişti. Benim olduğum yerde ise parasal açıdan –buradaki insanların esas önem verdiği şey– risk epey yüksek olduğu için siyasi mücadeleler el altından, az konuşarak ve usturuplu bir biçimde yürütülür. Akan kan şeffaftır. Beyaz eldivenler kullanılır. Bazen, tanıdığım bazı insanların daha açık bir yüzleşme ortamına sokulması durumunda ne olurdu, merak ediyorum. Korkarım sudan çıkmış balığa döner, öylece kalakalır-

lardı. Bunun tam tersi de geçerli; başka hayatlardan insanlar benim ortamıma düşseler bu savaş dilini, çıkara bağlı gelişen ilişkileri, gerektiğinde görünür olup sonra bir anda ortadan kaybolma stratejisini anlamazlardı. Anlamadıkları için de çok hızlı ve son derece trajik bir şekilde bütün savaşları kaybederlerdi.

Hep sabahın ilk uçağına binmemin bir başka sebebi de olaylı bir varoluşa sahip olma hissi vermesidir. Fred rock yıldızları gibi yaşadığımızı söylüyor: birinci sınıf uçuşlar, VIP salonlar, şoförlü özel arabalar, lüks oteller, değişik ülkeler ve saat dilimleri. Tabii espri yapıyor, bir sürü pratik nedenden ötürü, üzücü bir şekilde rock yıldızlarından epey uzağız ama onlarla ortak noktalarımız da yok değil: iyi bir bağışıklık sistemi, kat edilen uzun yollar ve zincir otellerde konaklamak.

Evden çıkarken İtalya'da neler olup bittiğine dair hafızamı tazelemem gerektiğini düşündüm. Genel olarak neler olduğunu biliyorum ama sıklıkla hiçbir şey anlamamış olmaktan korkuyorum. Memleketimiz, ondan uzun süre ayrı kalınca aşağılık kompleksimizin bir parçası haline gelir. Gazetelerin bizim erişemeyeceğimiz şeylerden bahsettiğini hissederiz. Yeni siyasi figürler, iştirak zincirlerinin içinde büyüüp çöken kurumsal yapılar, önce ilgi çekici gelen ama sonra içi boş çıkan dedikodular, hiç adı duyulmamış insanlar arasındaki gizli arkadaşlıklar, gülüşmeler, sebebi anlaşılamayan gazezler... Bu arada ikamet ettiğiniz ülkeye yüzeysel bir biçimde de olsa yakınlık duymaya başlarsınız. Küçücük bir şey yeter: Televizyonda bir komedyenin bir şakası mesela; ne dediğini ve neden komik olduğunu anlarsınız ama gülmezsiniz. Yıllardır içinde yaşadığınız ülkeyle kaynaşmayı bir türlü beceremezsiniz. Hakkıyla anlayamadığınız iki ülke arasında sıkışır kalır, ister istemez kendinizi eğreti hissedersiniz. Bir fırtına olsa, bazı filmlerdeki gibi yağmurun altında yürüyüş yapılan an gibi olurdu bu hissin etkisi.

Milano'ya her gidişimde, becerebilsem ilk iş olarak üniversiteden bir arkadaşımın görüşüyorum. Birlikte bir kahve içiyoruz.

Ona birinci ağızdan İtalya'da gerçekte neler olduğunu hızlıca anlattırıyorum. “Bu aralar İtalya'da nelerden bahsediliyor?” Aynen böyle soruyorum.

Telefonda da yapabilirim bunu ama aynı şey olmaz. Ancak edindiğim bilgilere rağmen yine de kendimi cahil hissediyorum.

Memleketten ayrılmamış İtalyanlar, onlara bir şey anlamadığımı söylediğimde, “Eh, sence biz anlıyor muyuz?” diye cevap veriyorlar.

Bunun da aynı şey olduğunu sanmıyorum. Onların anlayamamasında ironik ve acı bir şeyler varken, benimki olaya hiçbir şekilde hâkim olmama hali.

Her halükârda en önemlisi, benim bu yetersizliğimin müşteriler tarafından fark edilmemesi, özellikle de yeni olan, arada bir ziyaretine gittiğimiz orta ölçekli firmaların yatırımcıları tarafından. Bugün orta ölçekli olabilirler ama yarın büyümeyeceklerini kim bilebilir? Aralarından bazıları yıllar içinde bu ülke için yaptıklarına inandıkları şeyleri anlatırlar bana.

“Ve bakın bugün nereye geldik; siz biliyor musunuz, bugün neredeyiz?”

Ya da bir anda bana *sen* diye hitap etmeye başlayarak, –ki bu, bir parkın ortasında bir anda pardösüsünün önünü açan birini canlandırır gözümde– şöyle derler: “Biz neler neler gördük. Sen daha doğmamıştın bile. Ne zaman doğdun sen?”

“1984'te.”

“Doğdun, sonra ortaokula ve liseye gittin. Oradan da üniversiteye, ekonomi okumaya, öyle mi?”

“Evet.”

“Ve sonra da buralardan gittin. Tamam da niye? Ben hâlâ senin ne iş yaptığını anlamadım. Siz, hepiniz ne yapıyorsunuz? Benden ne istiyorsunuz?”

Yaptıklarını düşündükleri hataları sıralarlar ama bir yandan da pek çok işte çok becerikli olduklarını ima etmekten geri kalmazlar; tabii zekâlarını ve bölgedeki nüfuzlarını da.

“Senin gibilerin bihaber olduğu bir bölge burası. Sahip olamayacağın bir zekâ bu; olsan kalırdın burada. İtalya’da güneş var, insan güzel bronzlaşıyor. Bir de kendi haline bak, nasıl bembeyazsın.”

Bir keresinde biri şöyle dedi: “Sen bana siktir çekebilir misin?”

Bir gülümsemeyle cevap vermiştim ama o, “Hayır, ciddi soruyorum. Sen benim gibi potansiyel bir müşterine siktiri çekebilir misin?” diyerek ısrar etti.

“Hayır, yapamam.”

“İşte, gördün mü? Yaşasın dürüstlük. Bu arada, parayla ne yapıyorsun sen? Çocukları Porsche’yle okula mı götürüyorsun?”

“Çocuğum yok. Gerçeğı söylemek gerekirse, arabam da yok.”

“Peki zengin mi fakir mi doğdun?”

“Orta halli.”

“Ben kesin zengin derdim. Malum, benim insanların nereden geldiklerini, ne yaptıklarını anlamam lazım. Başka türlü birlikte çalışmam. Seni gözümde bir yere oturtmalıyım. Bir keresinde sizinkilerden biri bana: ‘*İnsanlar para kazanmaya çalışır çünkü para geri kalan her şeyi kazanmaya yeter,*’ demişti. Ne güzel laf. Kredi kartı reklamı sanki. Komik değil mi? Hadi ama, sen de gül biraz artık, tanrı aşkına!”

Havaalanında işlerimi hızlıca halledip British Airways’in salonuna gittim. Beyaz, soğuk, küçük bir tabakta somon füme yedim. Kalkıp çırpılmış yumurta alabilirdim, aslında canım kızarmış ekmek ve bolca tereyağı istiyordu ama oturduğum yerden insanları izlerken de keyfim yerindeydi.

O saatte salon iş için yollara düşmüş insanlarla doluydu; kimi-leri grup halinde oturmuş tartışıyor, onları bekleyen toplantılara hazırlanıyorlardı. Aklıma, “Sadece aptallar kahvaltıda parlak fikirli olur,” lafı geldi. Sarışın, uzun boylu, beyaz tenli bir adam ayağa fırlayıp yüksek sesle, “Doğru olduğunu varsaymalıyız,” dedi ve kahvesini bir dikişte içti.

Biraz başım ağrıyordu ve içgüdüsel olarak ellerimi yüzüme götürdüm, ellerim somon kokuyordu. Lavaboya gidip ellerimi üç kere yıkadım. Sonra Facebook'u açtım ve bir mesaj yazdım: "Tatsızlık."

Çok uzun zamandır böyle benim açımdan son derece anlamlı ama okuyana hiçbir şey ifade etmeyecek mesajlar yazmıyordum. Hafta ortasında, üstelik sabahın bu saatinde Facebook'ta olmam da enteresandı ama kendimi tutamamıştım. O mesajı atmak, artık çölleşmiş olsa da geçmiş koşullanmalardan arınamamış zihnimde, yapmam için beliren tek şeydi. Mesaj Michele'yeydi. Bunu yazarak onun özel mesaj kutusunu ilk defa ihlal ediyordum ve bu sanki bir yolun başlangıcıydı.

DOKUZ

SEVİLEN BİRİ OLMANIN VERDİĞİ GÜÇ

“Ben sadece tarihi verilerin analizine inanıyorum. Gerisi saçmalık.”

“Çünkü kredi mantığıyla düşünüyorsun. Bense şirketin CEO’sunun iş planı üzerine yemin edebiliyor olmasıyla ilgileniyorum. Tahminlere kalbini ve ruhunu veren birini istiyorum. Hata yaparsa da kellesinin uçurulduğunu görmek istiyorum.”

Bu konuşma hemen arkamdaki koltuklarda oturan iki adamdan geliyordu. Rahatsız ama iç ısıtan kısa bir uykunun keyfini kaçırmışlardı. Dışarı baktım. Uçak Alpler’in üzerinden geçiyordu.

Sesler geçmişten ve gelecekten; bir tarafta tarihi analizler, bir tarafta gelecek tahminlerinden bahsediyorlardı. Peki ya şu an? Bu, Fred’in gecenin on birinde, eve dönmek için taksi beklerken ofiste ahkâm kestiği zamanlarda en sevdiği konulardan biridir. Kulağa saçma gelebilir ama aslında Fred’in sadece ilkokulda topluluk önünde yapsın diye hazırlattıkları konuşmalara özlem duyduğunu düşünüyorum, hani şu çok zorlu İngiliz okulunda okul birincisiyken; yani hayatının en iyi yıllarında. Örneğin şöyle şeyler söylüyor:

“İnsanlık için şimdiki zaman fazla karmaşıktır. Yaşayan diğer varlıklar için öyle olmayabilir ama insanlar için öyledir. Bazıla-

rımız hafızayı geliştirmeyi tercih eder; her şeyi belgelemek gibi bir takıntılar vardır ve kökenlerimiz üzerine düşünürler. Mesela tatile gittiklerinde görev gibi fotoğraf çekerler, sonradan hatırlamak için detayları biriktirmek isterler. Bu insanlar geçmişte yaşar. Diğerleriye umut beslemeyi sever; rüyalarının peşinden koşmayı, korkularıyla ilgili kendilerini sorgulamayı. Gelecekle aşk ve endişe içinde flört ederler, ölümü düşünür ya da yılbaşını planlarlar ki ikisi de aynı şeydir. Şimdi size de sormak istediğim bir sorum var: Üçüncü bir kategori var mı, şimdiyle şevk duyarak ilgilenen? Dürüst olmak gerekirse, bana yokmuş gibi görünüyor. Şimdiki zaman bizi genellikle yüzeysel bir şekilde çekiyor, ârı yakalayanları takdir ediyoruz ama onunla gerçekten ilgilenmek zor. Var olduğunu biliyoruz; araba kullanırken, spor yaparken ya da bir futbol maçı izlerken gözümüze iliyor ama bunlar sadece izlenimler. Şimdiki zaman, teoride yaşamlarımızın hammaddesini oluşturuyor, pratikte ise ulaşamaz kalıyor. Kendinden ödün vermiyor, kendisine zarar verilmesine veya töhmet altında bırakılmaya müsaade etmiyor. Gözlemlenmeye açık değil; esas bizi gözlemleyen o. Şimdi düşünüyorum da, şimdiki zaman aslında bir casus gibi. Peki kim tarafından gönderildi?”

Uçak iniş yaptıktan sonra dönüp arkamda oturanların kim olduğuna baktım. Biri keldi ve siyah çerçeveli bir gözlük takıyordu; diğeri ise gençti, bakımlı bir sakalı ve kendini güzel değil ama çekici bulanlara has bir havası vardı. Görünüşlerinden hangisinin geçmişin, hangisinin geleceğin savunmasını üstlendiğini anlamak mümkün değildi.

Taksiciye büyüdüğüm evin adresini verdim. Annemin birkaç sene önceki vefatından sonra orayı kimseye kiraya vermemiştim. Anahtarları hep yanımda tutuyorum, eve neredeyse hiç gitmiyorum ama postayı kontrol ettiğim oluyor. Bir komşum arada bir girip ortalığa göz atıyor, içeriyi havalandırıyor. Mobilyaların üzerinde çarşaf lar örtülü.

Telefonu elime aldım, her zamanki gibi işle ilgili e-postalarla doluydu. Gönderilenlerin sadece yüzde yirmisi anında cevap ve-

rebileceğim türdendi, büyük çoğunluğu için ise başkalarına danışmak ve onların kararsız tepkilerine maruz kalmak zorundaydım. Hiç canım istemiyordu bunu. Pencereden dışarı bakıp Londra ile Milano arasındaki peyzaj farklılıklarını düşündüm. Michele'den bir cevap var mı diye mesajlarımı kontrol ettim.

Az önce hissettiğim endişe sanki geri çekilmiş ve yerinde bir boşluk bırakmıştı. Halbuki bir cevap olup olmaması beni ilgilendiriyordu, bu her şeyi değiştirirdi, günün rengi o cevaba bağlıydı.

Benim "Tatsızlık" mesajımın ardından Michele, "Pardon ama bana neden böyle bir şey diyorsun?" yazmıştı.

Bir anda huzurum kaçtı.

"İtalya'dayım," diye cevap yazdım.

Anında karşılık verdi: "Ben de İtalya'dayım. İtalya'da yaşıyorum."

Tek kelime daha yazmadan telefonu cebime koydum.

Büyüdüğüm daire sarı badanalı bir apartmanın üçüncü katında bulunuyor. Bina seçkin görünümünü muhafaza etmeye çalışsa da aslında yavaş yavaş çökmekte olduğu izlenimini bırakıyor.

Giriş kapısının üstünde "Kiralık Üç Arttı Bir" yazılı bir tabelayla karşılaştım. Aynen böyle yazılmıştı; iki r'yle. Seamus'u düşündüm. Hatalar bana hep onu düşündürür.

Her yıl bankaya yaz dönemi için stajyerler geldiğinde Seamus bir konuşma yapar. İşaret parmağını kaldırarak, "Bizimkisi hata payı olmayan bir iş," der. "Bir hata yaparsanız ihtar alırsınız; ikincisini yaptığınızda ise kovulursunuz."

O anda stajyerler ona karşı genellikle antipati, merak ve saygı gibi hisleri bir arada yaşarlar. Hipnotize olurlar. Hiç şüphesiz, bulunduğu pozisyon için fazla genç olduğunu düşünürler. Aslında öyle değildir ama öyle gözükür: kalın bukleli saçlar, mavi gözler, muntazam bir vücut, bugüne kadar hiç sigara içmemiş birinin o yumuşak sesi. "Yüzümde bir iki kırışıklık daha olsaydı müşterilere daha iyi görünürdüm ama sahip olduklarıyla idare etmek lazım işte," demeye bayılır.

Kısa boyundan şikâyetçidir mesela. Birlikte toplantılara gittiğimizde fark etmediğimi sanarak gizli gizli beni süzer. Ondan birkaç santim daha uzunum, bir de ilaveten her gün topuklu ayakkabı giyiyorum. O yüzden beni –mesela asansördeyken– inceler. Bir anlık bir şeydir bu, sonra hemen kendine gelir ve kravatını düzeltir. Belki de yanında uzun boylu bir kadın olan bir erkeğin başarılı bir görüntü çizdiğini düşünüyordur; galiba bir gün böyle bir laf da etmişti.

Burada işle ilgili hata yapılamayacağı ifadesi ise yanlış. Hepimiz hata yapıyoruz, hem de bir sürü; illa bir stajyerinki kadar acemice değil ama zaten daha incelikli hatalar genelde daha tehlikelidir. Seamus bile yapar, sonra kolaylıkla üstesinden gelir. Hataların üzerinde manevra yapıp yeni dünyalar yaratmayı bilir. Her şeyden öte, kendini affetmeyi ve unutmayı becerir.

Gerekirse, daha güçlü olana boyun eğer ve istediğinde de altın- da çalışanlara karşı kibardır. Sevilen biri olmanın verdiği güçten haberdardır. En tehlikeli muhatapların üzerimizdekiler olabileceği gibi, altımızda ya da sağda, solda, önümüzde, arkamızda, sayısız yaratıcı ve acı verici pozisyonda duranlardan çıkabileceğini ancak kimsenin tatlı dile kimse karşı koyamayacağını bilir.

Seamus, “Ben sevmeyi iyi biliyorum,” der sık sık. Bunu gerçekten hissederek söyler, bazıları da gizli gizli gülerler.

Bir keresinde bana, başkalarında hep özdeşim kurabileceğimiz bir şeyler bulmamız gerektiğini, aksi takdirde kendimizi ayrıksı hissedeceğimizi söylemişti.

“Kendini ayrıksı hissetmek büyük bir zaman kaybı; Hegel böyle demiş.”

Bu lafin doğruluğundan hiçbir zaman emin olamadım.

Bir başka seferinde bana açılmıştı, sanırım aramızda bir bağ kurmaya çalışıyordu ve kendisiyle ilgili özel bir şeyi anlatmıştı. Seamus’un soyadı Heaney’dir.

Taksidedidik, e-postasını kontrol ediyor, delirmişçesine gelenlere cevap yazıyordu. Ona bakarken halinden benim midem bulanmıştı. Gözlerini telefondan ayırmadan bana şöyle dedi: “Bir zaman önce başıma korkunç bir şey geldi. Hiç unutamayacağım bir şey.”

Parmakları küçücük klavyenin üstünde çılgıncasına gidip geliyordu ve o âdeta bundan zevk alıyordu. Şöyle devam etti: “Bir gün gazetedeki İrlanda haberleri sayfasını açtım ve ne görsem beğenirsin? Bir haber başlığında ‘Seamus Heaney aramızdan ayrıldı’ yazıyor.”

Bir an bana baktı, sonra tekrar yazmaya koyuldu. Yazdıklarından tatmin olmamış gibiydi, en az bir otuz saniye kadar sessiz kaldı. Sonra suratında yeter bu kadar der gibi bir gülümsemeyle tekrar lafa girdi: “Neden bahsettiğimi biliyor musun? Seamus Heaney bir şairdi. Nobel kazandı.”

“Biliyorum.”

“Ah, buralarda bunu pek kimse bilmez de. Neyse, adaşım bana hiçbir zaman bir sorun yaratmamıştı. Ta ki işte, bir gün gazeteyi açıp ‘Seamus Heaney aramızdan ayrıldı’ manşetini okuyana kadar. O günden beri içim inceden sıkılıyor. Senin ünlü bir adaşın var mı?”

“Bakmam lazım.”

“Bir kontrol et, pişman olmazsın. Önceden bilmek daha iyi.”

Başını kaldırıp bana baktı, gerçekten delici bir ifadesi vardı.

“Giulia, hiç Seamus Heaney’nin bir şiirini okudun mu?”

“Hayır.”

“En azından neden sana bu konuda açıldığımı anladın mı?”

“Korkarım ki hayır.”

“Dünya bana bir şey borçlu. O yüzden siktir et.”

Bu son sözleri ile anlattıkları arasındaki bağlantı hiç anlaşılır değildi ama herhangi bir açıklama talep etmedim. Önüne, boşluğa bir tekme savurdu. İngiltere’de taksilerin içi geniştir.

“Doğru, siktir et,” dedim.

Aylar sonra bir pazar günü gazeteyi okurken şair Seamus Heaney’den alıntılar yapan bir makaleye rastladım:

Her yıl bir metre uzunluğundaki bahçemi ekerdim.

Domuzu ve toprağı eşeleleyen tavuğu uzak tutacak

Duvarı örmek için bir katman toprak kazıp çıkarırdım.

Bir yıl önce Seamus evlendi. Balayı için Sardinya'da lüks bir tatil köyüne gittiler. Her ne kadar gösterişli bir düğünün, özünde diğerlerinden pek farkı olmasa da, ihtişamlı, büyük bir parti verdiler. Bütün düğünler bir gösteriş hırsı barındırır; minimalist olanlar bile: Onlar da gösteriş meraklısı olmadıklarını göstermeye çalışırlar.

Yirmi beş yaşımdan beri ben de herkes gibi düzenli bir şekilde arkadaşların, eşin dostun düğünlerine davet edilmeye başladım ve bu davetlere elimden geldiğince gittim. Konuyla ilgili bir fikir edindim, düşüncelerim gelişti. Örneğin, davetin, nikâh töreninden yemeğe ve dansa kadar toplam yedi saati geçmemesi gerektiğine inanıyorum. Yedi saat sonra konuklar daha fazla dayanamaz hale geliyorlar.

O gün Seamus'un düğününde, hafif bir rüzgâr ortamı yumuşatsa da hava epey sıcaktı. İrlanda'dan özel olarak getirtilmiş rahip genç ve atletikti ve tatil köyünün yakınındaki kasabanın küçük kilisesinde oldukça rahat görünüyordu. Daniel Day Lewis'in saçları derli toplu halini andırıyordu. Sevginin, iradeyi uygulamaya koyma biçimi olduğundan bahsetmişti. Sadece sadık olmak anlamında değil; sevdiğimiz insanı sıkboğaz etmemek, sevgide aşırıya kaçmamak anlamında da. Öbür türlü süsü sevgi olmaktan çıkıyor, zarar vermek oluyordu. Sonra devam etti: "Umut, bir şeyin iyi biteceğine inanmak değil; nasıl biterse bitsin, o neticenin bir anlamı olduğundan şüphe duymamaktır."

Mihrabı süsleyen beyaz çiçeklerin parıltısıyla çevrilmiş sözleri, dramadan uzak geliyordu kulağa.

"Bu, Vaclav Havel'in bir sözü. Yerinde bir alıntı olduğunu düşünüyorum," diye ekledi.

Konuklar hem dinliyor hem dinlemiyorlardı. Daha çok, çaktırmadan birbirlerini incelemekteydiler: Amaç, kimin burada olduğunu, kimlerin gelmediğini kaydetmekti. Neredeyse hepsi Londra'dan, iş dünyasındandı. Seamus'un profesyonel hayatında tanıdığı insan sayısı düşünülecek olursa, davetlileri

seçerken hangi kriterleri gözettiğini anlamaya çalışmak ilginç bir deneyimdi. Müşterilerden birileri var mıydı? İş arkadaşları vardı, evet, ama hangileri? Kayda değer, ünlü, önemli isimler var mıydı? Ünlüler sadece iş ortamında mı, yoksa dışarıda da ünlü müydü? Herkes bu hesapları yapıyordu. Konukların çoğu oldukça genç, yirmi beş ile kırk yaş arasındaydı. Parayı tanıyan, onunla işi olan insanlardı. Tarifi zor bir görünüme sahip elli yaşındaki Seamus, herkesin içinde kesinlikle en yaşlılardandı.

Bir dondurmacıdaymışçasına kadınların elbiselerini incelemeye koyuldum: renkler, hafiflik, vücutları âdeta birer balmumu heykelmiş gibi eritmekle tehdit eden sıcak hava. Ve erkeklerin kıyafetleri: orada pek kayda değer bir şey yoktu, arkadan bakınca hepsi aynı görünüyordu. Onları birbirinden ayıran tek şey vücut yapılarıydı: uzun boylular, kısalar, zayıflar, kilolular, keller vesaire. Biliyordum ki birden bana dönseler hepsinin düz renk ya da ancak çok yakından bakınca anlaşılabilecek desenleri olan kravatlar taktıklarını görecektim. Nikâhın sonundaki tokalaşma merasiminde önümdeki sırada duranlar dönüp ellerini uzattılar, benim yanımdakiler de onların ellerini sıktılar ve ben de onlara uydum. Bir an için bu kardeşçe hareketi hep birlikte takdir ettik ama aynı zamanda herkes bir miktar utandı da.

Törenin sonunda yeni evli çift fotoğraf çektirirken biz konuklar da kokteyl için tatil köyüne geçtik. Şampanya, minik porsiyonlarda yemekler, sıcak ve soğuk çeşitli lezzetler, zarif sunumlar. Fonda deniz, kusursuz biçilmiş ve yumuşacık çim, krem rengin hâkim olduğu bir dekorasyon. Hepsinden önemlisi, benim orada kaval-yesiz, bir başıma olduğum hissi: Belki bunun bir önemi yoktu ama inkâr edilemez bir gerçektir.

Önceden tanıdığım bir gruba yanaştım: Aralarında, söylediğine göre geçtiğimiz yıl ahlaki titizlikle işlem yapmayı seçtiği için, başkalarından daha az para kazanmış, sisteme kızgın genç bir oğlan; birkaç yıl önce finans işlerini bırakmış ve varını yığını şirketine yatırdığı için tabiri caizse yoksulluk içinde yaşayan, iyi sonuçlara ulaşmayı beklerken bir yandan da karton kutudan pizza

yiye yeni bir girişimci; bir de bir süperanne vardı. Süperanne bankada çalışıyordu ve çoktan üç çocuk yapmıştı. Her şeyi karmaşık bir bakıcılar, yardımcıları ve son derece katı bir günlük programla yönettiğini anlatıyordu. “Yeter ki organize olunsun.”

Yanında, savurgan bir hayatın yükü altında ezilmiş, âdeta çekmiş, ruhsal erozyon sinyalleri veren kocası duruyordu. Süperanne onu işaret ederek, “Bana çok yardım ediyor,” dedi.

En konuşkanları girişimciydi. İşinden değil, felsefi konulardan konuşmak istiyordu.

“Uçak korkusunun barındırdığı fobilerin sayısı etkileyici,” di-yordu. “Sesler, kapalı alanlar, yükseklik, yalnızlık – herkesin koltu-ğunda kendini yalnız hissetmesi. Sonra ayrılma kaygısı: topraktan ve toprak üzerinde kalan insanlardan uzaklaşma. Bir düşünürseniz, bütün ayrılıkların en büyüğü ölümdür. Uçaktan korkanlar bu yüz-den kaygıdan kurtulamazlar. Uçak bir metafordur burada. Korku bir hayatta kalma mekanizmasıdır ve böyle bir mekanizmadan o kadar kolay kurtulamazsınız.”

Sisteme kızgın oğlan, “Hayatta kalma mekanizmaları bize ha-yatımızı çöpe atıyor,” diye yorum yaptı.

Tam o sırada küçük bir orkestra Nat King Cole’un bir şarkısını çalmaya başladı. Süperanne kafasını sallıyordu; sözlerini bildiğinden şarkıyı söylemek istiyordu. Yanımıza yaşlı bir kadın yanaştı, belki de mevcutların arasında Seamus’tan daha yaşlı olan tek ki-şiydi. Güzel bir yüzü, yeşil gözleri, beyaz saçları vardı. Elbisesi mevsime göre biraz fazla kalındı.

Hafif bir alaycılık taşıyan resmi bir ses tonuyla, “Ben damadın annesiyim,” dedi.

Bunun üzerine herkes onu tebrik etti. Anne gülümsedi ama rahatsız görünüyordu. Onu daha önce kilisenin bahçesinde de gör-müş, kendini buraya ait değilmiş gibi hissettiğini düşünmüştüm.

Zamanında kendi düğününü açık havada düzenlediklerini ama İrlanda havası malum olduğundan, yağmur yağdığını anlattı. Ye-mekleri kapalı alanda, derme çatma bir odada yemişlerdi ama dans etmek için yine de dışarı çıkmışlardı ve herkes sırlıslıkla olmuştuk.

Altın ve gümüş rengi ayakkabıları çamurdan mahvolmuştu ama kadın buna yalnızca biraz üzülmüştü. O üzüntünün içinde tatmin de vardı: Parti partidir, ayakkabılar da gidiversin.

“Bir şey içmek isteyen var mı?” diye sordu sonra ve bana dönüp, “Sen kesin içmelisin,” dedi. Kolumdan tuttu ve beni alkol servisi yapılan büyük, beyaz çardağın altına doğru sürükledi.

“Böyle sıcakta düğün yapmayı anlamıyorum. İtalyanlar İtalya’da evlenir, haksız mıyım? Ama Seamus böyledir. Bu kadar parayı nasıl kazanıyorlar, onu da anlamıyorum. Ben öğretmenim, aptal değilim. Şöyle bir etrafına baksana: Bu gördüklerini bana açıklayabilir misin?”

Ona oğlunun emek piyasasındaki olağandışı bir düzenin parçası olduğunu mu anlatmam gerekiyordu? Beni de içine alan ve gerçekliğin çarpıtılmış bir halini yansıtan bir olağandışılığın... Sonra da gerçekliğin ne olduğunu mu konuşacaktık? Ekonomik modeller eşyanın tabiatına uygun olarak kendiliğinden mi türüyor yoksa uygun olanı yavaş yavaş değiştirmek için onun üzerine bindirilen kullanışlı mekanizmalar mı, diş telleri gibi mesela...

Dudaklarımı büzdüm. Rüzgâr çimleri dalgalandırıyor, etekleri uçuşturuyordu. Bir an gözlerini ayırmadan bana baktı, utandım.

“Cevap vermeyecek misin? Sen bilirsin. Bu gizemi çözmeden ölürüm ben de. En azından bugünden itibaren, ‘Oğlum evlendi,’ diyebilirim. Hiç değilse kendini salmasından korktuğum için sürekli Londra’ya gidip durmaktan kurtuldum. Anneler merak eder, biliyor musun? Oğlu elli yaşında olsa bile. Kaç sefer hayal kırıklığına uğradım. Onda kaldığım bir akşam biraz yürüyüş yapmak için dışarı çıkmıştık ve spor salonuna giden güzel bir kızla karşılaştık. Üzerinde ona çok yakışan fuşya rengi bir kazak vardı. Durdu ve benimkine sıcacık bir selam verdi, Seamus da hemen bizi tanıştırdı. Ben bir an aralarında bir şey olduğunu sanıp heveslendim, tüm bunları önceden ayarlamış olabilirlerdi. Kız arkadaşı olduğunu düşündüm. Halbuki hayır, alakası yoktu. Çok üzülmüştüm. Bugünden sonra çok şükür ki bir daha böyle şeyler olmayacak. Ama

dur, biraz da senden bahsedelim, genceciksin. Ofiste çok zaman geçirme, popon dümdüz olur sonra.”

Grubun yanına döndüğümüzde süperanne çocuklarının fotoğraflarını gösteriyor, girişimci ise akıl yürütmelerine devam ediyordu. Hepsini parça parça dinliyor, kadehimi bitiriyor, bir daha dolduruyor, ufak ufak kafayı buluyordum. Alkol beni anında etkiliyordu. Girişimci bir noktada, “Balina, hakkında aslında çok az şey bildiğimiz, kocaman bir hayvan. Bir görünüyor, bir kayboluyor,” dedi.

“Bu da mı bir metafor?” diye sordum.

Duymamış gibi yaptı. Belki de söylerken güldüğüm için.

Yemek sakın bir havada geçti. O âna kadar sürekli bir o tarafa bir bu tarafa koşturan düğün organizatörü kadın ile ekibindeki kulaklıklılı ve tayyörlü kızlar sakınleşip bir masaya oturdular ve hepsi birden ceketlerini çıkardılar. Canlı müzik vardı, havai fişekler atıldı. Epey dans ettim; bir noktada ayakkabılarımı çıkarıp yalın ayak kaldım, girişimciye sarıldım ve böylece kokusu çok kalıcı olan tıraş losyonlarından kullandığını keşfettim. Süperanne sonunda mikrofonu eline aldı ve şarkı söyledi. Kimileri sahile doğru koşup ayaklarını ıslattı. Sonra dönüp, “Herkes mayosunu giysin!” diye bağıldılar.

Konukların yüzlerindeki o kopmayı fark ettim; halihazırda görüldüğümüzden bile daha anlaşılmaz olduğumuzu. Eğlenmek zor iştir. Hayat boyu doğru tarafta durmaya çalışıyoruz, eğlenenin doğru tarafını kastediyorum. Bizi ilgilendiren varoluşsal soru ise hep şu: Bir şey mi kaçıyorum?

ON

HAYAT GELİP GEÇİYOR VE BEN DANS ETMİYORUM

Çocukluğumu geçirdiğim evin kapısının önünde durdum ve içeri girmemeye karar verdim. Bir şey beni itti; bir zayıflık, ağır bir valiz karşısında hissedilen tembellik gibi bir his. Yeniden yürümeye başladım; bir saat içinde randevum vardı, o zamanı nasıl geçireceğimi bilemiyordum. Bir arkadaşım ile buluşmaya, İtalya'da bu aralar neler konuşulduğunu öğrenmeye ayarlamamıştım kendimi.

Hava sıcak ve nemliydi. Üzerimde her zamanki üniformam vardı, birkaç ufak değişiklik dışında hep aynı şeyi giyiyordum: koyu renk tayyör —o havada ince bir tanesi tabii ki—, erkeksi kesimli gömlek, yuvarlak burunlu topuklu ayakkabılar. Bir zamandır kendime değişmenin; televizyondaki bir avukatlık dizisinde gördüğüm daha renkli, iddialı kıyafetleri olan kadınlar gibi daha sofistike giyinmenin zamanı geldi mi, diye soruyordum.

Bir yerlerde oturmaya karar verdim ve bir bara girip kahve söyledim. Randevum önemliydi ama beni endişelendirmiyordu: Görmem gereken insanı iyi tanıyordum. Çantamda çıkarmama gerek olmayacağını bildiğim, çok ender şartlarda ihtiyaç duyulan slaytlar, bir de Michele'ye yıllar evvel hediye ettiğim *La paga del*

sabato romanının bir kopyası vardı. Onu hep yanımda taşıyorum. Arada bir rasgele bir sayfa açıyorum ve sanki o an için yazılmış gibi gelen cümleler buluyorum; mesela: “Hayat gelip geçiyor ve ben dans etmiyorum.”

Randevuya on beş dakika erken geldim. Bir odaya geçtim, içerde uzun bir masa, masanın üzerinde de mavi ve mor taşlarla dolu üç vazo vardı. Genç bir oğlan gelip bana su getirdi ve “Biraz gecikecekmiş, özürlerini iletmemi istedi,” dedi.

Teşekkür ettim. Oğlan da en ufak bir ses çıkarmayan kapıyı kapatıp çıktı.

Garip bir hal vardı üzerimde. Dizlerimin bağı çözülüyordu. Beynimin küçücük kaldığını, sanki benliğimin bazı önemli parçaları akıp gidiyormuş da üzerimde bir uyuşukluk, aptallık hali bırakıyormuş gibi hissediyordum. Elektrikli trenlerle dolu bir odada küçük bir kız çocuğu olmak, sevgi dolu anne ve babamın gözetiminde hiçbir şey düşünmeden mutlu mutlu sadece oyun oynamak istiyordum. Biraz su içtim, gözlerimi kapadım ve tekrar açtım.

Tam o anda “prensese” içeri girdi. Gerçek bir prenses olmasa da herkes ona öyle der. Bu lakabın nereden geldiği bilinmiyor, bir şaka da olabilir. Her halükârda bu lakaptan rahatsızlık duymuyor.

Daha önce sık sık karşılaşmış olmamıza rağmen her seferinde beni etkiler. Heybetli bir kadın, omuzlarına kadar uzanan sapsarı saçları var. Güney Afrika’da doğmuş ama yıllardır İtalya’da yaşıyor. İngilizce, Fransızca, Almanca ve İtalyanca –Milano aksanıyla– konuşuyor. Borca girmeyi sevmiyor, bankaları ise hiç sevmiyor ve bununla da övünüyor. Akıllı bir kadın, her şeyden öte acımasız. Neyse ki beni seviyor; her ne kadar bana sevgisi, Seamus’a duyduğu nefretin bir sonucu olsa da: Onunla ben ilgilendiğim için halinden memnun.

Olabildiğince hızlı bir şekilde, çok düşünmeden konuya girdim: “Şu anda küçük bir kız çocuğu olup sadece oyun oynamak isterdim. Annemle, hatta yok, babamla.”

Güldü. Babamı hiç tanımadığımı bilmiyordu. Güldü ve her şeyi bırakıp telefonsuz, gazetesiz, ıssız bir adada saklanmak istediğini söyledi. Ona hak verircesine başımı salladım. Oda dal-

galanıyordu sanki. Prens, “Bu sabah, tarihin her zamanki gibi birkaç temel âna indirgendliğini düşündüm,” dedi. “İngilizlerin referandumu gibi. Doğrusu pek umursadığımı söyleyemem, sterlini bırakalı epey oldu, diğer meselelerde de laik bir tavrım var. Buna rağmen hoşuma gitmeyen bir şey, bir çirkinlik var. Demek istediğim, bugün havamda değilim. Şu anda bir yerde oturmak istiyorum sadece; herhangi bir yerde, burası da olur. Ama konuşmak için değil, güzel bir masaj yaptırmak için.”

“Anlıyorum.”

“Bana masaj yapar mısın?”

“Nasıl?”

“Şaka şaka. Dinleyip dinlemediğini anlamak istedim.”

Oturdu, ben de aynısını yaptım.

“Giulia, affedersin ama neyin var bugün? Gönül işleri mi?”

Böyle gayriresmi bir şey söylemek onu memnun etmiş gibiydi ama bunun gösterinin bir parçası olduğunu biliyordum. Anladım ki vakit gelmişti. Yüreğim hafıfladı ve kendimi bir anda bembeyaz, yumuşak ve sıcak bir yerde buldum. Bu zihinsel koşullar içinde, büyük bir rahatlamayla ve titizlikle borç piyasasından bahsetmeye başladım. Zaman su gibi akıp gitti.

Görüşmeden çıktığımda fark ettim ki neredeyse bir buçuk saat geçmişti. Prens beni kapıdan uğurlarken, “Biraz dinlenmeye çalış. Erkeklerin peşinde çok zaman harcıyormuş gibi görünüyorsun,” diyerek tembihledi.

O gün belli ki vakit öldürmek ve kafasını dağıtmak istiyor, güvenebileceği birini arıyordu. Garip bir şekilde bankamızın tekliflerinden de memnun kalmıştı. Ancak ben sıkılmıştım; kalmak için geçerli bir sebep yoksa bir süre sonra sıkılıyorum. Doğuştan yetenekli bir satıcı değilim, sohbetin derininde yatan anlamı görebilmek için kendimi zorlamam gerekiyor, bu da büyük bir engel teşkil ediyor. Elimden gelen en sıcak biçimde onunla vedalaştım. Ona yeterli gelmiş gibiydi.

Londra'ya dönen uçağıma neredeyse üç saat vardı. Biraz yürüyüş yapmaya niyetlendim ve ne olduğunu anlamadan kendimi yine çocukluğumu geçirdiğim evin önünde buldum. Yolun bir yerinde kafamda yeni bir fikir belirmişti.

Seamus'a bir mesaj yazdım: "Seninle konuşmam lazım. İşi bırakmaya karar verdim."

Sonra bu kelimeler zehirli maddeymişçesine, hepsini dikkatlice sildim. Arada sırada düşüncelerimi böyle, sadece karşımda yazılı halde görmek için yazdığım oluyor, sonra göndermiyorum. Onun yerine şöyle yazdım ve gönderdim: "Prensesle toplantımız iyi geçti, çok ilgilendi ki bu başlı başına bir sürpriz oldu. Döndüğümde anlatırım, acil bir şey yok. Bu akşam Londra'da olmayacağım maalesef. Annemin mirasıyla ilgili bir meseleyi çözmem lazım. Bir iki gün izin kullanacağım, belki üç günü bulur. Bunu yapmak zorundayım, kusura bakma."

Mesaj yalandı, ortada mirasla ilgili bir mesele falan yoktu ama mal varlığı söz konusu olduğunda Seamus'un itiraz edemeyeceğini biliyordum.

Evin yakınında çalışanların öğle yemeği yediği yeni bir mekân açılmıştı. İçeri girdim ve gereksiz malzemelerle dolu bir salata söyledim. Yemek yerken, telefonuma, mahsus bir kere bile bakmadım; sanki görmezden gelinerek cezalandırılması gereken biriymişçesine.

Hesabımı ödeyip mekândan çıktım, yolun karşısına geçtim ve sonunda cesaretimi toplayıp apartmanın kapısını açtım. İçerisi karanlık ve rutubetliydi. Sağ tarafta posta kutuları vardı. Babam hiç bizimle yaşamamıştı, buna rağmen soyadını hep anneminkinin yanında tuttuk; sonuçta ben de o soyadını taşıyorum. Birkaç yıldır oraya üçüncü bir etiket daha eklenmişti: Ferrari. Annemin son sevgilisi, Luca'nın soyadı. Luca bir noktada bize taşınmıştı. Birilerinde hâlâ o adresi vardı belli ki, çünkü kutuda ona gelmiş bir mektup duruyordu. Onu alıp çantama koyarken elime içindeki kalın bir şeyler geldi.

Merdiveni çıkarken yarı yolda durdum; Seamus'tan cevap gelmişti: "Tamam, ne kadar zamana ihtiyacın varsa kullan. Sana

yazarım. Prensesle ilgili yapılması gereken bir iş varsa bizden birilerini arayıp işlemleri başlat. Sana acil görünmemesi beni ilgilendirmiyor; sen yine de süreci başlat. Peşini bırakmamak lazım. Tutum her şeydir.”

Tutum her şeydir. Rasgele edilmiş bir laf değildi bu: İma ettiği şey, beni kendisine bağlayan ortak bir anımızdı.

Bir sene kadar önce Seamus beni kendi özel projelerinden birine bulaştırmıştı.

“Giulia, seninle çok özel bir konu hakkında konuşmam lazım.”

Ofisinin kapısını kapattı. Beyaz tahta yazılarla doluydu: yatırım fonu kısaltmaları, rakamlar, semboller. Kapalı kapılar ardında konuşmamızı gerektiren ne gibi bir durum olduğunu merak etmiştim. Birkaç gündür, normalden çok daha yüksek rakamların telaffuz edildiği bir operasyonla bir müşterinin adı geçiyordu.

Yuvarlak masaya oturup defterimi açmışım ki beni durdurdu.

“Kapat onu. Seni, birilerinin dediği gibi finans tarihine yazılacak bir operasyona karıştırmayacağım.”

Birileri diye bahsettiği, “finans tarihine yazılacak” lafını etmeyi pek seven bir iş arkadaşımızdı. Her fırsatta bunu tekrarlıyordu.

“Her şeyden önce şu soruya cevap ver: Buradaki en önemli şey ne?” diye sordu.

Saçımı düzelttim. “Hangi açıdan?”

“Lafı dolandırma. Bu numaraları iyi bilirim. Cevap ver.”

“Peki, tamam. Para, itibar ve ihtiras önemli şeyler. Ama en önemlisi onlar değil.”

Güldü ve yüksek sesle, “Cevap ver! Tek bir şey sadece. Bekliyorum!” diye ısrar etti.

“İnsanlar.”

“Aferin. Baban olsam seninle gurur duyardım.”

Elimdeki kalemi biraz fazla sert bir şekilde ısırdım ve silgisinin bir parçası koptu.

Seamus, “Geçen gün beni New York’tan bir üniversite arkadaşım aradı,” diye devam etti. “Bir iki şakalaşmadan sonra başladı çaylaklarla ilgili klasik konuşmasını yapmaya, bir zamanların çalışma sistemiyle şimdikini karşılaştırmaya. Arada bir illa ki birileri bu konuyla ilgili şikâyetlerini ortaya döker.”

“Tecrübeli olduklarını belli etmek için...”

“Aynen. Meşhur çaylaklar ve analistler konusu. ‘Bizim zamanımızda son nefesimizi ofiste verecekmiş gibi çalışırdık, bugünküler ise biraz mesaiyi kaldıramıyorlar, sünepeler, şımarıklar.’ Ben bu muhabbeti çok sevmiyorum, geçmiş güzel zamanların yâd edildiği sohbetler hoşuma gitmiyor. Ama doğruluk payı da yok değil. Yeni gelenlere panda muamelesi yapılıyor, sanki soyu tükenmekte olan hayvanlarmış gibi. Her ay bir hafta sonları garantili boş oluyor, bir de ‘Cuma dedin mi kalem durur’ kuralı var.”

Kuralın adı aynen bu: Cuma dedin mi kalem durur. Analistler cuma akşamı saat yediden cumartesi öğle saatine kadar çalışamaz. İstisna kabul edilmez. Ofiste kimsenin kalmadığından emin olmak için güvenlik görevlileri devriye gezer.

Seamus kollarını açıp gerindi. “Onlara öncekinden daha az para veriyorlar ama bir sürü hak ve ayrıcalık da sunuyorlar, bunu hiç düşündün mü? Daha az para karşılığında haklar. Bir yandan finansın bir meslek olarak modası geçiyor. Hepsi Steve Jobs’ın suçu, bugün bütün gençler onun gibi olmak istiyor ve hepsi de paralarını çarçur ediyorlar ama çok yaratıcı bir biçimde. Neyse ki hâlâ o kadar da karmaşık olmayan dünyalardan ya da geliştirmekte olan ülkelerden gelenler var. Onlar daha hevesli. Hep söyledim: Fakirleri işe alalım, bunu gerçekten bir istihdam politikası olarak benimseyelim. Yeni bir kriter olabilir bu, neden olmasın? Tercihen kafası çalışan bir yoksulu alalım, ona finans işini öğretilim, onu zengin edelim; diğerlerinin de canı cehenneme. Ahlaki sebeplerden değil; sadece daha mantıklı olduğu için. Bu züppelerden gına geldi. Ben fakirdim mesela.”

Bana baktı. “Her neyse. Bugün eski günlerdeki gibi bir şey yapacağız ve evet, sen de benimle olacaksın. Günümüzün yumuşak,

adilane kurallarına ters düşebilecek bir şey ama biz becerikliyiz ve bunun altından kalkabiliriz, değil mi?”

“Neymiş o?”

“Sölemeyeceğim. Şimdi değil. Sen gergin görünmemeye bak.”

Paskalya tatilinden bir gün önceydi. Birçok analist uzun bir tatile çıkmaya hazırlanıyordu. Masalarının yanında valizleri, ayaklarında spor ayakkabıları vardı.

Seamus sekreterinden bütün çaylaklara bir e-posta göndermesini istedi. Ekiple ilgili birtakım haberler vermek için onları öğlen saat ikide üst katlardan birindeki bir konferans salonuna çağırıyordu. Yazılma biçimine bakılırsa önemli görünen bir e-postaydı.

Çağırılan analistler belirtilen saatte büyük bir disiplinle konferans salonuna geldiler. Seamus yoktu, bana da yukarı çıkıp onu orada beklememi söylemişti. Henüz ne açıklama yapacağını bilmiyordum.

“İçeri girmeden hemen önce sana izah edeceğim,” diye söz vermişti. “Seni dışarı çağıracağım. Bu bir sürpriz.”

Yarım saat geçti. Herkes telefonuna ya da dizüstü bilgisayarına bakıyordu; bazıları gerçekten çalışıyor, bazıları da numara yapıyordu. Numara yapanlar hemen anlaşılır, omuzlarını garip bir şekilde kamburlaştırırlar.

“Affedersiniz, sizin konuya dair bir bilginiz var mı?” diye sordu bir tanesi.

“Seamus gelecek. Geleceğini söyledi,” diye cevap verdim.

Bir saat geçince dört analist ayağa kalktılar ve aralarından bir tanesi, “Gidebilir miyiz? Uçağımızın saati yaklaşıyor da,” diye sordu.

Kimseye akıl vermek istemiyordum. “Karar sizin,” dedim.

Gittiler. Biraz sonra Seamus geldi. Beni dışarı çağırmadı, önceden hiçbir şey açıklamadı. Elinde bir kâğıt ve bir kalem vardı, onları masanın üzerine bıraktı ve kalan çocuklara, “Buraya isimlerinizi yazın,” dedi.

Onlar da yazdılar. Sonra Seamus konuşmaya başladı: “1991’de prestijli bir bankanın üst düzey bir yöneticisi az önce yaptığım şeyin aynısını yaptı. Çaylakları tatilden önce bir yere topladı ve

kendisi toplantıya geç gitti. Bazıları sizin gibi kalıp bekledi, bazıları gitti. Gidenler kovuldu.

“Vermek istediği ders şuydu: Sizden daha önemli olanları beklemeyi öğrenin. Bir gün bir müşteriniz tarafından çağrılabilirsiniz ve sizi kapısının önünde saatlerce bekletebilir. Böyle bir durumda göreviniz oturup beklemektir. Biz hizmet satıyoruz. Sabır esastır. Dünyanın en önemli üniversitesinden mezun olmanızın bir önemi yoktur, doğru tutumu benimsemediğiniz sürece hiçbir yere varamazsınız. Doğru tutumla ise sizi kimse durduramaz. Tutum her şeydir.”

Konuşması, sonradan öğrendiğimize göre, içerik olarak o prestijli banka yöneticisinininkiyle aynıydı. Ancak Seamus’un sözleri, 1991’deki konuşmanın yarattığını tahmin ettiğim türden bir güç etkisi, bir özveri arzusu yaratmamıştı.

Dışarı çıktığımızda Seamus beni bir kenara çekti ve “Şimdi listede ismi olmayanları, beklemeyip gidenleri işten atmam lazım,” dedi. “Ama tabii ki bunu yapamam. İnsan kaynaklarındakiler beni öldürür. Belki yıl sonu raporunda onlar için vasat değerlendirmeler yazabilirim. Çok bir şeye gerek yok, iki olumsuz laf etsem sıralamanın en altını boylarlar, değil mi?”

Aklına yeni, baştan çıkarıcı bir fikir gelmiş gibi gözlerini kocaman açtı.

Ben sessiz kaldım.

Seamus’un bana istediğim kadar izin kullanmamı söylediği e-postanın sonunda bir de not vardı: “Bana hatırlat, sana bir şey söylemem lazım. Hemen değil, acelesi yok.”

İşle ilgili başka bir sürü mesaj daha gelmişti ama hepsini görmezden geldim ve Michele’ye yazdım: “Milano’daki evdeyim.”

ON BİR

HAFIZANIN AZMİNE UÇ BİR ÖRNEK

Milano'daki ev benim için annemle geçirdiğim zamanı temsil ediyor ama içimde öncelikle daha kişisel ve baskın bir hatırayı canlandırıyor. Michele o daireye hiç adım atmadı ama fark etmez. Mekânlar, içinde yaşayanın duygu durumundan etkilenir. Bu yüzden bana miras kalmış olan mobilyalar ve eşyalar her şeyden önce onunla ilgili saplantılı düşüncelerimin, üniversite yıllarında onu sürekli görmek için duyduğum fiziksel ihtiyacın izlerini taşıyor. Annemin yüzü onlardan sonra gözümün önüne geliyor; tabii görüntüsü hızla daha belirgin hale geliyor ve yerleşiyor. Odaların kokusunu sahipleniyor, mutfaktaki ahşap rafları aydınlatıyor, kordorda asılı yuvarlak aynada bir an için kendini gösteriyor. Arkamı dönüp bir pencere arıyorum, pencereyi açıyor ve içime derin bir nefes çekiyorum.

Annemin adı Lidia'ydı. Birkaç yıl önce, ben Londra'dayken öldü. O günden beri artık tam anlamıyla bir öksüzüm. Babam da çok erken yaşta hem annesini hem de babasını kaybetmiş. Bazen kaderini devraldığımı düşünüyorum: Bir daha bir araya gelme beklentisi taşımayan, tutunulabilir bir kökten yoksun, dopdolu bir yalnızlık.

Bir süredir düzenli aralıklarla olmasa da hatıralara duyduğum merakla bazı kaygılarımı yeniden gözden geçirmeye başladım. Aslında bunlara tam olarak hatıra da denemez; hemen sırtımda biriken görüntüler, tesadüfi bulgular, fanteziler. Bir gölgeden daha belirgin ama vücut bulamamış bu imgeler dışında, annemi düşündüğümde aklıma tahammül edemediği şeylerin listesi geliyor; onun takıntıları bana rahatsızlık verdiğinden değil, bu listedeki-lerin onu nasıl bu kadar rahatsız edebildiğini sorguladığımdan. Babamla ilişkisine dair anlattığı her detayı da hatırlıyorum ama tahammül edemediği şeylerin listesi içimde ısıltılı bir yerde duruyor.

Mesela lafa şöyle giren insanlardan nefret ederdi: “Yanılıyor olabilirim ama...” Ya da sandviç yiyen zarif insanlardan; hele bir de söz konusu insanlar kırmızı ojeli kadınlarsa. Açık mutfaklardan iğrenirdi; siyah köpeklerden, konuşurken çok sıfat kullananlardan, bej renginden, sodadan, köşeli el yazılarından, opera ve müzikallerden, sürekli yemek ya da seyahat konuşan insanlardan, köse erkeklerden, teraslı evlerden, önü sepetli kadın bisikletlerinden...

Ben Londra’ya taşınana kadar beraber yaşadık. Yaşadığımız daire ihtiyacımızdan çok daha büyüktü: üç yatak odası, salon, mutfak, iki banyo, küçük bitkilerle dolu dikdörtgen bir teras. Sıklıkla ona evi kiraya verip biraz para kazanmaktan bahsederdim. Biz o kadar merkezi olmayan bir bölgede de yaşayabilirdik. İstememişti. Kaç defa potansiyel gelir tabloları hazırlayıp önüne koydum; çok bir şey değildi ama bir dönem biraz daha fazla paramız olması fikri bayağı hoşuma gitmişti. Annemse mutlu çocukluğunun yuvası, ebeveyninin evi olmuş bu eve karşı romantik bir bağlılık duyuyordu. O zamanlar anlam veremediğim, şimdiyse aynen taşıdığım bir bağlılık: Artık o öldüğüne göre evi kiraya verebilir, hatta satabilirim bile, ama yapmıyorum. Şu anda paraya ihtiyaç duymadığım da bir gerçek. Onu anne ve babasıyla yaşayan neşeli bir çocuk olarak hayal etmek; ona, bana olduğundan çok daha farklı bir anlam ifade eden bu yere bakmak içimde bir parça haset yaratıyor.

Bu evde alan bol olduğundan insanın köşesine çekilmesi kolaydı. Arada annem banyoya girer, kapıyı kilitler, küvetin musluğunu

sonuna kadar açar ve uzun süre orada kendi başına kalırdı. Sanırım bu basit yöntemle rahatlıyor, tüm insanlıktan uzaklaşıyordu.

Borsaya kote şirketlerle iş yapan bir halkla ilişkiler firmasında çalışıyordu; mesleği kelimeler ve görünürlük etrafında kuruluydu. Bir seferinde çokuluslu bir şirketin teknik bir hatasından dolayı büyük bir doğal afet gerçekleşmişti ve annem şirketin imajını korumak için bütün basın açıklamalarını titizlikle hazırlamıştı. Gayet iyi altından kalktığı, pek de gıpta edilmeyen bir görevdi.

Bir gün bana: “Her alanda daha iyisi yapılabilir,” demişti. “Maalesef dünya amatörlerin elinde ama pes etmemek lazım.”

Benden bahsediyormuş gibi hissedip gerilmiştim. Üstelik bir amatör bile değildim, henüz hiçbir şey değildim ve annemin motive etmeye çalışan ses tonu beni rahatsız etmişti. Sadece beş yaş büyük olduğu Michele’nin kuşağından, gözünü yükselme hırısı bürümüş kadınların konuşmaları gibi gelmişti bana bu sözleri. Küçük bir kızken Melanie Griffith, Sigourney Weaver ve Harrison Ford’un oynadığı *Çalışan Kız* filmini izlemiştim. Manhattan’da çalışan ve yükselme hayalleri kuran genç sekreterin hikâyesindeki bir laf beni çok etkilemişti: “Ciddiye alınmak istiyorsan saçına ciddi bir şekil vermelisin!” Belki de annem o filmde güç bulacak tipte bir insandı. Bense Harrison Ford’a âşık olmuştum.

Yıllar içinde asistana ihtiyaç duydukça yeni mezunlarla çeşitli mülakatlar yaptı. Çok gülünç sahnelerin yaşandığı oluyordu. Annemin özgeçmişlerde asla göz ardı etmediği bölümlerden biri *hobiler ve ilgi alanları*ydı.

“Yemek yapmayı sevdiğinizi yazmışsınız. En iyi yaptığınız yemek hangisidir?”

“Tavuk.”

“Nasıl yapıyorsunuz?”

“Ne bileyim. Tavuk gibi işte.”

Annem o adayın üstünü hemen çizirdi. Ona göre insanlar, hobileriyle ilgili bir şeyleri bile ciddiye almayı beceremiyorlardı. Sonra tekrar beni yüreklendirmeye çalışırdı: “Dışarıda bir sürü iş imkânı var; dünya seni bekliyor.” Bense karşılık vermezdim.

Bir akşam bir çağdaş sanat sergisinden döndüğünde, üzerinde “Bu odadaki herkes hayatında en az bir kere birini öldürmeyi hayal etmiştir.” yazan bir eser gördüğünü anlatmıştı. Sonra da, “Ben etmedim,” demişti. “Ben birini öldürmeyi hayal etmedim hiç.”

“Tabii ki, biliyorum,” diye karşılık vermiş, eğreti bir şekilde başını okşamıştı.

Finans sektörünü seçtiğimi ve Londra’da çalışacağımı söylediğimde beni tebrik etmişti. Onun parametrelerine göre bu iyi bir tercihti ama gariptir ki neşe ve coşkusunu bana tam olarak hissettirememişti. Sanki utanmıştı çünkü bağımsızlığımı böyle bir anda ilan etmemi beklemiyor, kararsız olduğumu düşünüyordu. Babasızlığın bende bırakacağı etkiden hep korkmuştu. Benim kararlılığım onu ikna etmeye yetmiyordu.

“Memnun oldum,” dedi. “Aferin. Peki, gelecekteki işini düşünmekten başka neler yapıyorsun?”

“Ne anlamda?”

“Biraz içine kapalı görünüyorsun. Arkadaşların var mı?”

“Her zamankiler.”

“Hangi her zamankiler?”

“Ne biçim sorular soruyorsun böyle!”

“Dostluklar kurmalısın. Yoksa günün birinde kendini yalnız başına, kimbilir nerede bulursun. Başına bir şey gelse kiminle konuşacaksın? Anaokulundayken daha sosyaldin. Sürekli gülerdin.”

Bugün gerçekten de yanımda ne o, ne de içimi dökebileceğim başka biri var. Bir kız arkadaşım yok. Seamus’un ofiste söylediği meşhur laflardan biri de şudur: “Annemiz küçükken popomuzu temizlemiş. Hakkımızda her şeyi bilir ve daima da bilecektir. Wittgenstein böyle söylemiş.”

Annemin gönül işlerinde bir sıkıntısı olduğunu ortaokul yıllarımda fark etmiştim. Durup dururken değişik elbiseler giymeye ve daha sık dışarı çıkmaya başlamıştı. Görüntüsü değişmişti: O zamanki çocuk zevkimle bana göre çirkinleşmişti ama erkeklerin

gözünde güzelleşmişti. Farklı bir makyaj yapmaya başlamıştı, mini etekler ve çizmeler almıştı. Karakterinin gizli kalmış birtakım yönlerini; açık ve çekingen taraflarını sezmiştim.

Porno videoları izlediğini keşfettiğimde ise artık büyümüştüm, üniversiteye gidiyordum. Evdeki bilgisayarda delilleri yok etmeyi unutmamıştı. Bir anda karşımda, benim hiç aramadığım bir porno linki açılmış ve video oynamaya başlamıştı. Son derece tertipli bir insan olmasına rağmen mahremiyet konusunda özensizdi.

Bugün, seks yapan insanların görüntülerine bakınca pornografinin zaptedilemez olduğunu düşündüğüm oluyor. Dünyanın sonu gelene kadar var olacak suayıları gibi, hani şu susuzluğa, radyasyona, sert hava koşullarına bile dayanan küçük organizmalar. Dünyanın sonu gelse, yaşayan son varlıklar olan suayıları, hareket eden çıplak bedenleri izlerlerdi. Pornografi dürüstlük izlenimi verdiği için dayanıklıdır belki de. İşe yarıyor. Olmadığı şeylerin izlenimini veren şeyler çoğu zaman daha kalıcıdır.

Michele porno izlemez, en azından eskiden izlemezdi. Bir keresinde bana ciddi bir nasihatte bulunmuştu.

“Onlara dikkat et. İnsanın kendi erotik hayal gücünü geliştirmesini engelliyorlar.”

“Ama benim zaten bir erotik hayal gücüm var. Sensin.”

“Bırak şimdi. Çok fazla video izleyenlerin beyinleri, özerk bir şekilde fanteziler kurup vücutlarının buna ayak uydurmasını sağlayamıyor, tembelleşiyorlar.”

“Şimdi de seksolog mu oldun?”

“Porno kendi kişisel sapkınlıklarını geliştirme olasılığını azaltır. Sonunda dünyadaki bütün sapkınlıkları ezbere sıralayabilecek ama kendine has bir tane bile geliştirememiş insanlara kalacağız.”

2000’li yılların ilk yarısında annemin başına bir şey gelmişti; sevimsiz bir şey. Sanırım âşık olmuştu ve baştan savılırcasına terk edilmişti. Çok üzülüyordu, yenilgiye uğrayanlarda görülen o tatsız ifadeye bürünmüştü yüzü. Aile hekimi ona bir antidepresan yazdı.

Sonra bir konserde Luca Ferrari'yle tanıştı, ayrılmaz bir çift oldular ve Luca bize taşındı. Ancak bir süre sonra annem ciddi bir şekilde hastalandı.

O çağdaş sanatçının "Bu odadaki herkes..." diyerek yaptığı genellemenin aksine, gerçekten inanıyorum ki benim annem hiçbir zaman birini öldürmeyi hayal etmemişti ve yalnız insanların aksine, hiçbir zaman gerçek arzularıyla ilgili yalan söylememişti. Huyunuz buysa insanlara her zaman sempatik gelmeyebilirsiniz. Saldırgan veya gülünç duruma düşmeden özgünlüğünüzü başkalarına gösterebileceğiniz uygun bir yol bulmak zordur.

Annem uzun yıllar yalnızdı ama yalnızlıktan mustarip olduğunu düşünmüyorum. Onu yorgun, kızgın, hüsrana uğramış, belki sevgiye aç gördüm (ne de olsa hepimiz narin birer hayvanız) ama sonuçta hep kendisiyle kalmayı becermişti. Hayatının en sıradışı tarafı ise babam Thomas'ın hatırasını asla kaybetmemiş olmasıydı. Hafızanın azmine uç bir örnek.

ON İKİ

SMILEY'NİN DÖNÜŞÜ

Annemle babamın birlikte yaşama şansları olmadı, birlikte ev döşeme, araba alma, adına uzun soluklu ilişki denecek o pelteleşmiş bıkkınlık öbeğini oluşturacak kadar anı biriktirme imkânları olmadı. Onların hikâyesi, yaşanan şey yüzünden bir anda kesiliverdi. Buna rağmen annem, hayatı boyunca babamla olan hikâyesinin tüm varoluşundaki en gerçek şey olduğunu savunarak yaşadı.

Annem ölünce Luca Ferrari kendi evine döndü. Beni sıklıkla buluşup sohbet etmeye çağırırdı ama benim hiç zamanım olmuyordu, zamanın da ötesinde buna isteğim yoktu. Sonra bir akşam kabul ettim.

Yemek biraz resmi geçti ama keyifliydi. Restoranın çıkışında şefkatle vedalaştık “Arayı çok açmayalım.” Böyle bir cümle sarf edildikten sonra genellikle bir daha görüşülmez fakat bizim için olaylar farklı gelişti. Altı ay kadar bir süre düzenli olarak telefonlaştık, Milano’ya geldiğim zamanlarda da hep aynı restoranda buluşmak üzere sözleşiyorduk. Sonra yavaş yavaş muhabbetimiz sıradanlaşıp neredeyse bir alışkanlığa dönüştü. Nihayetinde ortada belirli bir sebep olmaksızın sıkıldık. Belki de ufak tefek yanlış anlaşılımlar birikti aramızda.

Sanıyorum o bende annemden izler bulmak ümidindeydi. Bense annemden bahsetmek istiyordum. Luca onunla ilgili benim bilmediğim şeyler biliyordu. Ben de ona rahatsızlık vermeden sorguya çekmenin bir yolunu bulmuştum. Faydalı olduğu kesindi. Bir kere-sinde bana, “Annenle babanın hikâyesini biliyor musun?” diye sordu.

Öylesine sorulmuş bir soru değildi. O da tıpkı benim gibi, babamla ilgili efsanelere en ince detaylarına kadar maruz kalmıştı defalarca. Annem için başından geçenleri anlatmak bazen dini bir ritüele dönüşürcesine tatmin edici oluyordu.

1983’te ilk karşılaştıklarında, annem de babam da yirmi üç yaşındaymış. Calabria’da tatildelermiş; deniz kenarında havuzlu, tenis kortlu, diskosu olan bir otelde kalıyorlarmış. Anneme bu tatil, kendi anne babasından doğum günü hediyesiymiş ve orada tek başınaymış. Babam da yalnızmış.

İkinci haftanın sonuna doğru bir gece disko çıkışı beraber olmuşlar. Aslında birbirlerini o gecedan önce fark etmişler ama utandıklarından ve biraz da dil engelinden dolayı –babam Alman olduğu için İngilizce konuşmaları gerekiyormuş– konuşmaya cesaret edememişler. Belki tam da bu iletişim engeli yüzünden birbirlerini hem çekici hem de biraz ürkütücü kılan bir gizem havasına kapılmışlar.

Beraber oldukları gece babam annemin odasında kalmış. Ertesi sabah uyanmış ve koşuya çıkması gerektiğini söylemiş. Annemse uyuyor numarası yapmış; sabah erken saatlerde kimseyle konuşmak istemezdi.

İlerleyen saatlerde annem babamı kafede bir masada oturmuş, John le Carré’nin *Smiley’nin Dönüşü* romanını okurken bulmuş ve bilinçli bir şekilde değil, daha çok hissettiği fiziksel çekimden ötürü ona yaklaşmış. Babam başını kaldırıp onu görmüş ve beraber kahvaltı etmeye davet etmiş fakat annem kahvaltı etmezdi, üstelik istekleriyle ilgili yalan söylememek gibi bir huyu vardı. Dolayısıyla babamın teklifini kabul etmemiş, hatta belki de biraz kaba bir şekilde reddetmiş ama babam bozulmamış ve başka bir zaman görüşmek üzere sözleşmişler.

Öğleden sonra annem deniz kenarında güneşlenirken babam gelip yanına oturmuş. Sahilde kimse yokmuş; kumsal otel için ayrılan bölümün ilerisine kadar upuzun ve bomboş devam ediyormuş. İstense, biraz ileride kimse fark etmeden çıplak bile yüzülebilmiş. Yani uzun lafın kısası, sorunlu bir ilişkiyi tereddüt etmeden bitirmeye müsait bir yer olduğu gibi, büyük bir aşk hikâyesi başlatmaya da uygun, hoş bir yermiş. Bu iki durum garip bir şekilde benzerlik gösterir, örneğin ikisi de böyle تنها deniz kenarlarına pek iyi uyum sağlarlar.

Etrafta sessizlik hâkimmiş, buna rağmen annem babamın varlığını fark etmemiş. Babam havanın sıcaklığıyla ilgili bir şey söyleyince annem gözlerini açmış, babamı görmüş ve o anda onun sandığından daha yakışıklı olduğunu düşünmüş. Babam tenis dersine gittiğini, iyi vakit geçirdiğini, hocanın iyi bir öğretmen olduğunu ve İngilizce de konuştuğunu anlatmış. Annem, neler yaptığını –yani hiçbir şey– söyleme sırası kendisine gelecek diye korkarak öylece dinlemiş. Şansına, babam hiçbir şey sormadan anlatmaya devam etmiş.

“Tenisten sonra kasabaya inip orada öğle yemeği yedim. Tatlı bir yer var.”

“Evet, pizzacı.”

“Yemekler, iyi. Belki birlikte gideriz. Ama elimizi çabuk tutmamız lazım, iki gün içinde buradan ayrılıyor.”

“Bu da bir fikir tabii.”

Bir süre sessiz kalmışlar, sonra babam denize girmeyi teklif etmiş. Annem, güneşin altında uzanmayı tercih ettiğini söyleyince babam, “Yani, benimle herhangi bir şey yapmayı tercih etmiyor-sun,” deyip annemin bacağına minik bir çimdik atmış. Ayağa kalkıp ağır ağır suyun kenarına doğru ilerlemiş; belki teniste ayağını incittiği için hafif topallıyormuş. Annem dikkatle onu incelemiş ve bir çizim kitabında ideal erkek vücudunda bedeninin kafadan yedi buçuk kat daha büyük olduğunu okuduğunu hatırlamış. Babamın kendisinden daha güzel olduğunu düşünmüş ve bu onun canını sıkmış. Gözlerini kapayıp uykuya dalmış.

O akşam ve ertesi akşam yine karşılaşmışlar. Tatilin sonunda vedalaşmışlar ve irtibatla kalmak için sözleşip birbirlerine adreslerini vermişler. Milano'ya uzun tren yolculuğunda annem dönüp dönüp, üzerinde Almanya'da bir evin adresinin yazdığı o defter sayfasına bakmış; adresi oluşturan kelime ve rakamların görüntüsü, içinde garip bir sıkıntı yaratmış. Bir yandan, bu kadar kısa sürede patlak veren bu tekinsiz duygudan ötürü kendisini hiç tasvip etmiyormuş.

Sonbahar boyunca birkaç kısa mektup yazmışlar, annem itinalı bir elyazısıyla, babamsa büyük harflerle. Basit kelimeler; günlerinin, küçük olayların tasvirleri. Dünya ahvalıyla ilgili herhangi bir yorum, karşı tarafı etkilemek için özel bir çaba ya da gösteriş olmadan. Seksten hiç bahsetmeden. Annem ikisinin mektuplarını da saklamıştı, hepsini okudum. İngilizceleri biraz kötü ama doku-naklıydı, silip tekrar yazdıkları yerler insanı duygulandırıyordu.

Aralık ayının sonunda, annem onunla bir hafta geçirmeye karar vermiş. Babaannem ve dedem bir hastalık sonucu kısa zaman önce, birbiri ardına ölmüşler. Babam da Treviri denen –Almancası Trier–, Batı Almanya sınırında küçük bir kasabada tek başına, kendisine miras kalan paralarla yaşıyormuş. Çok varlıklı değilmiş ama kendine bakmaya ve geleceğe yönelik bir şeyler planlamaya yetiyormuş sahip oldukları. Bir yandan üniversiteye gidiyor, çok da gazete okuyor, haftada birkaç saat kütüphanede çalışıyormuş ki tüm bunlar annem için yeni şeylermiş.

Birbirlerini tekrar gördüklerinde aralarındaki çekim çok güçlü olmuş. Calabri'da tanıştığı oğlan, bir yetişkine dönüşmüş. Babam, annemin bugüne kadar tanıdığı, özel bir şeyler paylaşmaya gelince sakar, geri kalan her şeyde de ukala olan yaşıtlarından çok farklı görünüyormuş. Almanya kışın rahat bir yer değildir ama Treviri hikâyesi olan, zarif bir kasabaymış ve bu da kısa bir tatilde mutlu olabilmek için yeterliymiş.

İkinci gün beklenmeyen bir şey olmuş. Babamdan şöyle bir soru gelmiş anneme: “Burada kalıp benimle yaşamak ister misin? Hep?”

Evdeki koltukta yarı çıplak halde yatıyorlarmış. Annem, “Hayır. Nasıl yapabilirim ki bunu?” demiş.

Babam bozuntuya vermeden ona, orada kaldığı sürede bu konuyu düşünmesini teklif etmiş.

Annem bu durum karşısında, ona artan bir merakla bakmaktan kendini alamamış; babam onun gözünde bir yetişkine benzemeyi de bırakmış, herhangi bir zaman dilimiyle örtüşmeyen başlı başına bir varlık, bir gizem gibi görünmeye başlamış. Koşulların gerektirdiği şekilde davranmak istiyormuş fakat bunu nasıl yapabileceğini de kestiremiyormuş. Hayatında ilk kez ne yapması gerektiğini bilemiyormuş. Öyle durup dururken, onun yanında olabilmek için yabancı bir ülkeye taşınmak istemiştirmiş. Bunu manasız buluyormuş ama aldığı bu teklifin yarattığı şaşkınlık, onu şefkat dolu bir şekilde sarmaya ve gururunu okşamaya devam ediyormuş. İki gün sonra bir akşam saati babam, “Bir partiye gidelim mi?” diye sormuş.

Arabayla şehrin öbür ucundaki bir yerleşim bölgesine gitmişler. Annemin üzerinde süet bir etek, omuzları vatkalı bir ceket ve uzun bir palto varmış. Bu kıyafetlerle babamı memnun edeceğini düşünmüş çünkü babam birkaç gün önce bu tarzı seksi bulduğundan bahsetmiş.

Oldukça yeni bir binanın önünde durmuşlar ve babam zile basmış. Biri cevap vermiş ve dış kapı açılmış. “Bütün üçüncü kat onların,” demiş babam merdivenden çıkarlarken.

“Onlar kim?”

“Arkadaşlarım. Partiyi verenler.”

Kapıyı çalmış. Kapı otomatik açılmış. Kendilerini karanlık duvarları olan bir girişte bulmuşlar. Duvarda bir tablo asılıymış: bir çayır ve arkaları dönük, pembe tenli çıplak insanlar. Kalın bir perdeyi geçip loş ışıklı, büyük bir salona geçmişler.

Çok insan yokmuş içeride, müzik doğru bir ses seviyesindeymiş, çalan da yavaş ritimli bir disko parçasıymış. Küçük, metal bir platformun üzerinde bir kadın, kendi halinde dans ediyormuş. Etrafta birkaç kanepe ve koltuk varmış. İnsanlar ellerinde kadehleri, kısık sesle konuşuyorlarmış.

Annem herkesin iyi giyimli olduğunu fark etmiş. Babam ve onun gibi genç de değillermiş, hepsi en az otuz yaşındaymış ve zengin görünüyorlarmış. Annem paltosunu çıkarmış.

“Ne içmek istersin?” diye sormuş babam.

“Bilmiyorum. Aslında hiçbir şey. Sen kimi tanıyorsun burada?”

“Herkesi.” Eliyle bütün salonu göstermiş. Kimse onlarla ilgilenmiyormuş. Sahnedeki kadının dudağında güzel bir kırmızı ruj varmış ve annem, “Ben çirkinim,” diye düşünmüş.

Bütün akşamı kimseyle konuşmadan geçirmişler. Annem bunun nasıl bir arkadaş buluşması olduğunu, bu arkadaşların kim olduğunu hiç anlamamış. Bütün gece bu soru aklında dönüp durmuş ama bu konuda hiçbir şey söylememiş.

Ertesi gün evde çok geç uyanmış ve yatakta tek başına olduğunu fark etmiş. Bir an için aklına bir gece önceki bina gelmiş. Binanın görüntüsü dışında kendini orada olup bitenlerden uzak hissediyormuş.

Birinci kata indiğinde mutfakta bir not bulmuş: “Patrick’teyim.” Babam Patrick’in kuzeni olduğunu söylerdi ama aslında üvey erkek kardeşiydi. Annem birkaç gün önce Almanya’ya geldiğinde, restorandaki akşam yemeğinde Patrick’i karşısında bulmuş. Patrick büyükbabamın ilk evliliğinden olan oğluydu.

Annem babamın oraya gittiğini okuduğunda garip bir hisse kapılmış; babamın onu ölmüş anne babasının, bir nevi hayaletlerin evinde tek başına böyle bırakıp gitmesi bir ceza gibi gelmiş. Banyo yapmak için yukarı çıkmış.

O küvetteyken yan odadaki telefon çalmış, annem de üzerine bir şey almadan hızla koşup telefonu açmış. Arayan babammış ve sesi neşeli geliyormuş. Eve dönmek üzere olduğunu söylemiş.

Bir saat sonra arabaya binip Treviri’ye birkaç kilometre uzaklıktaki bir Fransız restoranında öğle yemeğine gitmişler. Saat öğlen ikiymiş ve hava soğukmuş; ertesi gün 1984 yılı başlayacaktı.

Yemek yerken birbirlerine hiç dokunmamışlar, az ve kopuk kopuk konuşmuşlar. Sohbetleri birbirlerine olup biteni, etraftaki nesneleri, hareketleri tarif etmekle sınırlıymış. Bir anda babam, “Lidia, benim İtalya’ya yerleşmemi mi istersin?” diye sormuş. “Sen

burada olmak istemiyorsan, ben sana gelirim. Benim bir ailem yok ama bir aile kurmayı çok isterim.”

“Ama neden benimle? Neden şimdi?”

“Neden olmasın?”

Süpermarketin önünden geçmişler ama kapalıymış. Buzlukta donmuş pizza olduğunu hatırlayınca bunun yılbaşını kutlamak için yeterli olacağını düşünmüşler; zaten niyetleri erkenden yatmakmış.

Eve döndüklerinde annem sıcak bir banyo yapmak istediğini söylemiş; bir banyo daha. Suyu hazırlamış, soyunmuş. Babam da yanına gelip banyodaki dolabın üzerine oturmuş.

“Dün akşam neler düşündün Lidia?”

“Nerede?”

“Partide.”

“Nasıl bir parti olduğuna anlam veremedim. Bunun dışında bir şey de düşünmedim.”

“Hiçbir şey düşünmemen mümkün değil. Ben mesela bizi hayal ettim ve harika olabileceğimizi fark ettim.”

Annem bir şey söylemeden boğazına kadar suya gömülmüş.

Yatak odasına geçip uzandıklarında babam anneme onun yüzüyle ilgili bir şey söylemiş; dişlerinin nasıl da küçük ve ayrık olduğundan bahsetmiş.

“Sen kusursuz musun değil misin, bilmiyorum. Bunu tam olarak çözemiyorum.”

Annemin ağzına parmağını sokmuş ve ona bir çocuk yapmak istediğini söylemiş, hem de hemen, oracıkta. Annem gülmüş, babam onu öpmüş. O saniyeden sonra olaylar oldukça hızlı gelişmiş.

Ara ara zihnimde bu hikâyenin izini sürüyor, önemli dönüm noktalarını tespit etmeye çalışıyorum: hikâyenin iskeletini çıkarmaya. Bazen ortada bir iskelet falan olmadığını, hikâyenin ayakta durmadığını düşünüyorum ve ağlamak geliyor içimden, çünkü annem sağ olsa ona şunu söylemek isterdim: *Hiçbir şeyin ayakları yere basmıyor, farkında mısın?* Belki de ebeveynimden birini hiç tanımadığım için böyle düşünüyorumdur ama sonuç olarak, kausun içimde bir bitki gibi kök saldığını hissediyorum.

ON ÜÇ

ROMANTİK AŞKIN AŞİNALIĞI

Aşk hikâyeleri hiçbir zaman düzenli bir akış izlemez; kendilerine has tuhaflıklar, akıntılar, türbülanslar içerirler. Üzerinden zaman geçtikçe atılan adımları, yapılan hamleleri geriye doğru takip etmek zorlaşır. Olayların en kötü hal aldığı ânı ve ilişkinin sonunu hatırlamak daha kolaydır. Zihnimiz bu iki ânın karışımından, sonradan o ilişkiyle ilgili aklımızda tutacağımız resmi çıkarır, bunu da işimizi kolaylaştırmak için yapar. Bununla yetinebiliriz ya da ömrümüzün geri kalanını, o kaygıyı mezarından çıkarmak için büyük bir titizlikle hafızamızla savaşıarak geçirebiliriz.

İlişkinin bir noktasında Michele süngüsünü tamamen düşürdü ve bana olan aşkını kendini o kadar dizginlemeden göstermeye başladı ki bu beni ürküttü ve kendimi üniversiteyle ilgili işlerime verdim. O ise ıstırap, şefkat ve arzu dolu bir şekilde sürekli beni arıyordu. Arzusu sadece cinsel de değildi; benimle birlikte özel bir şeyler yapma isteğini, bana göz kulak olma dürtüsünü dile getiriyordu.

İlişkinin başında ben onu kovalamıştım, şimdi ise olaylar farklı bir hal almıştı ve ben sandığım gibi mutlu olamamıştım. Ancak bu durum kısa sürdü ve Michele aramızdaki mesafeyi bir süre sonra

yeniden açtı; ailesiyle ilgili bir şey olmuştu. Benden uzaklaştı ama bir ölçüde; ne fazla uzak, ne fazla yakın. Bu konuda yetenekliydi. Kısa süreliğine sahip olduğum o gücü yitirince tahammül edilemez bir acı duyar oldum ve ona yönelik takıntım eskisinden de beter şekilde yeniden canlandı.

Üstüme titrediği dönemde bana kendisine ait bir şey hediye etmişti: *Smiley'nin Dönüşü* dizisinin DVD seti. Babamın 1983 yılında Calabria'da o kitabı okuduğunu anlattığımda heyecanlandı. Michele, John le Carré'yi severdi. Casusluk hikâyeleri ve onlara konu olan Londra hoşuna gidiyordu: Soğuk Savaş dönemi onu büyüliyordu.

"Hayatını Le Carré okuyarak geçirdin yani, öyle mi?" diye sormuştu.

Aslında hayır, onun hiçbir eserini okumamıştım. Michele benim merak duymamama anlam veremiyordu, bir gün hediye paketi yaptırdığı setle çıka gelmesinin nedeni de buydu. Ben paketi açarken parıldayan gözlerle beni seyreliyordu. En azından kitabın neden bahsettiğini öğrenebileceğimi söyledi. "Bunu babana borçlusun."

"Kayınpederini seven bir adam gibi konuşuyorsun. Hatta ileride kayınpederi olacak adamın, kendisiyle aynı futbol takımını tuttuğunu öğrenmiş bir adam gibi."

Rahatsız olmuştum ama bunun anlaşılmasını umuyordum. Onun tutkusuna uyum sağlamaya çalışıyordum. Bu kötü ruh halimi fark etmemesini, hediyesine çok değer verdiğimi düşünmesini istiyor; aşkının gücünü hissettiğimi, bu gücün beni çok etkilediğini ve bende onun evine gidip kusursuz bir seks yapma isteği doğurduğunu görmesini istiyordum.

Ertesi gün ona bir mektup yazdım ve kişisel e-posta adresine gönderdim.

Sevgili Michele,

Seni çok seviyorum. Seninle olduğum her zaman mutluym, hem de çok. Sonra ayrılıyoruz ve işler zorlaşıyor. Belki de hiçbir zaman kolay olmayacak,

belki de hep böyle olması gerekiyordur. Uslu durmayı öğrenmenin ne kadar önemli olduğunu anladım.

Hediyen beni çok memnun etti, her ne kadar tarifi zor bir şekilde beni utandırmış olsa da... Zor çünkü o hissi tarif etmeye çalışmak gerçekten büyük uğraş olur ve beni senin tahammül edemeyeceğin ölçüde üzer.

Geçen gece bir rüya gördüm. Rüyamda babamın hâlâ hayatta olduğunu keşfediyordum. Onu üniversitenin avlusunda oturur halde buluyordum ve “Yaşlı bir adam. Burada ne işi var ki?” diye düşünüyordum. O da gazete okuyormuş gibi yapıp aslında gizli gizli beni izliyordu; etrafta büyük bir karmaşa, bir sürü öğrenci vardı ve fark edilmediğini sanıyordu ama ben çoktan her şeyi görmüştüm. Gözlerim o güne kadar görünmez olan bir insanın, bir anda böyle beliri-vermesinden âdeta rahatsız olmuştu. Ona bakarken aklıma sadece en temel şeyler geliyordu; mesela aramızda kan bağı olduğu. Bir sürü özelliğimi ondan aldığımı hissediyordum.

Rüya oradan sonra, üniversite koridorlarında anlık görüntülerden oluşan bir kareler silsilesi içinde kaybolup gitti; bir çeşit kovalamaca sürüyordu, o beni takip ediyordu ama çok yavaş bir şekilde, sanki ağır çekimde. Bense herhangi bir tedirginlik duymadan kaçıyordum, sebepsiz bir kaçış. Öyle de bitiyordu rüya. Konuşmuyorduk, birbirimize yaklaşmıyorduk. Melankolik bir rüyaydı, insanın arzulayabileceği bir aşinalık keşfinden yoksun ama bir yandan da korkusuz. Bir anlamda, seni kitap sunumunda ilk gördüğüm zamanın tam tersiydi: O gün karşımdaki insanı hayatımda ilk defa görmeme rağmen güçlü bir aşinalık duymuştum. Aşinalık ve hemen arkasından da hissettiğim çekimin verdiği korku. Bu da âşık ol-

manın bir yoludur: Daha önce hiç karşılaşmadığımız ötekini bir yerden tanıyor olma hissi. Onu tanımak ve aslında tanıdık olmadığı için de korkmak.

Babam içimde var olanı temsil ediyor; genetik mirasımın bir parçası. Onunla hep ruhumun belli özelliklerini paylaştığımızı hayal ettim. Annemin anlattıkları, bana benzer taraflarımız olduğunu düşündürdü. Sense dış dünyada kendime yakın bulduğum şeyleri temsil ediyorsun. Genetik benzerlikler ile romantik aşkın aşinalıkları arasında nasıl bir ilişki olabilir? Kendimi ne kadar zorlasam da sen ve baba figürüm arasında nasıl bir bağ olduğunu tarif edemiyorum. Benim için birbirlerinden farklılar. Seninle hikâyemizin geçmişte annemle babamın yaşadığı –ya da yaşamadığı– bazı şeylerle açıklanabileceğini biliyorum ama bunun bir önemi var mı?

Öperim,

Giulia

Michele birkaç satırlık kısa bir cevap verdi. Mektubumu çok güzel bulduğunu ve bu konuyu yüz yüze konuşmak istediğini yazmıştı.

Bir hafta sonra her zamanki gibi onun evinde buluştuk, bu arada bol bol mesajlaşmıştık ama mektuptan hiç bahsetmedik. İkinci plana mı atılmıştı, çoktan geride mi bırakmıştık? Hayır, muhtemelen gerçekten hakkında konuşmak imkânsız gibiydi. Hassas bir konuydu.

“Giulia, bir sürprizim var,” dedi Michele.

“Bir tane daha mı? Daha *Smiley'nin Dönüşü*’nü izlemeye başlamadım.”

“Bu daha büyük bir sürpriz. İki gün sonra sabah saat 11’de havaalanında ol.”

Hemen romantik bir kaçamak geldi aklıma. Sıcak ve uzak bir ülkeye seyahat: havaalanında buluşmak üzere sözleşmek, uçağa iki

ajan gibi ayrı ayrı binmek, varınca tekrar bir araya gelmek, lüks bir tatil köyünde, özel havuzlu bir süitte çırılçıplak bir hafta geçirmek.

Heyecanlanmıştım; bunlar bugüne kadar hiç yaşamadığım ama hayalini kurmayı da becerebildiğim deneyimlerdi. Sonra bir şey aklıma geldi ve fantezim bir anda ortadan kayboldu.

“Gelemem. Pasaportumun süresi doldu.”

“Kimlik kartın yeterli.”

Demek ki uzak bir ülkeye gitmiyorduk. “Peki, nereye gidiyoruz?”

“Söyledim ya; sürpriz.”

“Annem ne olacak?”

“Giulia, anladığım kadarıyla annen yirmi yaşındayken canı ne isterse onu yapıyordu. Uydur bir şeyler. Büyümenin ve yalan söylemenin zamanı geldi artık.”

“Peki ya ters bir şey olursa? Gazetelere düşmek istemiyorum.”

“Ben de gazetelere düşmek istemiyorum. Lanet olsun, riskten neden kaçıyorsun ki? Daha geçen gün iyi bir borsacı olabileceğini düşünüyordum çünkü bir suaygırı kadar saldırgansın. Ama sanırım yanılmışım, sen kumar oynamanın hazzından bihabersin.”

İki gün sonra havaalanındaydık. Saklanmak, gizlice hareket etmek zorunda değildik. Bana sadece üzerime pantolon ve ceket giymemi söylemişti; böylece birileriyle karşılaşsak bir müşterinin stajyeriymişim gibi davranabilirdim. Sadece bir geceliğine gittiğimizi, daha fazla uzak kalamayacağını da söyledi. Hayal kırıklığına uğramıştım; özellikle de gittiğimiz yeri öğrendiğimde.

“Lüksemburg mu?”

“Evet Giulia, Avrupa’da bir ülke.”

“Onu biliyorum da oraya ne yapmaya gidiyoruz? Holding ziyareti mi?”

“Kendine bir gazete, bir meyve suyu ya da öyle bir şeyler al. Uçakta görüşürüz. Benim bir iki telefon görüşmesi yapmam lazım.”

Lüksemburg’da yağmur yağıyordu ve hava soğuktu. Michele araba kiralamıştı.

“Artık nereye gittiğimizi söyler misin?”

“Hayır.”

“Uzak mı?”

“Almanya sınırını geçtik mi oradayız.”

Otoyola girdik ve tabelaları okumaya başladım.

“Treviri mi? Sen deli misin?”

“Karl Marx’ın şehri.”

ON DÖRT

MARX ŞEKLİNDE BİR BAHÇE CÜCESİ

Garip gelebilir ama Treviri'ye daha önce hiç gitmemiştim. Kendi ailemle babamın akrabaları arasında nasıl bir ilişki olduğunu bilmiyorum ki büyük ihtimalle hiçbir ilişki yoktu. Gerçek anlamda akrabalarından bahsetmek de mümkün değildi: Babamı ve üvey kardeşi Patrick'i öldüren trafik kazasından sonra annemi ve beni tanımayı önemseyen kimse kalmamıştı.

“Seni ihbar edeceğim. Bu arabadan da kesinlikle inmiyorum.”

Yol kısa sürmüştü, trafik yoktu ve ben nihayetinde sakinleştim.

Treviri bizi nehirle, alçak binalarla, yeşillik ve sükûnetle karşıladı. Arabayı otoparka bırakıp, merkeze doğru gidiyormuş gibi görünen, ağaçlarla çevrili bir caddeye girdik. Yürürken binaları inceledim. Birkaç dakikalığına el ele tutuştuk ki bu sıradışı bir durumdu. Eğimli çatısı olan bir evde Michele'yle beraber yaşamının hayalini kurdum; bir bahçeye baktım ve çimlerde çocuklar olduğunu hayal ettim; bu imgeye yakışıp yakışmayacaklarını tartmak için. Sonra bu canlandırma neredeyse o anda buharlaşıp yok oldu.

Treviri'deki en önemli anıt Roma döneminden kalma bir kapıdır ve tam da o noktada tahmin edilebileceği üzere tur otobüsleri

vardı. Beyaz saçları aynı modelde kesilmiş bir grup kadın hatıra fotoğrafları çektiyordu.

Yolda patates kızartması ve bir şişe su aldık. Michele'ye nereye gitmeyi planladığını sordum.

"Bilmiyorum. Bir program yapmadım."

Benim de aklıma gidilebilecek belli bir yer gelmiyordu, babamın yaşadığı evi bile bilmediğimi söyledim.

"Önemli değil."

Bir yol ağzında Marx'ın evinin yolunu gösteren tabelalara denk geldik.

"Oraya gidelim hadi," dedi Michele.

Gri çatılı ve bol pencereli beyaz bir yapıydı. Bilet gişesine hafif kilolu, yirmili yaşlarında sarışın bir oğlan bakıyordu. Sesli rehber almamızı önerdi.

İçeride kimsecikler yoktu. Michele sanki sonradan sınava tabi tutulacakmış gibi odaklanmış halde kulaklığından anlatılanları dinliyordu, bense dikkatimi toplayamıyordum, aklım başka yerlere gidiyordu. Etrafta fotoğraf panoları ve güzel bir ahşap kokusu vardı.

İkinci odada hiçbir şey öğrenemeyeceğimi anladım. Beceremeyecektim. Müze evde pek belge yoktu, var olanlar Naziler tarafından imha edilmişti. Tur, bir yandan Marx'ın doğup büyüdüğü evde gezip dönemin fotoğraflarından yaşamına bakarken, bir yandan da hayat hikâyesini ve düşüncelerini dinlemekten ibaret, entelektüel bir deneyimdi ve ben yorulmuştum.

Marx'ın Londra'da geçirdiği dönemi dinlerken biraz toparlandım. Michele benden gerideydi. Bahçeye giden okları takip ettim ama oraya giremeyeceğimi gördüm; bahçede çalışma olduğu için ziyarete kapalıydı, sadece aradan çiçekleri görebildim.

Geçit görevi gören bir avluda Marx'ın boydan ama küçük ölçekli, kırmızı bir heykeline denk geldim. Marx şeklinde bir bahçe cücesi. Müzenin dükkânından bir poster aldım. Üzerinde dünyadaki Marksist düşünürlerin isimleri yazıyordu. Alfabetik sırayla,

küçük küçük yazılmış bir sürü isim. Girişte biletlerimizi kesen sarışın çocuk, dükkâna da bakıyordu, ona ödeme yaparken binayı bir daha turlayıp turlayamayacağımı sordum.

“Babam Treviri’liydi ve öldü. Buraya ilk defa geliyorum.”

“Tabii ki, lütfen buyurun.”

İlgimi çektiği için aklımda kalan tek panele gittim: Marx’ın soyağacını gösteriyordu, çocuklarının adları, doğum ve ölüm tarihleri. Ne kadar yaşadıklarını hesapladım. Sayıları aklıma kaydetmeye çalıştım.

Michele’yi dışarıda buldum. Hava ağırlaşmıştı, otele gidip gidemeyeceğimizi sordum.

Bu sefer el ele tutuşmadan, sessizlik içinde arabaya doğru yürüdük; özel bir sebepten değil, sadece düşünceliydik. Michele’nin yalnızca bana ait bir şekilde yanımda olması garip geliyordu fakat buna alışıyordum da, eskisi kadar heyecanlı değildim. Başka dertlerim vardı. Treviri’ye yaptığım bu gezinin bir başarısızlık olup olmadığından emin değildim.

“Ben böyle geziler yapmayı beceremiyorum. Ama yanımda böyle sempatik ve bu kadar yakışıklı bir adam olduğu için mutluyum,” dedim.

Güldü.

Arabada radyoyu açtık. Önemli bir görevi yerine getirdiğime ikna ettim kendimi; artık huzurla daha basit şeylerin tadını çıkarabilirdim. Geceyi şehirdeki bir otelde geçirdik. Ertesi sabah Michele Londra’ya döndü, ben de Milano’ya.

Günlerce iyi uyuyamadım. Hatırimda o gezi, giderek daha heyecan verici bir hal alıyor, daha çok anlam kazanıyordu. “Michele bunu benim için yaptı,” diye düşünmek yetiyordu ve bir anda Treviri gözümde canlanıyordu.

Ona o birkaç saatte farkında olmadan ne kadar da mutlu olduğumu söylemek istiyordum. İçimden onunla konuşmaya başladım ama neşe dolu iyi niyetim kısa sürede çarpık düşüncelerimin arasında kaybolup gitti.

Yarım elma metaforundan bahsettiğimizi hatırlıyor musun? Sen bir elmanın yarısı diye bir şey olmadığını savunuyordun; yani bir yerlerde yalnız olan tek bir yarımız olmadığını, her birimiz için bir sürü olasılık olduğunu ve bu noktada önce tesadüflerin sonra da tarihin devreye girdiğini. Tesadüf insanları bir araya getiriyor, zamansa sonradan ilişkilere bir anlam kazandırıyor. Geçmişe bakıp şöyle diyoruz: "Bu insan bugün sahip olduğu anlama zaman içinde olup bitenler sonucunda ulaştı." İşte, ben bundan pek emin değilim, yeterince tecrübem yok. Ama elmalardan bahsediyorsak, bence bir elma ikiye bölünmüşse ve elimizi çabuk tutup onu yemezsek kısa sürede kararır.

Karamsar bir bakış açısydı bu. Ve her şeyden öte, bir diyalog değil, kendi kendime yaptığım bir konuşmaydı.

Michele'nin benim iletişim saplantımdan bahsettiği gün, ona aslında kötü bir niyetimin olmadığını, sadece geceleri bile zihnimde onunla sohbet edecek kadar ölçsüz bir konuşma arzusu olduğunu söylemek istemiştim. Yüz yüzeysen ona söylemeyi unuttuğum ama bilmesi gereken önemli bir şeyler daha varmış gibi geliyordu hep.

Sohbet konusunu düşündüğümde aklıma annemle babam gelir. Birbirlerine gerçekten önemli ya da sadece eğlenceli herhangi bir şey söylemeye bile vakitleri olmamıştı belki ve bu korkutucuydu. Onlar bir elmanın iki yarısıydı, en azından bana anlatılan efsaneye göre. Annem babamı, dünya üzerinde kendisi için var olan tek yarım elmayı sever gibi sevdiğini iddia ederdi. Halbuki tam tersinden bakarsak, annemin içinde büyük bir öfke beslediği sonucuna da varılabilirdi, haksız da sayılmazdı üstelik: Bir kız evlatla tek başına bırakılmış olmak, belki kötü niyetle değil, sadece bir kaza sonucu, ama sonuçta yalnız.

Hikâyenin daha en başında ölen bir adama karşı nasıl duygular beslenebilir ki?

ON BEŞ

KÜÇÜK ELLER

Gençliğimin geçtiği odada uyandım: tek kişilik yatak, demir ayaklı ve cam tablalı çalışma masası, geometrik desenli halı, beyaz bir gardırop, kuklalar ve kitaplarla dolu iki raf. Üzerimde kıyafetlerim olmadığı halde sıcaqlanmış hissediyordum. Çarşafı açtım, bağdaş kurup oturdum. Başucumdaki saat beşi gösteriyordu, tam olarak 17.04'tü ama belli ki bozuktuk çünkü akşamüstünde olamazdık. Telefonumu alıp kontrol ettim. Saat doğruydur. Bileğimdeki to-kayla saçlarımı topladım.

Acıkmıştım ve biraz başım ağrıyordu. Bir gün önce olanları aklımdan geçirdim: Milano'ya gidişim, Prenses'le buluşmam, istifa etme hayalim, Seamus'a birkaç gün izin kullanacağımı bildiren e-postam. Ve Michele: bunca yıl sonra mesajlaşmamız. Tekrar boy gösteren sabırsızlık.

Eve önceki gün öğleden sonra girmiştim; içeriyi biraz havalandırılmış, sonra pencereleri kapamış ve güneşlikleri indirmiştim. Bir film seyretmek için koltuğa uzanmıştım; eski bir DVD'den *Hannah ve Kız Kardeşleri*. Bu filmi ilk defa lisede olmak üzere çok defalar izledim; birbirinin içine geçmiş hikâyelerden oluşan bir senaryo. Michael Caine'in oynadığı başarılı finans danışmanı, gizli

hayalperest, takıntılı ve sakar karakter hep çok hoşuma gitmiştir. Caine; karısının kız kardeşi Lee'ye sırlıslıkla âşık olmuştur ve ona imkânsız aşkını itiraf edip, durumu bir seks imkânına dönüştürmek ister. Kusursuz karısına taptığını kendi kendine tekrar edip durur; bir araya geldikleri, masada hindi olan aile yemeklerinde mesafesini son derece başarılı bir şekilde korur fakat aslında uzak-tan uzağa hep Lee'ye bakıp onun güzelliğini düşünür. Bir gün artık dayanamaz, Lee'yi kütüphaneye davet eder ve tesadüfen bulmuş gibi yapıp ona bir kitap hediye eder. Eve gidip kitabın yüz on ikinci sayfasındaki şiiri okumasını söyler. Lee dediğini yapar ve sayfada “Hiç kimsenin, yağmurun bile, böyle küçük elleri yoktur” diye biten bir aşk şiiri bulur. *Küçük eller* tabirini okuyunca Lee yelkenleri suya indirir ve yasak aşkları böylece başlar. Otel odaları, tehlikeli telefon görüşmeleri. Olaylar kötü biter ama çok da kötü değildir. Baştaki yoğunluğun sonunda durgunluğa dönmesiyle duyduğum hoşnutsuzluk beni o kadar da rahatsız etmiyor, sonuçta neredeyse bütün aşk hikâyelerindeki baskın his bu.

Filmden sonra yatağa girmiştım ve farkına bile varmadan o kadar saat uyumuştum. Rüyalar görmüştüm; ciddi şeyler, tanımadığım küçük kasabalar, bir sıra otomobil, bir göl.

Telefonumda Michele'den gelmiş yeni bir mesaj vardı; tam olarak saat beşte atılmış bir mesaj. İsmimin yanındaki yeşil işaret çevrimiçi olduğunu gösteriyordu. Yazdığı kelimeleri ekranın parlak ışığında görmek fiziksel olarak uyarılmama neden olmuştu.

“Giulia, özür dilerim, ancak şimdi yazabiliyorum. Düşünmek için biraz zamana ihtiyacım vardı. Madem Milano'dasın, görüşelim mi? Bir merhaba demek için. Bir şeyler içmeye gidelim.”

Hemen cevap verdim. “Olur.”

Birkaç saniye sonra tekrar yazdı: “Annenin yanındaysan oraya gelebilirim. Akşam yediye doğru. Aşağıya gelince sana yazarım, inersin, biraz dolaşırız. Ama çok kalamam.”

“Evet, annemin evindeyim. O öldü. Yeni değil, birkaç yıl oldu. Zile basarsan kapıyı açarım, yukarı çıkarsın.”

Michele annemi hiç tanımamıştı ama bir ölüm haberini böyle aniden almanın onda şok etkisi yaratması kaçınılmazdı. Onun yerinde olsam ne diyeceğimi bilemezdim. Hemen cevap vermedi, belli ki vermesi de biraz vakit alacaktı.

Bir duş aldım ama banyoda sabun bulamadım. Beyaz bornozum sertleşmişti ve hafiften toz kokuyordu. Banyoda annemden tek bir iz yoktu. Biri ölünce geride kalanlar için bütün odalar tehlikelidir ama özellikle de banyo; çünkü orası elle tutulur hatıralar biriktirir: yıllar öncesinden kalmış bir şampuan, bir yüz kremi. Banyo, insanın o kendine has, daha iyi bir hale gelme umudundan izler taşır; daha güzel, daha sağlıklı olma arzusu, artık aramızda olmayan varoluşunun duvarlarına baskı yapar. Acı bir hatıra sizi bir anda ele geçirir. Bu yüzden her şeyi atmış, etrafı temizlemiştim.

Aynada kendime baktım. Kadın dergilerinde kullanılan anlattılar ve terminoloji çerçevesinde genel görünüşümü inceledim: solgun bir yüz, göz altı torbaları, yıpranmış ve sönük saçlar, kritik noktalarda yağlanma. Aklıma annem geldi, kendini inceleyip şöyle derdi: “İyi alışkanlıklara sahip olmak yeter.”

Bu kelimeleri söyledikten aylar sonra boğucu çiçeklerle dolu, klimalı bir odada, dağ göz sol gözden biraz daha kapalı, dudaklar olmayacak bir rujla boyanmış, koyu renk saçların diplerinden beyazlar çıkmış, cansız bir şekilde uzanmış yatıyordu. Ölüm, estetik değerlendirmede koca bir hata gibi ortaya çıkar.

Odama döndüm ve dolabı açtım. Pek bir şey yoktu: açık mavi bir tişört ve mavi pamuklu kumaştan bir pantolon. Yedek iç çamaşırım yoktu ama pantolonum yeterince koyu renkliydi, anlaşılmazdı. Sutyenim de yoktu. Michele'nin sandalyede oturmuş soyunmamı izlerken, “Sen bir teşhircisin, o utanmaların yalan dolan,” dediği zamanı hatırladım. Oturma odasında düz tabanlı bir çift ayakkabı ve hep burada bıraktığım bir sırt çantası buldum.

Evin kapısını, sanki ev benim değilmiş gibi dikkatlice kapattım. Duş jeli, giyecek yeni bir elbise, çikolatalı bisküvi almak gibi

karışık planlarım vardı. Her şeyden öte, zamanı doğru kullanamamaktan korkuyordum. Kendime verdiğim bu özgürlük, ofisten kaçışım, yönetmeye alışık olmadığım bir lükstü. Piyangodan ikramiye kazanıp parayı birkaç ayda çarçur eden insanlar gibi, hazırlıksız yakalanmışım ve zamanın bolluğunda boğulabilirdim. Posta kutusunda bulduğum Luca Ferrari'ye gelmiş olan mektupla da ilgilenmeliydim. Mektubu ona ulaştırmak zor olacaktı çünkü adresini bilmiyordum.

Sokakta kadının teki bir *scooter*'a bağırıyordu. Gökyüzü beyazdı. Gazete bayisinden bir kadın dergisi aldım, kapakta "Seks ve Yaşlılık" yazıyordu. Kafede iki kruvasan yiyip metroya indiğim sırada tren gelmek üzereydi. Etrafımda kimse vagonların altına atlama eğiliminde gibi görünmüyordu; nedendir bilmem ama bunu hep düşünürüm. Ayaklarım, o anda bol ve paçaları uzun pantolondan dolayı normalden küçük gözükseler de yere sağlam basıyordu. Michele daha cevap yazmamıştı. O anda birinin elini sıkıca tutmak istedim.

Benim ellerim büyüktür; ben "küçük eller" değilim. Bir keresinde Michele bana evindeyken elini var gücümle sıkmamı söylemişti. "Güçlü bir tutuşun var, Giulia, bu hoşuma gidiyor."

"Fırıncı olabilirmişim. Biliyor musun, babam öldüğünde fırınları geziyormuş. O işe para yatırmak istiyormuş."

"Evet, söylemiştin."

"Üvey ağabeyiyle bir yatırım yapacaklarmış. Annem beş aylık hamileymiş. Üniversiteyi bırakıp Almanya'ya yerleşmesi gerekiyormuş. Fırınları görmeye Patrick ve babam gitmişler. Hava kötü değilmiş ama Patrick arabanın kontrolünü kaybetmiş."

Duraksadım ve hayatım boyunca sık sık duyduğum bir hisse kapıldım. "Bu benim hikâyem, ama umurumda değil; sadece numara yapıyorum." Michele bana sarıldı. Ben biraz kendimi ondan sıyırıp, "Bir fırınım olsa ekmekleri kendim yoğurmak isterdim," diye fısıldadım. Bu sefer daha sıkı sarıldı ve çarşafın altına saklandık. Vücudu hep çok sıcaktı, âdeta bir sobaydı. Yakınında olmak hoşuma gidiyordu.

O zamanlar daha annem hastalanmamıştı; ölümü yakından tanıımıyordum, yani bir yakınımın başına gelmemiştir. Dünya bana karmaşık ama yine de öngörülebilir bir yer gibi görünüyordu. Ancak bir hikâyenin parçası olmanın sorumluluğunu hissediyor ve bunun karanlık bir sorumluluk olduğunu biliyordum. Bir yetim için, bir insanı kaybetmenin ağırlığına, sürekli anlatılanların, sürekli önüne konan ya da saklanan hatırasının ağırlığı da eklenir. Yatakta Michele'ye sarıldığım anlarda bu ağırlık yok olurdu.

“Babam sık sık mezarlığa, anne babasını ziyaret etmeye gidermiş. Orayı çok düzenli tutuyormuş. Hep kusursuz çiçeklerle, tertemiz. Hayatta bazı şeyler var yapılan; bunları yapmanın doğru mu yanlış mı olduğu hiç bir zaman anlaşılmayacak,” dedim.

“Evet.”

“Biliyor musun, annemin şu anda görüştüğü biri var. Bir çeşit sevgili.”

“İyi biri mi?”

“Bizde kalıyor. Bana garip geliyor ama bir şey demiyorum, annem biriyle beraber diye seviniyorum. İyi biri olup olmadığını bilemiyorum. Biraz kendi dünyasında kaybolmuş gibi. Yaşlı, annemden on altı yaş büyük. Ama ona bakarsak, sen de benden on dokuz yaş büyüksün.” Michele yorum yapmadı.

“1965’li olmak hoşuna gidiyor mu?”

“Ne anlamda?”

“Güzel bir yaş mı?”

“Robert Downey Jr.’ın, Ben Stiller’in yaşı. Fena sayılmaz bence.”

Kafamı göğsüne yasladım. O anda ormandaki büyümlü bir yaratığa yanaşmışım gibi hissettim. Kalbinin sesi bir an için beni korkuttu, sanki tam da ben dinlerken duruverecekti.

“Adı Luca Ferrari; annemin sevgilisinin. Hiç duydun mu bu ismi? Müzisyen.”

“Sanmıyorum.”

“Oldukça ünlü. Filmlere bile müzik yapıyor.”

“Ah bir dakika, galiba biliyorum. Bir keresinde Barbican’da

konser vermek için Londra'ya gelmişti. İsmi bir afişte görmüş-tüm sanırım.”

“Olabilir. Küçüklüğünden beri müzik yapıyor. İşini yaparken eğlenip eğlenmediğini sordum; eğlenmenin doğru kelime olma-yabileceğini söyledi. Bugün bile çalışırken kendini oldukça yalnız hissediyormuş, her ne kadar bu yalnızlık önemli bir şey olsa da ve beslenip büyütülmesi gerekse de. Ama müzik bu yalnızlığı or-tadan kaldırmaya yetmiyormuş. İcini ezmiyormuş ama kendisini daha hafif hissetmesini de sağlamıyormuş. Her şey olduğu gibi kalıyormuş. Sence böyle konuşan biri depresyonda mıdır? Evde depresif birini istemem.”

“Şirretlik yapma. Depresif olmak zorunda değil, belki sadece dürüsttür. *Çok eğleniyorum* diyen sanatçılara tahammül edemiyorum ben.”

Yarım saat sonra birbirimizden ayrılacaktık. Belki de bunları konuşarak zamanımızı boşa harcıyorduk ama devam ettim: “Bazen annemle yemeğe çıkıyorlar. Annem kısa çan etekli elbiseler giyiyor. O bunu yapabilir tabii, çünkü incecik, ben giysem korkunç olurum. Luca da hep aynı kahverengi ceketi giyiyor. Neden böyle giyiniyor-lar, anlamıyorum. Ben büyüyünce seksi ve şık olmak istiyorum.”

Kendime işkence etmeyi bıraktım ve Michele'nin üstüne çık-tım. Odada bir ayna vardı. Çarşaf yere düştü ve ikimiz de pozis-yonlarımız değiştikçe birbirimizi gözetledik.

ON ALTI

SÜPER CUMARTESİ

Yarım saat bir mesaja cevap alamamak için uzun mu yoksa kısa bir süre mi? Duruma göre değişir, ortada çok fazla etken var: bencillik, mantıksızlık, bağlam, görgü kurallarından nasibini alamamışlık. Ancak yaş kesinlikle bunlardan biri değil. On sene önce iki mesaj arasındaki dakikaları sayar, ihtiyaçlarıma anında karşılık arardım. Bugün artık daha kontrollüyüm. Ama gerçekten değişen bir şey var mı ki?

Dikkatimi telefondan uzaklaştırmak için metroda geçmişten esinlenen bir karşılaşma hayal ettim. Benim üzerimde, o bana sarıldığında hafifçe yukarı sıyrılan kısa bir elbise, onda ise bir zamanlar giydiği yumuşak gömleklerden. Kucaklaşınca bedenlerimiz mükemmel bir şekilde birbirine uyum sağlıyor. Birbirimize tam da olması gerektiği gibi iç gıcıklayan cümleler sarf ediyoruz. Güzel bir fantezi mi bu? Çok mu tatlı? Değiştirdim. Michele'yi düşündüm; benim evime geldiğini, bana selam verdiğini ve kahvesini içtiğini. İlk bakışta ona hiç değişmemişim gibi göründüğüm hissediliyor ama bir süre sonra öyle olmadığını anlıyor. Daha düşük kaliteyim, zaman beni matlaştırmış. Yahut iyimser olmak istersek, özüme daha yakıным, karakterim daha bir oturmuş ama

biraz içime çekilmişim. O ise huzur bulmuş görünüyor. Ancak sıkıcı biri olmuş ve artık çekici değil. Havadan bahsediyor; herhangi bir şey yapmak için fazla sıcak, boğucu bir hava var, bu yüzden sarılma işini erteliyoruz.

Satın aldığım dergiyi çıkardım, aşk bölümünü geçip burcunun geri kalanını okudum. Sonra bir makaleye başladım: ‘Seks beş duyuyla yapılır.’ Ancak o zaman metronun sabit durduğunu, daha hiç hareket etmediğini fark ettim. Montlu bir adam sanki az önce dans etmeyi bırakmış gibi gürültülü bir şekilde nefes alıp veriyordu. Tren hareket etti, adamın soluğu da düzene girdi. Bir genç kız başını sevgilisinin omzuna dayadı; mekanik bir hareket, bir iç içe geçme. Kadının biri çantasını kontrol etti. Montlu adam cebinden bir sakinleştirici kutusu çıkardı, prospektüsünü okudu, sonra özenle katlayıp kâğıdı kutunun içine geri yerleştirdi, ilacı almadan kutuyu da tekrar cebine koydu.

Açık havaya çıkınca tekrar telefonumu kontrol ettim. E-postalar artıyordu, durdurulamaz atmosferik bir olay gibi dalga dalga yığılmaktaydılar. Başarılı bir profesyonel olmanın birinci kuralının, e-postalarının birikmesine izin vermemek olduğu söylenir. Bu iyi bir kuraldır ama uygulamak istemiyordum.

Ancak ekranın en tepesinde Prenses’ten gelmiş bir e-posta vardı. Konu bölümünde hiçbir şey yazmıyordu ki bu garipti; onun gibilerin iş yazışmalarında bir başlık mutlaka olur. Açtım. Şöyle diyordu: “Dün öğleden sonra seninle buluştuğumuza memnun oldum. Faydalı oldu. En kısa zamanda bir kez daha görüşmek isterim. Seni akşam yemeğine davet ediyorum. Bu arada her ne kadar seninle dalga geçmiş olsam da, çok iyi iş çıkardım.”

Kelimelerinde bir tutarsızlık sezmiştim ama bu yanılttı; her baktığın yerde muğlaklık bulmanın bir anlamı yoktu, doğal bir şekilde cevaplamak yeterliydi. Seamus olsa hemen en doğru kelimeleri bulurdu; doğru tonlamayla o belirsiz imayı alır, canlı ve kârlı bir diyaloga dönüştürürdü. Bense sorunun çözümünü erteledim.

Facebook'ta Michele'den cevap vardı: "Annenin aramızdan ayrılmış olmasına çok üzüldüm, haberim yoktu. Umarım iyisindir. Sana sarılıyorum."

Bu kelimeleri üç dakika sonra yazılmış diğerleri takip ediyordu: "Birbirimizi görmek iyi bir fikir mi, bilemiyorum. Çok az vaktim var ve tam da bu yüzden ortalığın karışmasından korkuyorum."

"Ortalık niye karışsın ki?" diye cevap verdim. Sonra: "Beyaz kedinin fotoğrafını gördüm. Tebrik ederim; demek ki bir kedin var. Evde yiyecek içecek hiçbir şey yok ama belki sen gelmeden biraz alışveriş yaparım. Misafirperver olmak namına bir iki bir şey alırım. Sonra görüşürüz."

Bu kırılgan ama buyurgan kelimeleri gönderdim; sonra yeni bir adamla karşılaşmanın, onunla darmadağın saçlarla uyandığımız bir hikâye kurmanın güzel olup olmayacağını sorguladım. Michele bence biraz fazla önem taşıyordu.

Onu eskisi gibi arzulamayacağım korkusu peşimi bırakmıyordu. Onu beğenmek istiyordum. Bunun tersi, kendime ihanet olacaktı. Karşımızdakinin bizim için artık eskisi gibi özel bir anlam ifade etmemesi, böyle durumlarda bir ölüm tehdididir.

Zaman zaman iş hayatımın en zorlu dönemini tekrar tekrar düşünürüm. İki senedir Londra'daydım; çaylak konumunda değildim ama henüz ilk dönemlerdeki kölelikten de sıyrılamamıştım. Tuzaklar, abesliklerle dolu, her şeyin meslektaşlarımın ve müşterilerimin talepleri doğrultusunda şekil aldığı bir ara profesyonel aşamadan geçiyordum. İvme kaybetmişim. Beni o noktaya getiren olayları kafamda tekrar kursam da hatayı nerede yaptığımı anlayamıyordum.

Bir gün üniversiteme geri döndüm. Yatırım bankaları her sene dünyanın belli başlı üniversitelerini ziyaret eder, kendi maharetlerini anlatırlar. Amaç, öğrencileri iş başvurusu için teşvik etmektir. Çarpıcı şeyler söyleyip rakiplerimizin arasından sıyrılmayı hedeflediğimiz ortamlardır bunlar. Örneğin, sunumu yapanların arasında en azından bir tane kadın olması, eşitlikçi bir çalışma ortamı izlenimi yaratmak için önemlidir.

Sorulara cevap verme zamanı geldiğinde anaç bir tarafım ortaya çıkmıştı. Çocukların benden bir sıcaklık almaları gerekiyordu ki çalıştığım yerin sadece ekonomik açıdan değil, duygusal açıdan da en iyi yer olduğuna ikna olsunlar. Mükemmel bir yanılısama. Aslında yatırım bankalarının hepsi birbirine benzer ve hiçbirinde insanlıktan eser yoktur. Bilimkurgu filmlerinde bile insansızlaşmayan makinelere benzerler ve öyle de kalacaklardır. Çamaşır makineleri gibi. Seminerlere katılan öğrenciler bile birbirlerine benzerler: gururlu, çalışkan, zeki olduğundan emin ve belki de bu konuda haklı. Parlak bir geleceğe inanmaya, hatta daha da iyisi, buna inandıkları izlenimini yaratmaya hazırlar. Ancak dahası da var: Mükemmel aday aşırı bir zekâ gösterisi yapmayacaktır, özellikle de yanında bu zekâsını sadece bir araç olmaktan çıkaran bir hassasiyeti de varsa. Mükemmel aday bir taraftan itaatkâr tutumunu, diğer taraftan da öğrenmeye olan açlığını vurgulayacaktır. Bunun yanı sıra diplomatik maharetlerini de sergileyecektir: dikkat çekmeden olduğu yerde durup, gizlilik içinde kendi bireysel yükseliş yolunu çizebilme becerisi. Vermek yerine istemeyi bilmesi, onun şahsi dokunuşu olacaktır.

Öğrencilerle sohbet ederken, gösterimizi sahnelediğimiz sınıfın, yıllar önce Michele'nin gelip kitabını tanıttığı sınıfla aynı olduğunu fark ettim. Bu tesadüf, aslında pratikte hiçbir şeyi değiştirmiyor olsa da beni etkilemişti. Artık birbirinden uzak iki insandık. Onu bir daha hiç görmemiştim. Ben gelmeden kısa bir süre önce Londra'dan ayrılmıştı. Geride bir soru kalıyordu: Bu işi ondan ilham aldığım, onun yolundan gitmek istediğim için mi yapıyordum? Sanıyorum cevap hayır. Duygusal sebeplerle kendini burada bulan ve burada da kalan biri var mıdır, bilemiyorum ama bundan şüphe ederim. Böyle bir seçimin sebebi mutlaka maddi olmalıdır. Sık sık dünyevi sebeplerle arasındaki bağları tazelemeyen birinin burada durması imkânsız.

Sonraki saatlerde banka iş başvurularıyla dolmuştu. Benim sayemde değil; sadece hikâyemizi güzel bir şekilde satmıştık ve esas başarı, hikâyenin kendisindeydi. Kariyer efsanesi hüküm sürüyordu.

Aslında gayet basit bir efsaneydi, bir çocuğun elinden çıkmış bir çizim gibi: yükseliş.

Seçmeler özgeçmişlerin incelenmesiyle başladı: sınav notları, İngilizce bilgisi ve varsa geçmiş deneyimler. Sırada matematik sınavı vardı, ardından da çok sayıda mülakat. En sonunda da Süper Cumartesi geliyordu, bu iddialı isim doğrultusunda, cumartesi günü yapılan bir çeşit final maçı. Önceki aşamaları başarıyla geçen İtalyan adaylar, yeni mülakatlara tabi tutulmak ve çalışma grupları oluşturmak, daha doğrusu yeni güçlüklerle yüzleştirmek için başka ülkelerin adaylarıyla bir araya getiriliyordu. Bir sorunu, bir ekip gibi çözmeleri gerekiyordu. Bu esnada onları sessizce dinleyen ve notlar alan bir değerlendirme komitesi tarafından izleniyorlardı. Bir çeşit yetenek yarışması.

Bu elemeleri geçenler ertesi gün, genellikle reddedilmesi zor bir teklif alırlar: Londra'da ünlü bir kurum için çalışmak, katedilmesi gereken bir yolun başında hissetmek. Seçilenlerin bir kısmı başka bir bankadan da teklif almış olabilirler, böyle bir durumda olaylar biraz karmaşılaşır. Telefon görüşmelerinden ve karşılıklı flörtleşmelerden oluşan bir ikna etme süreci yürütmek gerekir; biz en iyi bankayız, sen en iyi elemansın, sen özelsin, senin kıymetini en iyi bizim bankamız bilir, biz seni seviyoruz. Önceden hazırlanmış olduğumuz, etkisi test edilip onaylanmış, gerektiğinde çıkarılıp çıkarılıp kullanılan cümleler.

O gün ben de değerlendirme komitesindeydim.

Benim aday grubumun mülakatının yapıldığı oda, en üst katın bir altındaydı. Büyük bir odaydı ve içeride iki büyük yuvarlak masa vardı; biri gençler için, diğeri bizim için. Cam duvarın ardından gözüken gri bulutlar ve şehir, çiseleyen yağmurun altında parlak bir fon oluşturuyordu.

İlk birkaç dakika pervane üretip satan bir firmayı değerlendiren adayları dinlemeye çalıştım.

Yaşları yirmi iki ile yirmi beş arasındaydı; üçü erkek, ikisi kızdı. Her biri kaçınılmaz bir mahcubiyetle kendi bakış açısını ortaya koyuyordu. Birdenbire soğukkanlı ama kararlı bir şekilde, bir yandan da

sağduyulu görünmeye çalışarak tartışmaya başladılar. Aralarında tiz sesli, zayıf bir İspanyol, saldırgan tavrı ve nefes bile almadan taramalı tüfek gibi konuşabilmesiyle öne çıkıyordu. Kısa süre sonra ne dediklerini dinlemeyi bırakıp onları incelemeye başladım.

Farklı ülkelerden gelmelerine rağmen ortak bir yönleri vardı. Hepsi aşağı yukarı aynı şekilde giyinmişti. Erkekler resmi bir takım elbise giymişti; açık renk bir gömlek, kravat, siyah ayakkabılar – finans dünyasında tek doğru ayakkabı rengi. Kravat seçimleri tartışılabilirdi ama bunun dışında itiraz edilebilecek pek bir şey yoktu; usulü biliyorlardı, araştırmışlardı. Kızlar da öyle. İkisi de takım giymişti, birininki etekli, diğerininki pantolonluydu ve ikisinde de beyaz gömlek vardı. Birinin boynunda pembe ve yeşil renkli, ipek bir fular; diğerinde kalp şeklinde bir kolye – sanki biraz ergenceydi ama çok da fahiş bir hata değildi. İçeri girerken ikisinin de topuklu ayakkabı giydiklerini fark etmiştim. Bu ne doğru ne de yanlış, güzeldi sadece. Ayakkabıları rahatsızdı, sadece kadın ayakkabılarındaki arsızlıkta bir rahatsızlık.

Erkeklerinse, ayaklarında rahat ayakkabıları, yeni kestirilmiş kısa saçları vardı. İkisi tıraş olmuştu. Üçüncüde kirlisakal vardı. Birkaç yıl öncesine kadar bu garip kaçardı ama artık böyle iki günlük sakal bırakmak modaydı ve biraz göze batsa da hoşgörülüyordu. Kızlardan biri kuaföre gitmiş ve makyaj yaptırmıştı ama ne yazık ki nemli hava saçlarını bozmuştu. Diğerinin atkuyruğu vardı ve sadece biraz rimel sürmüştü. Kendini doğal olarak tarif eden kızlardandı. Belki de bilinçli bir tercihti.

Adayları birbirinden ayıran ise geldikleri yerin şivesinden çok, kendilerine güvenleriydi. Kimin bu kıyafetlerin içinde rahat hissettiği, kimin hissetmediği hemen anlaşılıyordu. Kimi baştan aşağı yeni kıyafetler giymişti, kimiye özgüveniyle kıyafeti ikinci plana atmayı başarıyordu. Mesela çok konuşan İspanyol'un üzerinde yepyeni bir takım elbise vardı ama üstüne pek iyi oturmuyordu. Ceket omuzlarını sıkıyormuş gibi huzursuzca hareket edip duruyordu ki öyleydi de; omuzları seçtiği ceket bedenine kıyasla daha genişti, sarf ettiği kelimeler de bu rahatsızlıktan kaynaklı stresin

sonucu gibi duyuluyordu. Sakallı oğlan Almandı ve kravatına çok büyük bir düğüm atmıştı; arada bir olgun, ağırbaşlı görünmeye çalışarak düğümü düzeltiyordu ama bunu yaparken komik görünüyordu. Külotunu düzeltmeye çalışan birine bakmaktan farksızdı. Özgeçmişinde dört dil konuştuğunu iddia eden üçüncü oğlan en zarif ve soğukkanlı olanlarıydı. Aynı zamanda da en yakışıklıları. Ne yazık ki o da put gibi sessiz ve hareketsiz duruyordu.

Doğal kız —ki kendisi İtalyan adayımızdı— fark edilmediğini düşünerek oturur oturmaz ayakkabılarını çıkardı. Yunan olan dığeriyse ayakkabıya dayanıyordu ama diken üstünde gibiydi. “Çıkar sen de ayakkabılarını, kimin umurunda!” demek geliyordu içimden. Kısacası, giyim kuşam her zamanki gibi, kendine baktıran hassas bir noktaydı. Konuyla alakasız değildi ve her şeyden öte, eğlenceliydi. Beş aday da stresin tavanda, rahatlığın yerlerde olduğu bir konumdaydı ve biz de biraz sadistçe bu gösterinin keyfini çıkarıyorduk. O odanın dışında bizi, hafta sonunun bile dahil olduğu, iş ve yorgunluk dolu günler bekliyordu. Odanın içinde ise rahattık; bir günlüğüne pamuklara sarılıp sarmalanmış güçlü kral ve kraliçelerdik.

Çok değil, kısa bir zaman önce, kendimi, bu karşımdaki insanlarla aynı durumda bulduğumu düşündüm. Ben farklı mıydım? Onlardan daha akıllı, daha zarif miydim? Sanmıyorum. Eminim ben de farkında olmasam da, tıpkı onlar gibi uygunsuz görünüyordum. Bu da bir yana, acaba ne yaptığımın, beni nelerin beklediğinin bilincinde miydim? Neyi görememiştim? Kendini hatıralara kaptırıp gitmekten söz etmiyorum. O gün nasıl bir şeylerin farkına varamadıysam, bugün de başka şeylerin varmıyorum belki. Hayat bir körlük ve geç farkındalıklar yoludur; bu yolda ilerlerken bize eşlik eden gülünçlüğe asla dikkat etmeyiz. Süper Cumartesi gençleri, bu tuhaf gerginlikleriyle körlüğün birer simgesi. Ne istediklerini biliyorlar ama yükseliş masallarıyla zihinleri bulandığından, onları bekleyen yükü hafife alıyorlar. Sistemin yürümesi için de böyle olması gerekir; hangi sistem söz konusu olursa olsun.

Klasik iktisat teorilerinin temel varsayımı, insanların ne istediklerini bildikleri ve kendi çıkarları doğrultusunda hareket ettikleri yönündedir. Ancak bu neredeyse hiç olmaz. Gerçekten ne istediğini bilmek çok ender rastlanan bir durumdur. Bildiğimiz zaman bile, hayallerimize eşlik eden kibri yönetmek, onu doğru yönlendirmek zordur. İnsan her zaman kendi çıkarlarına göre davranmaz; bunu görmek için bağımlılıklara bakmak yeterli, sadece madde bağımlılığı da değil, davranışlara, insanlara ve tutkulara duyulan bağımlılık, çoğunlukla görünmez olan kafesler. Klasik iktisat teorileri basit ama yanlış bir varsayıma dayanır: sadece kendi çıkarlarını açıkça görerek akıl yürütebilen bireyin varlığı. Böyle bir birey yoktur, varsa da sayıları çok azdır. Bu varsayımın insanlığı tanımladığını hayal etmek, büyük bir çarpıtma olur. İnsanlık karmaşa, korku, kavurucu coşku, belirsizlik ve her şeyden öte, şiddet içinde hareket eder; hem kendisine, hem başkalarına karşı.

Ben kendi Süper Cumartesi*mden önceki gün, –henüz mezun olmamıştım– Londra’ya akşam uçağıyla gelmişim. Şehirde bir konukevinde bana bir oda tutmuşlardı. Çirkin bir oda değildi ama sıradandı. Şu işadamları için olan konukevlerinden; yirmi metrekaare bir oda, küvetsiz ve sadece duşu olan işlevsel bir banyo, pek rahat olmayan ama oldukça büyük bir yatak.

Pencereden geceyi, sadece turist olarak tanıdığım bir şehrin ışıklarını ve binalarını görüyordum. İstesem çıkıp bir tur atabilirdim ama köşeme çekilmeyi tercih ettim. Merkezde değildim ve yorulmaktan korktuğum için buradan uzaklaşmak istemiyordum. Ertesi gün yarışı olan bir atlet gibi davranıyordum.

Çok kötü uyumuştum. Ertesi sabah saat 7.45’te kayıt için bankada olmam gerekiyordu. Oraya erken vardım. Neye karşı olduğu belirsiz bir görev bilinci beni harekete geçirmişti. Yine bir hata yapmak istemiyordum. Bir şirketin mali tablolarını bile zar zor okuyabiliyordum ama o sırada doğasını çözemediğim bir hikâyenin başrol oyuncusu gibi hissediyordum. Ancak ne önemi vardı ki bunun? Her şeyin anahtarı hata yapmamaktı ve yolun sonunda da bir ödül olacaktı.

İki hafta sonra sözleşmeyi imzaladım.

Sonraki yıllarda çıkış noktam olan inanç –tabiri caizse Süper Cumartesi ruhu– daha kurnaz, daha alaycı ama hep ilk baştaki dürtüye bağlanabilir sürekli bir tavra dönüştü. Aslında oldukça belirsiz bir hedefe yönelik sarsılmaz bir heves bu. Yaptığım işi yapmayı neden seçtiğimi hiçbir şekilde açıklayamıyorum. Gerçekten bilmiyorum. “Para için,” diyebilirim; içinde hem hiçbir şey barındırmayan hem de her şeyi barındıran kelime. Genelde her şeyi haklı çıkaran “ölüm korkusu”nu cevap olarak kullanabilmek isterdim ama o da bu durumda işlemiyor. Kimse ölümden korktuğu için finans sektöründe çalışmaz; ölüm korkusu olan tatile, denize gider.

İnsanlar kararlarının –doğru olsun ya da olmasın– içsel bir tutarlılık yansıttığını düşünmeyi tercih ederler; bir karakter, bir kimlik yansıttığını. Anlam yoksunluğundan daha çok nefret ettiğimiz bir şey yoktur. Halbuki bu başımıza sık sık gelir ve güçlü durmaya çalışma çabası birikir de birikir; gerilim, yerini göz-yaşlarına ve donukluğa bırakır. Böyle durumlarda âşık olmak işe yarayabilir.

ON YEDİ

ÇÖL BİR SAPLANTIDIR

Şimdi daha hızlı yürüyordum; ritmimi korumaya çalışarak, iki adımım arasında hep aynı süre geçmesi gerekiyormuş gibi, ne bir eksik ne bir fazla. Milano tüm arabalara ve basık havasına rağmen kırsal kadar ahenkli, dengeli görünüyordu. Bazen zihin devreye girip her şeyi istediği gibi yeniden tasarlıyor.

Etrafta yirmilerinde, gruplar halinde veya yalnız dolaşan ve muhtemelen çoğu öğrenci olan bir sürü insan vardı. Sırtında yıpranmış bir sırt çantası olan uzun sakallı genç bir oğlan on dokuzuncu yüzyıl kâşiflerini andırıyordu. Bana doğru yürüyen bir çifti fark ettim. Kız homurdanıyordu, oğlan ondan gözlerini ayırmadan konuşuyordu; bir yandan yürüyor, bir yandan kıza bakıyordu ve takılıp düşmesi an meselesiydi. Yanımdan geçtikleri esnada şöyle dediğini duydum: “Bence iyi bir not. İnan bana, iyi iş çıkardın.”

Tanımadığım insanların konuşmalarını dinleyip basit şeylere şaşırmak hoşuma gidebilirdi; mücadele ettikleri günlük savaşları ve korumaları gereken bir duygusal bütünlükleri olan, benden daha genç ama artık yetişkin olmuş endişeli insanlar.

Bir iç çamaşırı mağazası buldum. Tezgâhtar kız, “İyi akşamlar, hanımefendi,” diyerek beni karşıladı.

Ağızına kadar ürün dolu bir dükkandı; teşhirdeki mallarda danteller ve fiyonklar vardı, hepsi de renkliydi. Bir duvara üç tane zayıf vitrin mankeni dayanmıştı, ne gözleri ne de ağız ve yüzleri vardı; üzerlerinde sadece jartiyer çoraplarla agresif görünüyorlardı. Sadece bir tane düz ve siyah çamaşır takımı gördüm, benim bedenimde olup olmadığını sordum, tezgâhtar kız bir çekmeceyi açtı ve naylona sarılmış parçaları bir sır gibi ortaya saçtı. Başka işlemesiz ürünleri olup olmadığını sordum, hayır dedi. Neredeyse transparan, kararında dantelli ikinci bir takım daha seçtim.

Çamaşırların parasını ödeyip mağazadan çıktım, henüz bir elbise almamıştım. İçimde şu cümle dönüyordu: “Hiç kimse bizi sevdiğimiz insanlar kadar kızdırmıyor.” Kendini acıya terk etmenin, özellikle de acı anlamsızsa, insanda yıllar geçse bile kapanmayan yaralar açtığını düşündüm. Kendini acıya dayanmaya alıştırmak ise güçlendiriyor. Bu durumda bir çeşit kas dokusu gelişiyor ama geçici tabii, idmanı bırakırsan yok oluyor.

Neredeyse koşar adımlarla bir butiğe girdim, yalnızca birkaç saniye içinde köprüden atlayıp atlamamaya karar vermesi gereken bir macera filmi kahramanının telaşıyla etrafıma baktım. Bele oturan, kısa etekli ve yuvarlak yakalı yeşil bir elbise vardı. Denemeden aldım zira bana “İyi akşamlar, hanımefendi,” diyen bir tezgâhtarla daha konuşmak istemiyordum.

Bir an bir çift ayakkabı bakmayı, az önceki seri alışveriş deneyimimi tekrar etmeyi düşündüm ama daha ilk vitrinin önündeyken topuklarla baş edemeyeceğimi anladım ve vazgeçtim. Yandaki marketten duş jeli, nemlendirici krem, sabun ve şampuan aldım.

Telefonda kırmızı pololu oğlandan gelmiş bir e-posta buldum. Beni hazırlıksız yakalamıştı. Çarpık burnu, bronz teni, üzgün suratı geldi gözümün önüne. Gönderinin başlığı “Aynada” idi.

Sevgili Giulia,

“Amerika gibi bir ülke asla batamaz: Para bas, borcunu öde yeter.” Bu cümle şu anlama geliyor: Hırsızlar benim evime asla giremeyecek çünkü denemeye bile kalsalar, evi ateşe veririm.

Bu kelimeleri üç defa okudum. Yanmakta olan bir ev ve şaşkınlıkla onu sokaktan izleyen hırsızlar hayal ettim. Mektup uzundu, hızlıca göz gezdirip doğrudan bana hitap ederek söylediği bir şeyler olup olmadığına baktım.

Enflasyon ve devalüasyon temerrüdün alternatif formlarıdır. Peki o zaman risksiz tahvil bonoları aslında risk mi teşkil ediyor?

Kırmızı pololu oğlan dalgalanmadan bahsediyordu. Makale gibi konuşmuştu. En baştaki “Sevgili Giulia” dışında kişisel hiçbir şey yoktu. Bir yerlerde “Ne kadar güzelsin,” falan yazmıyordu.

Mektup şöyle bitiyordu:

Piyasalar gerçeğin taklidi olarak doğarlar. Simulakradır onlar. Gerçeklik çoğunlukla beklenmedik durumlar derlemesi olduğuna göre, etkili bir piyasa da tabiatı gereği rastlantısal davranır. Piyasa gerçekliği çok fazla etkilemeye başladığında bilgi akışı verimsizleşir. Sonuçlar tahmin edilebilir değildir. Piyasa kendini yine piyasada yansıtır, veriler de bu aynalama arasında sıkışır kalır. Rastlantısallığın eksikliği, tuhaf bir şekilde kaosa yol açar.

Öperim,

Gabriele

Şöyle bir cevap yazdım:

Teşekkür ederim. Ama çok güzel olduğumdan bahsetmemişsin.

Göndermedim.

Michele'den yeni bir mesaj geldiğini gördüm ve yerimden sıçradım. Kırmızı pololu oğlanın kılıbaşındalığından benim tepkilerimin aptallığına geçiş başımı döndürdü. Hoşuma gitti, yoğunluğun hazzını, gerçekliğin aptallıktan doğduğu yanılmasını hissettim. Mesaj hiç de güzel değildi ama bana hayat dolu gelmişti.

“Giulia, kızdığını anlayabiliyorum ama sana nasıl cevap vereceğimi bilmiyorum, ne desem yanlış olacak. Kediyle ilgili sözlerine teşekkür etsem, seninle dalga geçiyordum gibi olacak. ‘Üzgünüm ama seni böyle içim rahat değilken tekrar göremem,’ desem, bir pislik durumuna düşeceğim. Bunu böyle yazıyarak tartışmak, bu akşam seninle neden çıkamadığımı anlatmak istemiyorum. İstersen telefonda konuşalım, sana yeni numaramı verebilirim. Ama bana kesin bir saat vermek lazım. Bu akşam seninle buluşmam ama konuşabilirim, bir telefon randevusu ayarlayalım, sana yarım saat ayırabilirim, yazışıp durmanın bir anlamı olmadığını farkındayım, o yüzden konuşalım diyorum. Halletmem gereken işler var, sonra da kızımın akşam yemeği yiyeceğim; seni göremememin asıl sebebi de bu zaten. Uzun zaman önce ona baş başa yemeğe çıkmak üzere söz verdim. Seninle buluşmam, hem sonra belki bir şeyler geçer aramızda, sonra o suratla onun yanına yemeğe gitmek... Yapamam. Senden rica ediyorum. Sorun çıkmasını istemiyorum. (Kedi benim değil, kızımın. Kedi hayranı sayılmam, bunu onun için yapıyorum.)”

Arkasından numarasını yazmıştı. Telefonunu Kedi Hayranı Sayılmaz adıyla kaydettim ve şöyle yazdım: “Önce beni görebileceğini söyledin, şimdi olmaz diyorsun. Tabii ki canım sıkıldı.” Sildim, bir daha yazdım: “Gözlerinde var olmak istiyorum.” Sildim ve peşini bıraktım.

Luca Ferrari'yi arayıp bende bir mektubu olduğunu söyleyebilirdim, belki birlikte yemek yemek isterdi; uzun zamandır görüşmüyorduk, kibar bir insanla sakin bir akşam geçirebilirdim. Michele'ye, “Benim de ailevi bir işim var,” demek güzel olurdu.

Onun yerine şöyle yazdım: “Michele, son bir soru: Hangi restorana gidiyorsun? Soruyorum çünkü ben de belki seninki gibi bir aile yemeğine çıkacağım ve karşılaşmazsak daha iyi olur. Milano büyük bir şehir ama belli olmaz. İkinci bir sorum daha var: Beatrice kim? Facebook’takini soruyorum. Ona kedileri seven biriymişsin gibi davranıyorsun. Öylesine soruyorum.”

Bu seferkini gönderdim. Bir nalbura girdim ve erotik oyunlar düşünerek beyaz, ince bir naylon ip aldım ama istediğim gibi bir ip değildi.

Hızla eve geldim, aldıklarımı bir kenara bırakıp soyundum. Elbise üzerimde düşündüğümünden daha kısa oldu; dahası beklediğimden yeşildi, yeşilin taşıdığı tüm umudu yansıtıyordu. Cömert bir gözün hoşuna giderdi, analitik bir gözün hayır. Bense aşkı arıyordum. Elbiselerimin cömert gözlerin lehine seçilmiş olmalarında bir yanlış var mıydı? Belki de evet.

Dantelli iç çamaşırını denedim, o gayet iyiydi. Bir gün öncenin topuklu ayakkabılarını giydim, poz verip bir iki fotoğraf çektim. Beğendiğim bir tanesini seçtim, klasik bir çağdaş otoportre: ayakta, arkadan, üst bedeni çevirerek sırtın arkasını, aynı zamanda yüzü gösteren. “Tatmin” kelimesi eşliğinde Michele’ye gönderdim. Sebepsiz değil. Michele bir gün bana varlığımın onu tatmin ettiğini söylemişti. Benim tarafımdan arzulanmak onun için bir tatmin kaynağıydı. Mütevazı bir duyguydu ama gerçekte, büyük bir eril hakikatti ona sorarsan.

Gönderdikten sonra fark ettim ki fotoğrafta acılı bir gülümsemem vardı, hani doğum günümüzde kadeh kaldırırken yüzümüzde beliren gülümsemeden. Hep aynı hatayı yapıyorum, gülümseme işi çalışmıyor, zor bir şey ve sonuçlar iyi olmuyor.

Luca’yı aradım.

“Giulia!”

Ses tonu beklediğimden daha neşeliydi.

En son görüştüğümüzde neredeyse kavga etmiştik. Bir sessizlik ânını doldurmak için, bazen kendimi yaşlı hissettiğimi söylemiştim, o da rahatsız olmuştu.

“Bu düşüncelerle vakit kaybetme.”

“Hangi düşünceler?”

“Anlamsız düşünceler.”

Çocuğuna elini ağzına sokmamasını söyleyen bir baba gibiydi.

“Alındın mı?”

“Yok canım nereden çıktı.”

“Nasıl olsa bir daha görüşmeyeceğimize çoktan karar verdin.”

Gerçekten de öyleydi ama yalan söylemiştim: “Hayır, doğru değil. Seninle sohbet etmekten keyif alıyorum, annemden bahsediyoruz, onun hakkında konuşabileceğim tek insan sensin.”

“Bana hiç de halinden memnunmuş gibi görünmüyorsun. Sadece bilgi edinmeye çalışan biri gibisin ve benim anlatacak bir şeyim kalmadı. Yine de sana anlamsız şeyler düşündüğünü söylediğim için beni affet.”

“Demek istediğim, bazen, gergin olduğumda, gerçekte olduğundan çok daha fazla zaman geçmiş gibi geliyor. Yaşlanmışım gibi.”

“Yaşlılar için bunun tam tersi geçerlidir. Onlara geçen zaman hep olduğundan daha kısa gelir.”

Bir an için dışarıdan nasıl göründüğümüzü hayal ettim: O meraklı, hep derdini anlatmaya meyilli; ben dalgın ve her şeyden öte üzgün. Ortamızda annemin bıraktığı boşluk. Acının portresiydik. Acı, tatminin tam tersidir.

Telefonda sesindeki neşeli maskeyi kaldırıncı Luca’nın aslında yorgun olduğu hissediliyordu. Posta kutusundaki zarftan bahsettim. Uzaktan gelen bir sesle öksürdü. Belki de kibarlık olsun diye telefonu uzak tutmuştu.

“Eh, aç zarfı da neymiş, anlayalım.”

“Bu uygunsuz olmaz mı?”

“Merak etme, dediğimi yap.”

“Peki ama gidip almam lazım.”

“Bir dakika. Milano’dayım mı dedin?”

Hayır söylememiştim. Söylemediğimden emindim. Bir anda onu aradığıma pişman oldum. Hat kesilmiş gibi yüzüne kapattım.

Birkaç saniye sonra geri aradı, açmadım. Üç kere aradı, sonra mesaj gönderdi: “N’oldu?”

Telefonu masaya bırakıp birkaç dakika geçmesini bekledim. O anda aklıma röportaj geldi.

Aylar evvel çevrimiçi bir dergi Luca’yla ilgili bir makale yayımlamıştı. Bir cumartesi günü, boş zamanlarımda vakit geçirmek için sıkça yaptığım gibi, tanıdığım insanların isimlerini internette ararken bulup okumuştum.

“Üstat, sık sık verimlilikten bahsediyorsunuz. Nedir sizin için verimlilik?”

“Bir çalışma stratejisi. Bir teknik, başka bir şey değil. Bir stil ya da alışkanlık olmadığı kesin. Somutluğun, mesleğin bir yüzü. Bir gerçek yaşam biçimi.”

“Sizin bir ekonomist-müzisyen olduğunuz söyleniyor.”

“Evet ama bunun bir iltifat olup olmadığı hiçbir zaman belirtilmedi.”

“Ama sizin bu ikisi de olduğunuz bir gerçek.”

“Seneler önce ekonomi bölümünden mezun oldum. Bu beni bir ekonomist yapmaya yeterli değil.”

“Hiçbir şekilde kendinizi savunmaya çalışmadan, kötü müzik yapma pahasına sahne aldığınız da söyleniyor.”

“Kötü ya da iyi. Risk almak insanı ikisine de götürebilir. Riskin tanımı da bu zaten.”

“Elbette, mesele şu ki, yazdığınız müzikte garantici bir tavır yok.”

“Ne demek istediğinizi anlamıyorum. ‘Garantici tavır’ nedir, onu da anlamıyorum.”

“Bir keresinde ruhun, gücünün sadece bir kısmını kullandığında

ve zayıflıklarını göstermeyi kabul ettiğinde daha doğru tepkiler verdiğini söylemişsiniz.”

“Evet, gücünüzün tamamını kullanmaz, kırılmalıya alan bırakırsanız daha derin bir ruhsallığa erişebilirsiniz. Tabii ki bu çok zor çünkü bunu sahtekârlıkla yapmamak lazım. Aptal gibi görünme pahasına buna inanmalıyız. Ve bir şekilde bunu yapmaya karakterinizin de uygun olması lazım.”

“Biz araçlar ekonomisinde saplantıya yer olmadığını düşünüyoruz. Bolluk değil, kıtlık olduğu için. Saplantılar çoğunlukla bollukta serpilir. Sapkınlıklar da.”

“Öyle mi?”

“Eh, tabii. Müziğiniz aracılığıyla saplantıdan kaçmaya çalıştığınızı düşünüyoruz. Ahlaki sebeplerden ötürü belki de, doğru mu? Tıpkı bir rahip gibi, siz de bolluğu ve saplantıları inkâr ediyorsunuz ki saplantılar da bolluktan doğar.”

“Sanmıyorum. Saplantı bir şablon, bir modeldir. Azdan da doğabilir. Tek bir kum tanesini ele alalım; onu milyarlarca kez çoğalttığımızda ortaya bir çöl çıkar. Çöl içerdği bütün kum taneleriyle bir saplantıdır. Halbuki insan bir çölde bolluktan hiçbir şekilde söz edemez. Aksine yokluk çekecektir. Saplantının kökünde bolluk olmak zorunda değildir. Benim bolluk karşısı hiçbir savım yok.”

“İsteseniz saplantılı olabileceğinizi düşünüyor musunuz?”

“Ne bileyim ben. Ne saçma bir şeyden bahsediyoruz.”

Luca Ferrari bu noktada röportaja devam etmeyi reddediyor. Yazık... Hepimiz daha fazlasını bilmek istiyorduk; sevenleri de, sevmeyenleri de. Hayranları da sevmeyenleri kadar ateşli. Bize göre Luca Ferrari'nin müziğinin alameti farikası olan çocuksu tazelik bir yaz yangını.

Luca'yı geri aradım.

“Affedersin, şarjım bitti.”

“Hımm.”

“Bu akşam yemeğe çıkarım mı?” Bir kere ağzımdan çıkmıştı. Geri alamazdım.

“Bu akşam mı? Saat kaçta? Biraz beklenmedik bir davet oldu.”

“Evet, affedersin. Önemli değil, boş ver.”

“Bekle, bir düşüneyim. Buluşursak bana şu meşhur mektubu da verirsin, birlikte açarız ve gizemi çözeriz. İşlerimi ayarlayıp ayarlayamayacağıma bir bakayım. Beş dakika içinde arıyorum seni.”

Aradı ve tamam dedi. Her zamanki restoranda buluşmayı teklif etti.

Kapattık ve Michele'den Beatrice'nin kim olduğunu sorduğum mesaja ama onun da öncesinde, fotoğrafıma bir tepki gelip gelmediğine baktım. Vardı, üstelik oldukça da uzundu. Satır sayısı bir cevabın umut vaat edip etmediğini anlamaya yetmiyor, bir yandan da karşımızda böyle bir duvar laf görünce ümitlenmekten geri kalmıyoruz.

“Telefonda konuşalım lütfen, konuşmak için bir saat kararlaştıralım, böyle sonsuza kadar mesajlaşamayız. Olur mu? Beatrice'nin kim olduğunu söylememi istiyorsun, söylemeyebilirim de, buna mecbur değilim. Ama sorun şu ki bir şey söylemezsem kendimi aptal gibi hissedeceğim, benim üzerimdeki başlıca etkin bu işte: Bana kendimi aptal gibi hissettiriyorsun ve dolayısıyla sen kazanıyorsun. Şimdi sana Beatrice'nin kim olduğunu söyleyeceğim. Beatrice yattığım bir kadın. (Nasıl olsa sen işin sadece bu kısmıyla ilgileniyorsun.) Ancak onunla çok uzun zamandır görüşmüyoruz. (Seni tanımadan önceki bir hikâye.) Artık Facebook'ta arkadaşız ama aramızda hiçbir şey yok. Beatrice köpeğine çok bağlıdır ki bunda kötü bir şey yok. Senin söylediğinin aksine, ben yavru kedileri seviyormuş numarası yapmıyorum, sadece hayvanlarla ilgili konuştuğu zaman ilgili görünmeye çalışıyorum çünkü onun bunu önemsedğini biliyorum. Onun köpeğinin fotoğrafının altına kızımın kedisinin fotoğrafını da bu yüzden koydum. (Her halükârda sana bunları açıklarken bile kendimi aptal gibi hissediyorum; kaç yaşına gelmişim, Facebook'a neden kedi fotoğrafı koyduğumu açıklamak zorunda kalıyorum, işe bak. Üstelik sırf kızıma göz kulak olmak için girdim Facebook'a; bunun bir işe

yaramadığını da biliyorum, kızımın gerçek hayatı kimbilir hangi platformda akıyor.) Not: Güzel fotoğraf.”

“Teşekkür ederim,” diye cevap yazdım.

Luca’yla randevuma geç kalmıştım bile. Mutfak dolabından üç tane plastik poşet aldım.

Yeşil elbise odamdaki yatağın üzerinde seriliydi. Topuklu ayakkabılar yerdeydi. Elbiseyi düzgünce katlayıp ilk torbaya koydum. İkincisine de ayakkabıları attım. Dantelli iç çamaşırını üzerimde bırakmaya karar verdim; düz olan çamaşır takımını ise üçüncü torbaya koydum. Hepsini, ipi bile sırt çantama yerleştirdim ve tüm bu titizliğimden yorulmuş halde kendimi yatağa attım. Hareketlerdeki itina, aslında içlerinde kaybolma arzusunu saklar.

Telefonuma baktım ve Fred’e rastladım. Metinsiz, sadece konusunda “Gördün mü? Seamus Heaney” yazan bir e-posta.

ON SEKİZ

HİKÂYELER ÇAĞI

İşte iki bulgu:

Kendini nasıl düşündürteceğini iyi biliyorsun. Bu konuda müthiş bir yeteneğin olduğuna ve bunu da zaten bildiğine inanıyorum. Özel ve ölümcül bir yetenek. Kimbilir nasıl edinilir? Güzelliğe mi bağlıdır? Hayır, güzellik yetmez. Belki daha ziyade, üzebilmecerisinden geliyordur.

Güzelliğin hakkında çok düşünüyorum. Düşüncelerimde görüyorum onu. Ve hiçbir zaman güzelliği azalmıyor. İnsanın üzerinde hissettiği türden bir güzellik. Fiziksel olarak neredeyse rahatsız edici bir arzu.

Bunlar Michele'nin iki mesajı; benim saplantılı hale dönüşmeye başladığım ama onun benden henüz sıkılmadığı zamanlardan kalma. Bunları bir kâğıda geçirdim ve içinde fotoğraflar, birtakım yazılar olan, böbürlendiğim anılarımı sakladığım kutunun içine koydum. Bu mesajları tekrar okumanın verdiği his hoşuma gi-

diyor. “Güzel” ve “güzellik” kelimelerinin tekrar tekrar, çocuksu kullanımı benim için değerli. Övgü. Ben de tatmin kurbanıyım; bu sadece erkeklere has bir şey değil.

İstemsiz hareketlerimin kökeninde sıklıkla bana hem erkeksi hem de kadınsı görünen insani gerçekler buluyorum: tatmin ve hayal kırıklığı, haz ve acı, aşk ve şiddet. Fiziksel birliktelik ve ayrılma. Bunlar hayatın, daha doğrusu maceranın bir parçası, hepsinin yeri ayrı. Sonunda her macera biriktirdiği pişmanlık ve vicdan azabıyla betimleniyor. Âdettendir, kadınlarda pişmanlığın, erkeklerde vicdan azabının başı çekeceği iddia edilir. Bunun sebebi, erkekler biyolojik görevlerini tamamlayıp uzaklaşır, terk eder ve suçluluk duygusu geliştirirken kadınların zaman kaybettiklerine dair bir düşünceye kapılmalarıdır. Olabilir. Ancak bana öyle geliyor ki insanın her macerası bir görevin yerine getirilmesinden daha fazlasını içerir.

Hayatımda bir dönem var: hikâyeler çağı. Treviri gezisiyle başlıyor. Marx’ın evine yaptığımız ziyaretten sonra akşam otelde Michele biraz yorgun ama neşeliydi. “Önce sen duş al,” demişti.

Birlikteyken onunla beraber duş almayı tercih ediyordum ama aslında bunun bir alışanlık haline gelmemesi gerektiğini de düşünmüştüm. Benden sonra o girdi, çok fazla su harcayarak çok uzun bir duş aldı. Yatakta, üzerimde sadece bir atlele, televizyonda Almanca çizgi filmler seyrederek onu bekledim. Duştan çıktı, temiz bir *boxer* giydi, yatağa oturdu ve benden önce lafa girdi. Sıradışı bir durum.

Basit şeyler söylüyordu; mesela böyle çok yıldızlı otellerde ne kadar rahat edildiğini. El değmemiş odaları hep sevdiğini; içeri girdiğinde karşılaştığın bâkirlik sahteydi çünkü odalar aslında akla hayale gelebilecek her şeyi görmüşlerdi ama bunu belli etmiyorlardı. Sen kapıdan içeri girdiğinde, karmaşayı getiriyordun; yüzeyleri kirletiyor, çarşafı bozuyor, duş jellerini açıyor, havluları ve bornozları kirletiyordun. Televizyonu açıp sessizliği öldürüyordun.

Bir gece önce kimbilir kaçınıcı kez bir hesap yapmıştı: Çalışmayı bırakabilir miydi? Finans işi sayesinde, birçoqları tarafından

çirkin bulunan bir şekilde kenara biraz para koymuştu. Biriktirmişti ama abartmadan. Kendisinden beklenen rahatlığa erişemediği kesindi. Karısı doğuştan varlıklıydı, içgüveyi gibi görünmesi an meselesiydi.

“O belli bir hayat standardında yaşamak istiyor, çalışmazsam karısının baktığı bir koca gibi görünürüm. Bu yüzden bankada kalıyorum, ona ayak uydurmak için. Bir yandan da sıkıldım. Bunu daha önce kimseye söylemedim ama öyle. Ben kendini canlı hissetmek için binlerce şey yapmaya ihtiyaç duyan maceraperestlerden değilim; hatta mücadelelerden nefret ederim. Sadece okulda başarılıydım, açgözlü ve biraz da piçtim. Parıldayan şeyler beni çekiyor. Tüm bunları bir araya koy, işte ben. Ama bundan hoşlanmıyorum, kaçmak istiyorum ve kaçamazsam delireceğimi biliyorum. Üç gün önce bir toplantı odasında tek başımaydım ve şöyle düşündüm: *Şimdi pantolonumu indirip halıya işeyeceğim*. Yapmadım tabii, ama aklıma böyle deli fikirler geliyor işte. Olduğum yerde duruyorum çünkü paranın verdiği güven hissini seviyorum. Basit bir his. Bir de, dediğim gibi, ayak uydurmak durumundayım, özsaygımı korumak için. Belki de bunları sana itiraf etmemem gerekir, benden hoşlanmayabilirsin sonra.”

Haklıydı; hoşuma gitmeme riski vardı ama onun değil, bahsettiği konuların. Bir an gelir ve sevgili her zamankinden daha fazla soyunur; saklı kalsa daha iyi olacak, beklenmedik çıplaklıklara şahit oluruz. Bu aşamayı geçerseniz belki de evlenip bir sürü çocuk yapabilirsiniz.

“Bu doğru değil, benimle her konuda konuşabilirsin.”

“Kıbarlığından böyle söylüyorsun.”

“Hayır, ama eğer bu işten sıkıldıysan başka bir iş bulmalısın.”

“Sen şanslısın. Dünya üzerindeki en güzel işleri yapabilecek tipte bir insansın. Buna yatkınlığın var.”

“Sen benimle dalga mı geçiyorsun?”

“Ben bir maceraperest değilim, sen öylesin. Korkuların var, riskten uzak durmak istiyorsun ama maceraperestlik ruhunda var.”

Sanki eksik kalmış macerayı arar gibi ellerine baktı. Ama mutluydu. Sabun kokmak ve temiz olmak hoşuna gitmişti; bir mace-

raperest tarafından beğeniliyor olmak da. Ben ona sevildiği fikrini veriyordum, o da bunu hissediyordu. Belki de gerçekten bütün olay buydu. Bir duş, güzel bir otel ve onu dinlemeye gönüllü, yarı çıplak bir kız.

Bu tabloya tepki verdim: “Fareler izinsiz var olabiliyorlar. Herkes onlardan nefret ediyor, onlara zulmediyor, çöplüklerde sessiz bir çaresizlik içinde yaşıyorlar. Fakat bir yandan da koca medeniyetleri yok edebilme gücüne sahipler.”

“Orospu çocukları.”

“Benim lafım değil bu. Doğru alıntılıdığımından da emin değilim.”

Michele yatağa uzandı ve gözlerini kapadı.

“Bana bir şeyler anlat,” dedi.

“Ne gibi?”

“Ben gözlerim kapalı yatayım, sen de bana yaptığın seksi bir şeyi anlat. Ne bileyim, bir sürü erkekle yatağa girdiğini mesela.”

“İyi de ben hiç bir sürü erkekle yatağa girmedim ki.”

“Önemli değil. Hayalini kur ve bana anlat.”

“Bir keresinde çiftlerin eş değiştirdiği bir yere gittim.”

Michele gözlerini açtı ve bir anda doğruldu.

“Gerçekten mi?”

“Üniversitenin ilk yılında. O zamanlar takıldığım bir oğlanla. Ölüler Günü tatilinde trenle Paris’e gittik. Şimdi, ‘Neden Paris?’ diye soracaksınız.”

“Onu bırak da, benimle Treviri’ye gelmemek için bin bir türlü senaryo yazdın ama arkadaşınla eğitici bir geziye gidebilmişsin.”

“Ne alakası var? Kendi yaşımda biriyle bir geziye gidersem anem bin tane soru sormuyor. Neyse, Paris’i seçmiştik çünkü uslu çocuklardık ve eş değişimi bir yana, Paris bize güzel bir fikir gibi gelmişti. Gülme. Birkaç gün turistik yaptık, bir sürü şey gördük, sonra eş değişimi etkinliğine başvurduk ve o mekâna gittik. İnce, uzun bir oda hatırlıyorum ve etrafı erkeklerle çevrili çıplak bir kadın; kadının ağzını hatırlıyorum.”

Michele yine gözleri kapatıp uzanmıştı. Hırıltılı bir şekilde nefes alıp veriyordu, biraz üşütmüştü. Bir anlığına aramızdaki on dokuz yaş farkı hissettim.

“Yanımdaki oğlan dizlerinin üzerindeki kadına yaklaştı. Onları bir arada görmek bende pek kayda değer bir his uyandırmadı. Artık söylenecek bir şeyin kalmadığı, bin küsürüncü bölümüne gelmiş ama yine de bizi ekrana kilitleyen bir pembe dizi izlemek gibiydi. Sıkıyor muyum seni?”

“Sence? Hayır tabii ki!”

“Bir süre sonra artık o odada durmak istemediğime karar verip başka bir odaya geçtim, yalnız başıma bir tur atmak istiyordum. İçinde kalp şeklinde bir yatak olan ve bir çiftin hünerlerini sergilediği, kendilerini izlettikleri bir oda buldum. Yatağın etrafında koltuk ve kanepeler, onlarda da farklı hünerlerini sergileyen başka çiftler vardı. Fark ettim ki ben geçerken kadınlar ve adamlar beni süzüyorlardı ama hiçbirisi bana bulaşmıyordu. Çok saygılı ve ağır bir ortamdı. Tamamen soyundum.”

“Bazen bir anda yaptığın gibi mi?”

“Evet. Sonra bir koltuğa oturdum, kıvrıldım ve o ortam için garip bir şey yaptım, uyuyakaldım. Bir zaman sonra sıçrayarak uyandım, belki yarım saat geçmişti ama durum değişmemişti. Yine etrafta seks yapan insanlar vardı. Adamın biri benim koltuğun koluna oturmuştu. Onunla başka bir odaya geçmek isteyip istemediğimi sordu. Peşinden gittim.”

Michele gözlerini açıp pürdikkat bana baktı. Bakışlarında bir çeşit özlem vardı ya da biraz imrenme; ikisinin karışımı.

“Sen hiç böyle şeyler yaptın mı?” diye sordum.

“Ben bastırılmış bir tipim. Boş ver beni. Sen devam et.”

“Tamam ama şu anda bir yol ağzındayım. Aklımda iki final var ama ikisi de içime sinmiyor.”

“Ben doğru olanı anlatmanı istiyorum çünkü bu gerçek bir hikâye.”

“Hayır, uydurma.”

“Bence değil. Devam et.”

“Odaya gittim, içeride başka adamlar ve kadınlar da vardı. Gerçekten o şekilde, onca insanın içinde seks yapmak istiyor muydum, bilmiyorum. Bazen böyle şeyler hayal ederken buluyorum kendimi, ama bunun onunla pek alakası olduğunu sanmıyorum.”

“Ne gibi şeyler?”

“Seninle bir yatak odasında olduğumu hayal ediyorum. Evde başka insanlar da var, neden orada olduklarını bilmiyorum ama biz kapalı bir kapıyla onlardan ayrılıyor. Bir çeşit koruma. Hiç orali olmadan her zaman yaptığımız şeyleri yapıyoruz. Sen yine tereddüde düşmeden karar verensin, bense oradan oraya hareket ediyor, teslim oluyorum. Bir kere, iki kere, çok kere. Uzun uzun sevişiyoruz ve ben diğer odadakilerin bizi duymasını istiyorum. Muhteşem bir insan olduğumu ve hiç utanmadan sevişebildiğimi bilsinler istiyorum. Bir yandan da arada bir kapı olduğuna göre onlar seyirci değiller.”

Michele nefesini neredeyse tamamen tutmuştu, devam ettim: “Paris hikâyesine dönecek olursak; insanları gözlemliyordum ve ne yapacağımı bilemediğim bir anda arkadaşım gelip beni kolumdan tuttu. Kızmış görünmüyordu ama zamanlamasında bir tuhaflık vardı, içgüdüsel bir şey, sanki kıskanmış gibi. Belki de başına bir şey gelmişti, kötü bir şey. Beni çekti ve ‘Geç oldu,’ dedi. ‘Benim için hava hoş, gidebiliriz,’ diye karşılık verdim. Bütün bunlar insanların meraklı bakışları karşısında, çıplak bir şekilde dikilirken oldu. Çok yüksek sesle konuşmuştuk. Giyindik ve hostele döndük. Ertesi gün trenimiz vardı. Hayatımın erotizmden en yoksun tecrübelerinden biri olmuştu. Aslında üzücü bir hikâye.”

“Ben sevdim. Böyle başka hikâyeler de anlatmanı istiyorum. Şimdi değil, istediğin zaman.”

Beni öptü, bir süre sarılmış halde Almanca çizgi filmleri izledik. Birkaç fotoğrafımı çekti; Polaroid makinesini getirmişti yanında. Bu ilk defa olmuyordu ve beni rahatsız da etmiyordu, aksine hoşuma gidiyordu.

O günden sonra ısrarcılığını kazandım. Her görüştüğümüzde yeni hikâyeler istiyordu. Ben uyurmak zorunda kaldığımı söy-

lüyordum, Michele de elbette uydurabileceğimi söylüyordu; ben de anlatmaya başlıyordum, bir şeyler yazıyordum ve her seferinde onun, “Ama bu hikâye gerçek!” diye bağırdığı bir an geliyordu.

Zaman içinde tek kişilik seyirci kitlem için mükemmel kurgular geliştirmiştım. Michele geçmişı olan bir kadına sahip olduğunu hayal ediyordu, belki de sebep buydu. Onu tam olarak anlamadığım için açıklamasını istedim.

“Seni öyle hayal etmek ve sana da hayal ettirmek hoşuma gidiyor. Bunu seviyorum,” dedi.

Zihninde yollar açılmıştı kısacası. Cümlelerimle yarattığım sahnelerin tadını çıkarıyordu. Sonuç bir canlandırmaydı.

Ancak bu hikâye oyunu bir süre sonra beni zihinsel olarak yormaya başladı. Uygun kelimeleri aramak, konuşmadan hemen önce kafada düzeltmek, sahneleri oluşturmak, kostüm tasarımı. Holywoodvari bir çaba. Birçok kez bunun bir fedakârlık olduğunu düşündüm; aşkın zorluklarından biri, duygusal bir görev. Evliliğe en yakın deneyimimiz buydu.

Bir gün, “Şimdi de sen bana bir hikâye anlat,” dedim.

“Hayır, yalvarırım. Ben iyi değilim bu konuda.”

“Dene.”

“Gençken iki kadınla birden yattım ama çok hoşuma gitmedi. Sadece biri ilgimi çekiyordu, diğeriyle alakam yoktu. Başka ne ekleyebilirim, bilmiyorum.”

“Ne hatırlıyorsan onu. Ya da hikâyeyi değiştir.”

“Ben sık sık seni rüyamda görüyorum.”

“Gerçekten mi?”

“Erotik rüyalar değil. Yani yalnızca erotik değiller, diyelim.”

“Bir örnek ver.”

“İki gece önce de gördüm seni rüyamda. Sarılar giymiş küçük bir kız çocuğuydun. Annenle yürüyordun, bir elinde bir müzik kitabı vardı, diğeriinde bir kutu kola. Keman dersine gidiyordun.”

“Keman mı?”

“Rüyamda keman çalmayı öğreniyordun, evet. Ayağın takılıyordu ve kolanı üzerime döküyordun. Çok üzölüyordun ama

annen, böyle durumlarda yapıldığı gibi seni teselli ediyordu. Ben sorun olmadığını söylüyordum ve kolanın kitabının üzerine de dö- küldüğünü fark ediyordum. Alıp elimle temizliyordum, annende bir kâğıt mendil vardı, bana uzatıyordu, teşekkür ediyordum. Çok uzundu boyu. Bir gün önce seni parkta keman çalarken gördüğümü hatırlıyordum. ‘Bir şey yok tamam önemli değil,’ diyordum. Kitabı sana uzatıp kendimi tanıtıyordum. Ama sen ciddiyeti elden bırakmıyordun, hatta daha da fazlası, amiraneydin. Dünyanın en otoriter kişisiydin. Bir gün büyük bir keman virtüözünü olacağını düşündüm ve bunu düşündükten sonra da kendi kendime, ‘Sen resmen yaşlısın,’ dedim.”

Bir an sessiz kaldı, sonra gözlerini bana dikip, “Sen birilerine bizden bahsettin mi hiç?” diye sordu. “Hikâyelerden aklıma geldi. Ne bileyim, belki bir kız arkadaşına falan bahsetmişsindir.”

“Hayır, hiç kimseye söylemedim. Neden sordun?”

“Belki bir gün anlattırısın.”

Ne cevap vereceğimi bilemedim. Michele kendisinden bahsedilmesinden hoşlanan biri miydi? Bunu mu arzuluyordu? Genç sevgilisinin onu başka kadınların gözünde yücelttiğini mi hayal ediyordu? O zamanlar hikâyemizi birilerine anlatmak için bir sebep göremiyordum.

“Anlatmamayı tercih ederim. Öyle biri değilim,” dedim. “Bir gün kendimi acı çeker halde bulursam, birilerine içimi dökebilirim ama bu fikir şu anda bana garip geliyor. Peki, sen biriyle konuştun mu hiç?”

“Konumuz bu değil.”

“Konuştun o halde. Kimle?”

Gözlerini kapadı, yan yatarak bana sırtını döndü ve “Bir gün birilerine bizden bahsedersen, bunu sadakatle yap,” dedi.

ON DOKUZ

ÇARESİZ "YILAN VE MERDİVEN" OYUNU

"Michele, yine yazdığım için özür dilerim ama aklıma bir fikir geldi. Kızınla yemek yedikten sonra da görüşebiliriz, geç olması önemli değil; dediğim gibi, benim de bir programım var. Ne dersin? Bir bahane uyduramaz mısınız? Birkaç gün daha Milano'dayım. Seninle görüşmeyi gerçekten çok isterim. Konuşmamız lazım, ama telefonda değil. Seamus bankayı bıraktı."

Mesajı gönderdim ve ekrandan gözümlü ayırmadan yatağın kenarına oturdum. Tekrar Michele'nin sayfasını açıp baktım ve ailesiyle Noel kutlaması fotoğrafına takılıp kaldım; evin içi, turuncu lamba, maviler giymiş karısı, parıldayan gözleriyle o. Bunların sonucunda benim mutsuzluğum.

E-postama baktım, Fred'in "Gördün mü? Seamus Heaney" diyen e-postasına. Ne anlama geldiği açıktı; Seamus işi bırakmıştı. Canary Wharf'ta insana dair tek hikâye: "Kimler geldi, kimler gitti?" Birkaç gün bunu netleştirmeden de yaşayabilirdim. Peki ama ya konu başka bir şeyse?

Fred'e yazdım: "Seamus gidiyor mu yani? Kamelya yetiştiriciliği yapmaya mı yoksa başka bir yerde onu paraya mı boğacaklarmış?"

Luca'yı arayıp on beş dakika geç kalacağımı söyledim. Bir taksi çağırdım, aşağı indiğimde gelmişti. Yol çabuk geçti. Hybrid araba içi boş kemikleri olan bir organizmaya benziyordu.

Restoran beni pembe masa örtüleri, loş ışıkları, süs bitkileri, büyük pencereleri ve güzel yemek kokularıyla karşıladı. Luca duvar dibinde bir masada oturmuş, bir şeyler okuyordu.

"Ne okuyorsun?"

Başını kaldırıp gülümsedi ve hızla ayağa kalktı. "Giulia, seni tekrar görmek ne güzel. Nasılsın?"

Yapıca zayıftı, sanırım hiç spor yapmamıştı ama maraton koşucularına has o doğal zayıflığa sahipti. Şimdiki görüntüsünü onu en son hatırladığım haliyle kıyaslarsam formda görünüyordu.

"Evi nasıl düzenlemek gerektiğiyle ilgili tavsiyeler veren bir kitap," dedi, beni yanağımdan öperken. "Evimi baştan aşağı düzenlemek istiyorum. Hayatıma bir çekidüzen vermenin zamanı geldi. Yetmiş iki yaşındayım. Artık kocaman oldum."

Görüntüsü bir yana, gerçekten iyi olup olmadığını merak ettim. Luca, yakın bir akraba diyebileceğim tek insandı. Onun için endişelenmeli miydim?

"Giulia, her şey yolunda mı?"

"Evet evet, sadece bu restorana daha önce kaç kere geldik, onu düşünüyordum."

"Birkaç kere. Ama bu akşam da burada olduğumuz için mutluyum."

Sakin görünmeye çalışmalıyım. Tam da akrabaların önünde yapıldığı gibi, varoluşsal bir tatmin yaşadığım izlenimi vermeliydim.

Masaya oturduk ve anında İngiltere'yle, referandumla ilgili konuşurken bulduk kendimizi. Belirsizlik üzerine bir konuşma yapmaya başladım, başta ağzımdan kırmızı pololu oğlanınkiler gibi laflar çıktı, sonra seviye biraz düştü, ben de rahatladım. Ülkenin Büyük Britanya'dan Küçük Britanya'ya dönüşme riskinin olduğunu, Canary Wharf'ın belki de yok olacağını ve çalışmak için Frankfurt'a gitmek zorunda kalabileceğimizi söyledim.

Frankfurt kelimesini son derece dramatik bir ses tonuyla söylemiştim. Öfkeli rolünü oynuyordum.

Avrupa Birliği'nden çıkmaya oy verenlerin öfkesinin nedenlerini irdeleyerek konuşmamı dengelemeye çalıştım. Londra emlak piyasasından ve temsili değerinden bahsettim. Son yılların fenomenlerinden biri olan; çirkin, hep boş, yatırım olsun diye şehirden ev alıp içinde hiç yaşamayanların simgesi olmuş Vauxhall kulesinden ve Knightsbridge'deki konut projesi One Hyde Park'tan bahsettim; on milyonlarca sterline yepyeni apartman daireleri, kurşun geçirmez camlı pencereler, kapıda güvenlik, sahiplerine tarama cihazından geçirilip ulaştırılan postalar; tabii tüm bunlar basına yansıdığı kadarıyla böyle. Dairelerin yüzde seksenini vergi cennetlerindeki anonim şirketlerin satın aldığı söyleniyor. Sahiplerinin kim oldukları belli değil.

"Peki Giulia, sen nerede yaşamak istersin? Frankfurt'a gitmek istemiyorsun, Londra'yı beğenmiyorsun, çadırı nereye atmak hoşuna gider?"

"Bilmiyorum. Bilinebilecek bir şey değil ki bu."

"Arzuların vardır ama illa ki."

"Benim yerim yurdum yok."

"Saçma sapan konuşmayalım. Her şey bir yana, sen Lombardiyalısın."

"Almanım," dedim ve bir gülme geldi; bu, dünyanın en saçma lafıydı.

"Almansın demek? O zaman Frankfurt'ta sıkıntı çekmezsin."

Biraz lafladık. Finansal konular merakını çeliyordu, aslında doğru ifade etmek gerekirse onu hem çekiyor hem de itiyordu. Gazeteleri dikkatle okuyordu. Bana petrol fiyatlarıyla ilgili sorular sordu.

"Petrolün fiyatı yükseldiğinde hammadde fiyatları da artacağı için ekonominin kötüye gideceği söylenir, azaldığında ise yine kötüye gider çünkü bu sefer de kendini toplaması yönündeki beklentiler olumsuzdur ve her şey birbirine bağlıdır. Kısacası kötü gidişatı haklı çıkarmak için hep bir yol bulunur. Bana bunu izah edebilir misin Giulia?"

Doğruydu, bir karışıklık vardı. Ekonomik söylemler, spor yaparken vücudumuzun normalde hareketsiz kalan bir kısmını kullandığımız zamankine benzer bir his yaratır; sanki kendi doğal halimize yabancıymış gibi. Kesin bir bilim dalı değildir, bir bilim bile değildir hatta. Bazılarına göre, rasyonelleştirilmiş bir dindir. Kesin olan ise tahminlerin daima yetersiz kaldığıdır. Yıllar önce büyük bir enerji şirketinin CEO'su, "Petrolün fiyatını önceden tahmin edebilsem, çoktan bir adaya çekilmiş, keyif çatıyor olur-dum. Hatta o adayı satın alırdım," demişti.

"Fiyat tahmininde bulunmak, kahve falı bakmak gibi bir şey." Bu lafı ettikten hemen sonra esneyesim geldi.

"Uykun mu var?"

"Affedersin."

"Anladım, seni bu konularda konuşmaya zorluyorum ama sen istemiyorsun."

"Yo, hayır, sadece yemek yemem lazım."

"Bazı konular beni varoluşsal sorunlarımdan uzaklaştırıyor."

"Anlıyorum. Finans sektöründe çalışanlar, birbirini tanımayan insanlar arasında çıtır çerezlik sohbetler açmakta iyidir, ya da ce-nazelerde; para, ortamın gerginliğini alır."

"Ama ben ciddiym. Seninle konuşmak hoşuma gidiyor."

"Teşekkür ederim."

"Ve gerçekten zihnimi boşaltmaya ihtiyacım var. Son zaman-larda pek iyi değilim, sıklıkla hayalini kurmamam gereken şeyleri hayal ederken buluyorum kendimi. Mesela kocaman bir kâğıt alıp üzerine, 'umutsuzluğumun tarihsel sebepleri'ni rasgele yazmayı ve onlarla yüzleşmeyi düşünüyorum. Kutucuklarla dolu, büyük bir oyun tasarlamak isterdim. Bir başlangıç bir de bitiş noktası olan bir çaresiz yılan ve merdiven oyunu."

"Deneyebilirsin."

"Aslında bir kere denedim."

"Nasıl?"

"Hayatımda başıma gelenleri düşündüm, bir kâğıda yazdım, aralarında oklarla bağlantılar kurdum. Sonra, kendimi hazır his-

settiğimde büyük bir kâğıdın üzerine kutucuklar çizdim ve içlerini kelimelerle doldurdum.”

“Hangi kelimelerle?”

“Kaba kelimelerle.” Güldü.

Sipariş verme vaktimiz gelmişti. Ne yiyeceğimi birilerinin benim yerime seçmesi ne güzel olur, diye düşünürüm hep ama bu hiç olmadı bugüne kadar.

“Milano’da ne kadar kalacaksın?” diye sordu.

“Bazı durumlara bağlı. Belki yarın Londra’ya dönmem gerekebilir.” Yalan söylüyordum, birkaç gün kalacağımı bilmesini istemiyordum. “Ama şimdi bana bir de işimin nasıl gittiğini sorma.”

“Niyetim bu değildi canım. Sen de bana sorma.”

“İşin konusunda sana ne soracağımı bile bilemem ki. Bir müzisyen ne yapar, bilmiyorum.”

“Duruma göre değişir.”

“İnternetteki bir dergide bir röportajını okudum. Sinirlenip yarıda kesmişsin. Bana eğlenceli geldi.”

“Onu hatırlıyorum ve hayır, hiç eğlenceli değildi.”

İçkiler gelmişti.

“1984’te sen doğduğunda ben kırk yaşındaydım. Baban olmak için bile çok yaşlıyım.”

“Anladım, beni evlat edinmek istiyorsun. Cevabım; hayır.”

“Ya da belki şöyle söyleyebilirim; baba olmak için yaşlı, dede olmak içinse genç kalırım. Bunu daha önce de düşündüm. Lidya’yla aramızdaki yaş farkını; sen doğduğundaki yaşlarımızı hiç hesaplamamıştım. Aklıma geldi çünkü bir keresinde nesiller arasındaki farklara sıkça kafa yorduğunu söylemiştin.”

Sağ elini sol elinin üzerinde gezdiriyordu. Derin bir muhakemeye dalmıştı ve elleri de bunun bir parçasıydı.

“Bildiğin gibi aynı zamanda öğretmenlik de yapıyorum. Hoşuma gidiyor. Benim durumumda bir zaman kaybıymış gibi görünebilir ama değil. Bildiklerini başkalarına aktarmak anlamlı, böylece hepimiz daha iyi bireyler oluruz. Ancak her ne kadar eğitimin önemini yok saymasam da öğrencilerimle hiçbir zaman bir

bağ kurmayı beceremediğimi itiraf etmeliyim; aksine beni kızdırıyorlar. Onları seviyorum ama bana hiçbir zaman yeterince iyi gelmiyorlar ve sabrımı yitiriyorum. Aralarında bir iki tanesinin iyi olduğunu biliyorum, dâhi değiller asla, ama kıymetli birileri var. Buna rağmen onları tam olarak anlayamıyorum. Arada bir kendime bunun müzikle bir alakası olmadığını söylüyorum. Belki kuşak farkıyla alakalı. Sonra aklıma sen geliyorsun. Sen de gençsin mesela ama seni yeterince tahammül edilebilir buluyorum. O zaman sebep ne?”

Beni tanıyan herhangi biri var mı diye etrafıma baktım. Günümüzde kendinizden yaşça büyük bir adamla dışarı çıkarsanız artık kimse onun babanız olabileceğini düşünmüyor. Herkes, insanların erotik sebeplerle birbirlerine karıştıkları varsayımından yola çıkıyor.

Luca, “Birine mi bakıyorsun?” diye sordu.

“Hayır.”

Bir sürü yemek geldi. Luca’nın gözlerinde hafif bir huzursuzluk hissettim. Önüne sevmeyeceği bir yemek konmuş bir çocuğa benziyordu. İsteddiği şeyleri seçmişti ama sorun şuydu ki yemekten hoşlanmıyordu, bunu daha önce de fark etmiştim. Bense midemi dolduracak olmaktan mutluydum, daha ilk ısırıkta içime doğacak o güzel duyguyu dört gözle bekliyordum.

Sessizce tabaklarımıza daldık, kendime hâkim olmaya çalıştığım halde hızlı yiyordum. O ise çok yavaştı. Gözlerim telefona kaydı. Masanın bir ucuna koymuştum ve o âna kadar varlığını unutmayı becerebilmişim. Şimdi ise artık bir şey gelip gelmediğini kontrol etmek istiyordum, ama nasıl?

Tam da o anda telefon çalmaya başladı. Arayan Fred’di, ismi ekranda yanıp sönüyordu.

“Affedersin, buna cevap vermek zorundayım.”

Kalktım ve dışarı, kaldırıma çıktım. Telefonu açmadım, beni ilgilendiren, arama değil, bana sunduğu bahaneydi sadece: Hayatımın büyük kısmının geçtiği görünmez ortam olan telefonumda

birkaç dakika geçirebilirdim böylece. Çalmasının bitmesini bekledim. Michele cevap vermişti.

“Yarım saat sonra yemekte olacağım. Artık daha fazla yazma, gerçekten, rica ediyorum. Bu akşam karım geç saate kadar yok, bunun faydası olabilir ama kızımı dışarıda akşam yemeğine çıkardıktan sonra evde yalnız başına bırakamam. Artık büyümüş olsa da bunu yapamam. Garip kaçır. Anlayacağını umuyorum. Yarın da hep birlikte yola çıkıyoruz. Birkaç gün burada olmayacağız. Konuşmaya ihtiyacın varsa bunu bu akşam yapabiliriz, seni ararım. Ama artık mesajlara bir son ver. (Biliyorum her şeyi bin kere tekrar ediyorum.) Sinirlenme, lütfen. (Fotoğraflarını çektiğim günler aklıma geldi ve bana anlattığın hikâyeler. İkisi de hoşuma gidiyordu; fotoğraflar da, hikâyeler de.) Öpüyorum.

Artık daha fazla yazma ve mesajlara son ver lafları beni etkilemişti. Bir savaş ritmine sahiplerdi. Dolayısıyla müdahale ettim.

YİRMİ

EZİYET

“Neredeyse otuz iki yaşına geldim, Michele, ve sana benim dünyaya karşı tutumum çelişkili, ilkel görünebilir. Ancak bana göre esas mesele belirli bir özgürlüğü korumaktır. Özgür olmak da çeşitli ruh halleri arasında gidip gelebilmek anlamına gelir. Melankoli yaşıyorum; tutarsızlıklarımın, pek de düzgün olmayan hayallerimin, başarısızlık korkumun, daha şimdiden tamir edilemez halde olan hüsrانlarımla farkındayım. Aynı zamanda bazen çok güçlü olan bir coşku da deneyimliyorum. Nasıl tarif edeceğimi bilmediğim, gizli tuttuğum bir coşku. Londra’ya taşındığım dönemde (sen oradan ayrılmıştın) bir adamla tanıştım ve birkaç ay, sana benzediği hissini yaşadım. İngiliz’di ama. Avukattı, aşağı yukarı senin yaşındaydı, bir operasyon üzerinde çalışırken tanıştık, detayları sıkıcı. Birkaç kere sabah yedide, kahvaltıda görüştük; akşam çıkmaya vaktim yoktu. O marmelat dolu kahvaltılarını hatırlıyorum. Bana ısmarladığı yiyecekler şefkat dolu geliyordu ve bu da beni çekiyordu. Bir gün, bir cumartesi beni aradı ve Manchester’den onu görmeye ablasının geldiğini söyledi; kadın kocasıyla gelecekti ve onda kalacaklardı. Bana dördümüz birlikte yemeğe çıkıp çıkamayacağımızı sordu, beni onlarla tanıştırmak

istiyordu, o tarz yemekler için henüz erken olduğunu biliyordu ama biriyle görüştüğünü bilmek ailesinin hoşuna giderdi. Böyle bir şey yapmamayı tercih ettiğimi söylemiştim cevaben. Neden? Nedeninden emin değilim. Belki de bir sembol olmak hoşuma gitmemişti. Aileyi memnun etmek için gösterilen kız sembolü. Zaten rasgele sosyalleşmekten de hoşlanmıyorum. Diyalogun ilgi çekici olacağından emin değilsem diyalog kurmayı sevmiyorum. Abla fikri de beni rahatsız etmişti. Bugün bile hâlâ en nefret ettiğim şeylerden biri iki çift halinde dışarı çıkmaktır. Sanki bir çifti oluşturan iki insan birbirinden ayrılamaz tek bir varlıkmiş; iki çift de, bir aradayken ikişerli vücutlardan oluşan iki arkadaşmış gibi birlikte buluşan çiftler. Sonuç olarak tabii ki kendimi o yemeğe giderken buldum. Yemekle ilgili hiçbir şey hatırlamıyorum; ne yeri ne konuşmaları, tek hatırladığım ablasının ve kocasının yüzleri, kibar insanlardı. Ablası bir hastanenin acil servisinde çalışıyordu, kocasının da bir hi-fi dükkânı vardı; çirkin bir adam değildi ama gece kulübü şarkıcısı gibi giyinmişti; üzerinde koyu renkte, biraz parlak bir ceket vardı, saçlarında jöle, solaryuma girenlere has, parlak bir yüz. Abla küçüklüğünde çok güzel ve çok sarışın bebeklerden biriydi muhtemelen, hani büyüyünce gizemli bir şekilde bütün cazibesini yitirenlerden. Bir hafta sonra, ablası gidince, avukat beni evine yatıya davet etmenin artık doğal olacağını düşündü. Kabul ettim, ama yine bir zorlama oldu. Kimse beni buna zorlamamış olsa da bir zorlamaydı. Bir an odaklansam o hissi bugün bile yine hissedebilirim. Mutlak bir özgürlüğün içinde zorlama tercihler yapmak ne demek, biliyorum. Bunlar hep fiziksel dünyanın doğasıyla bağlantılı konular, aptallık böyle bir şey mesela. Ne istediğimizi bilmiyoruz, ne önce ne sonra, hep memnuniyetsiziz, kimseye kızamayız bunun için, kendimize bile. Birinin yanında uyumak her koşulda hoşuma gider. İnsanım sonuça, orta büyüklükte bir hayvanım; dolayısıyla korunma hissi duymayı seviyorum. O gece bir anda çok duygulanmıştım. Beni seyretmesine izin vererek soyunmuştum. Bak bana, ben böyleyim işte, tüm sahip olduklarım bu kadar, sana uymuyorsa şimdi söyle,

bozulmam. İşte böyle bir durumdu. Sonra ne yapmak istiyordum, onu hiç düşünmemiştim. Gece boyunca işler farklı şekillere girdi. Gerçekten istediğimiz şey, istemeye karar verdiğimiz şeyle aynı değil ve bu ikisinin arasındaki mesafenin adı da vazgeçiş. Kişinin kendi zekâsını arada bir askıya alması önemli. Onunla birkaç kere daha görüştük ve her şey söndü, yeni bir şey değil. Olaylar önce bir parlak görünür göze, sonra bozulurlar, ısıltılarını kaybederler; bekâretlerini yenilemek, her zaman varlıklarının merkezinde kalmalarını sağlamak zordur. Yaşananlar yavaş yavaş bizi kenara köşeye iter. Bir sabah uyanırsız, bitmiştir; sonra tekrar başlar, sonra tekrar biter, tekrar başlar.

Hepsini sildim ve telefonu cebime koydum. Çalmaya başladı, arayan yine Fred'di. Reddettim.

İçeri girerken Luca'nın camın ardından bana baktığını gördüm. En az yirmi dakika dışarıda kalmıştım. Belli ölçüde bir medeniyetsizliğin karakterimin bir parçası olduğunu düşündüm. Oğlunun vaftiz törenini yarıda kesip müşterilerinin telefonlarına cevap veren iş arkadaşlarım var, benim yazmakla geçirdiğim yirmi dakika nedir ki!

Luca bir grissini yiyordu, hâlâ dolu ama artık soğumuş olan tabağını bırakmıştı. Yavaş çiğniyordu, sanki grissino bir düşünceymiş gibi.

“Her şey yolunda mı? Bir destan yazdığını gördüm, kendinden geçmiş gibiydin, ürkütücü görünüyordu.”

“Özür dilerim, acil bir e-postaydı.”

“Anlıyorum, çok çalışıyorsun.”

“Bazen, evet.”

“Peki ya mektup? Hani şu posta kutusunda bulduğun?”

Sırt çantamın dış ceplerinden birine koymuştum. “Getirdim. İşte burada.”

Zarfı açtı, içinde bir broşür vardı. Dikkatle inceledi. Bu arada ben de tabağımda kalanları bitirdim. Biraz utandım zira yemek gerçekten de buz gibi olmuştu. Bitirdiğimde Luca garsonu çağırdı ve her şeyi alıp götürmesini söyledi. Garson, “Yoksa beğenmediniz

mi?” diye sordu, o da aksine her şeyin çok lezzetli olduğunu ama kendisinin daha yeni bir grip atlattığını ve pek iştahının olmadığını söyledi. Oğlan uzaklaşırken rahatlamış görünüyordu. Luca broşürü cebine koymak üzereydi ki durdu ve “Bunun ne olduğunu bilmek ister misin?” diye sordu.

“Evet, tabii.”

“Kaçınılmaz bir şey, merak. Her neyse, bir konser davetiyesi sadece. Şimdi hangi konser olduğunu da bilmek istersin sen.”

Aslında umurumda değildi ama nazik olmam gerektiğini düşünüp evet dercesine başımı salladım.

Aklım ise başka yerdeydi. Karnım doymuştu ve duygusal kaygılar peşinde dikkatimi dağıtmaya hazırdım. Kalbimde bir ağırlık hissediyordum, şimdilik ihmal edilebilecek ama sonra daha da büyüyecek bir ağırlıktı bu; duygusal kaygılar müthiş bir potansiyele sahiptir. Michele kimdi ki nihayetinde? Sadece on yıl öncesine ait bir hayalet. Bir hayaletle ilgili sorular sormak zordur. Karakterinin bazı yönleri değişmemiş gibi duruyordu: Bir devrimci değildi; hayatına yeni senaryolar eklerken eskilerini silmiyordu; tüm zorluğuna rağmen gerçeklikte akıp gitmek hoşuna gidiyordu, hatta eğer alternatifi yok etmekse zorluğu tercih ediyordu, biriktirmekten ve depolamaktan hoşlanıyordu. Kötü biri değildi, o öyle olduğunu iddia etse de. Geniş bir hayal gücüne sahipti. Okulda derslerinde başarısız olan ve haklarında “Evet ama hayal gücü çok geniş,” denen çocuklar gibiydi. Hayal gücü geniş olan, devrim yapmaz. Her şeyi olduğu gibi bırakır ve kendine, saklanacak rahat bir yer bulur.

Luca broşürü bana uzattı. İlk sayfada büyük harflerle “Vexations” yazıyordu. Bu şiddet dolu ve zarif kelime anında içimde kendine bir yer buldu.

“Ne bu?”

“*Vexations*’ı çaldıkları bir konser. Tam da bu akşam, bu arada. Biliyor musun eseri?”

“Hayır.”

“Belki bestecisini duymuşsundur; Erik Satie.”

“Kısmen. Fransız bir müzisyen.”

“Bence Satie senin ilgini çekebilir. *Vexations* da.”

“O kadar güzel bir konser mi?”

“Hayır, büyük ihtimalle kötü olacak.”

“O zaman neden ilgimi çeksin?”

“Broşürü aç, içinde bir açıklama var. Lütfen iyi oku.”

Luca odaklanmamı istiyordu. Aklımın ondan kolaylıkla uzaklaştığını anlamıştı. Garson ikinci tabakları servis etti.

Erik Satie, kısa bir parça olan Vexations'ı 1893'te besteledi. Partisyonun ilk sayfasına pek anlaşılmaz bir not yazmıştı: “Temayı sekiz yüz kırk kere art arda çalmak için önceden, olabilecek en derin sessizlik içinde ve ciddi bir soğukkanlılıkla hazırlanmak uygun olacaktır.”

Bu, eserin sekiz yüz kırk kere tekrarlanarak icra edileceği anlamına mı geliyor? Eğer öyleyse Vexations bir gün boyunca bile sürebilir. Küçük bir parçanın tekrarıyla dolan uzun saatler. Bu da eserin adını açıklar: Eziyet, yani baskı, zulüm. Tarihteki en uzun eser; hem piyaniste hem dinleyicilere karşı sadistçe. Baştan sona tek başına hepsini çalana ne oluyor? Peki ya hepsini dinleyene? Kimsenin aklına hiç böyle bir maraton organize etmek geldi mi? Doğruyu söylemek gerekirse, evet.

Bunu ilk olarak 1963 yılında John Cage akıl etti. Cage, Satie'nin gelenekselliğe karşıt tutumunu paylaşıyordu; o da mantıksız olanın cazibesine kapılıyordu. Ona göre Vexations'ın icrası sadece mümkün değil, gerekliydi de. Maraton, bir grup piyanist tarafından aralarında birbirleriyle paslaşarak 840 kere eserin tekrarı tamamlanana kadar yapıldı. Cage'den sonra bunu yapan başkaları da oldu. Vexations zaman içinde bir müzik yıldızına dönüştü. Zamanı yutarak onu yok eden bir müzik. Vexations'ın konusu, zamanın yok edilmesi.

Yan sayfada o akşamki konserin açıklaması vardı.

Birçoğu amatör, yetmiş piyanist, eseri dönüşümlü olarak icra edecekler. İzleyiciler konser esnasında istedikleri an salondan çıkabilecekler ama tekrar girmelerine izin verilmeyecek.

Girişte herkesten on beş avroluk bir katkı payı alınacak. Konserin sonuna kadar kalanlara dayanıklılıklarından ötürü bilet parası iade edilecek.

Davetiye, performansla katılan yetmiş piyanistin topluca yazdığı kısa bir mektup da içeriyordu.

Dinleyiciler ve eserin yorumcuları Vexations'a mistik yönler atfetmekte hemfikirdirler.

Yorumcular Satie'nin notalarında, eserin ezberlenmesini imkânsız kılan şeytani bir şey olduğunu savunurlar. Birçok tekrardan sonra bile, ilk defa öğreniyormuşçasına partisyonla bakmak zorunda kalınır. Dinleyiciler de benzer bir etkiye değiniyorlar: Birçok tekrardan sonra bile melodi mırıldanılmıyor.

Ancak bütün bunlar bizi ilgilendirmiyor. Hafıza bizi ilgilendirmiyor. Biz, her bir notanın andaki varlığıyla meşgul olacağız. Her birimiz parçayı on ikişer kere çalacağız ve partisyonla gibi toplam 840 tekrara ulaşacağız. Amaç homojenlik elde etmekten ya da güzel yorumlar üretmekten çok, basitçe tüm bunların gerçekleştiğini göstermek. Meditatif konsantrasyondan lirizme geçeceğiz. Mutlak gevşemeden, nefessiz kalmaya. Canınız sıkılacak. Sanrılara kapılacaksınız. Belki bir anda sokaktaki bir arabanın alarmı çalacak. Her şey olabilir ama hiçbir şey kolektif projemizi bölemeyecek.

“Fanatiklere benziyorlar,” dedim.

“Ama böyle bir müzik yaklaşımı sergilemek ilginç. Tekrar eden müzik. Sence neden böyle bir şey yapıyorlar?”

“Bilmiyorum. Onların sapkınlığı olsa gerek.”

O anda başka bir şey düşünmeye başladım; aynı şeyi aslında. Michele bir hayaletti, bir devrimci değildi, hayal gücü genişti ama her şeyden öte, o akşam benimle olamıyordu. Tek seçeneğim, hareketsiz kalıp pasif şekilde Luca'nın bana anlattıklarını dinlemektir. Bir noktada gitme vakti gelecekti. Bir heykele dönüşmüş olduğum ancak o zaman anlaşılabilirdi. İşte, benim kaderim şöyle bir şeydi

galiba: Pembe masa örtülü restoranda bir sandalyenin üzerinde sonsuza dek esir olmak.

İkinci tabaktaki yemeklere giriştim.

Luca, “Bir kereliğine olsun bana gerçeği söyleyebilirsin,” dedi. “Gerçek mi?”

“Herhangi bir konuda. Annen hep, seni anlamanın pek mümkün olmadığını bahsederdi.”

Kalkıp gitmeli miydim?

“Annem benimle ilgili bütün annelerin söylediği şeyleri söylüyordu; onların işi, işlevi bu çünkü. Her neyse, düşündüm de ben gerçekten *Vexations* için ideal dinleyiciyim. Kalbimde bir ağırlık var ve bu sandalyeden bir daha hiç kalkamayacakmışım gibi hissediyorum.”

“Neler oluyor?”

“Hiçbir şey, sadece senin konuşmanı tercih ediyorum. Sen anlat, ben senin her kelimeni can kulağıyla dinleyeyim.”

Birinin sözlerini kelimesi kelimesine dinlemek zor bir şeydir ama bu sözü vermiştim. Luca henüz hiç dokunmadığı ikinci tabağını da itip önünden uzaklaştırdı.

“Nasil istersen,” dedi ve derin bir nefes aldı. “Buraya gelmeden önce düşünüyordum da bize âşık olan insanları biz seçmiyoruz, halbuki bizimle ilgili çok fazla şey söylüyorlar. Bu yüzden bana âşık olanların nasıl insanlar olduğunu düşünüyordum. İnanır mısın, öyle az da değiller.”

“Tabii ki inanırım.”

“Bana âşık olan insanlar... Şaşılacak şey.”

“Ben şaşırmadım doğrusu.”

“Çirkin olmama rağmen, demek istiyorum.”

“Çirkin değilsin ki.”

“Tamam, peki, teşekkür ederim. Neyse bazıları hayranlarım oluyor, annen gibi. Bazıları genelde çok genç olan öğrencilerim. Bu noktada birtakım pürüzler çıkıyor. Onlar bana âşık oluyorlar ama ben olmuyorum ve trajedi patlak veriyor. Çoğu, bana kendini kaptırmadan önceki dönemde müziğimi sevmiyor ama

yine de benim dersime yazılıyorlar. Katılmalarının tek sebebi de beni yakından görmek oluyor. Benimle karşılaşıyorlar ve sinirleniyorlar çünkü ben onlara âşık olmuyorum, bu sefer beni açıkça daha da küçümsüyorlar. Genellikle takip etme ve delilik vakaları baş gösteriyor. Her şey bitene ve ben kendimi bir kuşku kafesinde hapsolmuş bulana kadar.”

“Kısacası, sapık takipçilerin var.”

“Şansıma, şimdiye kadar çok ciddi bir şey olmadı. Ama mesele o değil. Âşık olan öğrenciler kadın ya da erkek olabiliyor. Türlü türlü insan bana gönlünü kaptırıyor ancak ortak bir noktaları var: Fark ettim ki çoğu, müzikal anlamda kendini Bach’a benzetiyor. Bu, benimle ilgili de bir şey söylüyor olmalı. Anlıyor musun ne demek istediğimi?”

“Sen de Bach’a mı benziyorsun yani?”

“Hayır, olay şu; onlar Bach’a benzediklerini düşünüyorlarsa, bu benimle ilgili de bir şey söylüyordur. Demek ki beni Bach’a benzediğini düşünen insanlar beğeniyor.”

“Özetle, kendini beğenmiş insanların hoşuna gidiyorsun.”

“Onun gibi bir şey. Bunlardan bazıları benim daha farklı, daha rahat bir tip olduğumu hayal ederek onlarla duygusal bir ilişki kurmamı istiyorlar. Şimdiye kadar aldığım en ürkütücü talep bir sarılma talebiydi. Birkaç yıl önce oldu; annen hayattayken. Ona sarılmazsam intihar edeceğine dair bana tehditler savuran bir öğrencinin gözlerine bakmak...”

Biraz su içti, boğazını temizledi.

“İşte, o zaman kafam karışmıştı. Sarılmak kötü bir şey olduğundan değil, bunu deneyebilirdim de, ama güzelce sarılmayı beceremeyeceğimden neredeyse emindim. Kucaklamalar hiçbir zaman yeterince sıkı ve uzun, yeterince sevgi dolu değildir. Bu onların temel özelliklerindendir. Çok az insan gerçekten güzel kucaklamayı bilir. Geri kalan herkes hayal kırıklığı yaratır. El sıkışırken olduğu gibi.”

“Doğru.”

“Sen hiç güzel sarılmayı bilen bir insanla tanıştın mı?”

“Evet.”

“Şanslısın.”

Dikkatle beni inceliyordu. Belki de sınanıyordum. Bir tarafım hâlâ mevzudan uzaklaşmak, telefonu çıkarıp Michele’ye yazmak istiyordu: “Bana mükemmel bir şekilde sarılmana ya da elimi sıkmana ihtiyacım var. Yoksa kendimi öldürürüm.”

“Giulia, şu tasvire bak, iyi dinle: saçlar ve kaşlar koyu kestane, gözler gri, burun uzun, orta büyüklükte bir ağız, belirgin bir çene, oval yüz, boy 1,77. Kim bu?”

“Bilmiyorum.”

“Satie. Kendinden böyle bahsediyor. Hoşuna gitti mi?”

“Kısaymış.”

“Bugünün standartlarına göre, öyle. Harika bir çocukluk geçir-memiş ama zaten on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında çok az insan bizim harika bulacağımız bir çocukluk geçirmiştir. Gençli-ğinin en önemli dönemlerinden biri, kendi yaşlarında başarılı bir yazarla olan arkadaşlığıydı. Birkaç gençlik kuralıyla şekil almış, renkli bir arkadaşlık. Yirmi yedi yaşındaysa onda iz bırakan bir aşk yaşamış. *Vexations* bu aşkın hikâyesi.”

İçkisinden bir yudum almak için tekrar durdu. Ben bütün yemeği bitirmiştim, o hiçbir şeye dokunmamıştı. Garson tabakları almaya geldi ama bu sefer bir şey sormadı. Sadece tatlı isteyip istemediğimizi sordu, biz de hayır dedik.

Dürtülerime yenildim ve açıkça telefonumu çıkarıp e-postama baktım. Luca da masaya oturduğundan beri ilk kez telefonunu çıkardı o anda. İkimiz de telefonlarımızın ekranlarına kilitlendik ama o benim görgüsüzlüğümü taklit etmek için numara yapıyordu muhtemelen. Aramızdaki insani ilişki birkaç dakikalığına yok oldu.

Fred’den gelmiş bir e-posta buldum, konuda “Haberleri okuyor musun, okumuyor musun?” yazıyordu. Bir de gazete haberinin lin-kini göndermişti. Açtım ve Fred’in neden bana ulaşmaya çalıştığını anladım. Gözlerimi devirdim ama Luca fark etmedi. Michele’ye yazdım: “Seamus Heaney işi bırakmamış, kaybolmuş. Resmen

kaybolmuş. Şimdi bir iş arkadaşşımdan öğrendim.” Sonra Luca ya, “Affedersin, telefonla işim bitti, koyuyorum kenara,” dedim.

“Peki. *Vexations*’ın hikâyesini dinlemek istiyor musun? Öyle sıradan bir hikâye olmadığını, elini tutup tüm gücüyle sıkacağını göreceksin.”

YİRMİ BİR

AŞK, SİNİRLERİN ZAYIFLIĞIDIR

Erik Satie 1893 yılında sıkça çaldığı küçük ve karanlık bir barda Suzanne Valadon adında bir kadınla tanışır. İkisi de yirmi yedi yaşındadır. Akşam geç bir saattir, ocak ayıdır ve hava soğuktur. Satie, Suzanne'i görür görmez ona âşık olur.

Suzanne yanında bir arkadaşıyladır. Büyüleyici ve oldukça tanınır bir kadındır, ressamlara modellik yapmaktadır ve kendi de alaylı bir ressamdır. Satie birkaç saat sonra ona evlenme teklif eder, şaka olsun diye değil üstelik. Olay o gece bir yere bağlanmaz. Gecenin saat üçüdür ve o saatte evlenilmez, belediye kapalıdır çünkü. Sonrasında da bir şekilde saat hep çok geç olacaktır bunu yapmak için, ama bir ilişkiye başlarlar.

Başlarda Satie kendini zayıf bir pozisyonda bulmaktan korkar. Yirmi yedi yaşındadır ve hem seksle hem de kendi kimliğiyle ilgili pek bir şey bilmemektedir. Bir yetişkindir, evet, ama hâlâ genç bir oğlandır. Belki kadınları pek tanıımıyordur ya da bildiği şeyler pek bir işe yaramıyordur. Suzanne ise çok şey biliyordur; hem kendiyse hem başkalarıyla ilgili. Onların arasındaki, haz ve acı dolu bir asimetridir.

Ancak Satie bir müzisyendir. Sınırları belirlidir, en azından onu tanıyanların gözünde. Suzanne ise bir modeldir. Bir model genellikle belirli bir formda olmaz; daha doğrusu, sürekli başkalarının şekillendirdiği, ihtiyaçlarına göre kullanarak istifade ettiği fiziksel bir formdadır. Ressamlar Suzanne’i kadınları, genç kızları, hatta genç erkekleri temsil etmek için kullanmaktadırlar.

Her yöne çekilebilen, tekrar tekrar yeniden şekillendirilebilen bir insanın nasıl bir kaderi olabilir? Hatırı sayılır bir güce sahiptir ve herkes de bunu kıymetli bulur. Kendini kocaman, gerçek ve anlam dolu hisseder. Öyledir de zaten; hayat da bunu er ya da geç gösterecektir.

Suzanne, Satie’nin yağlıboya bir portresini yapar. Satie de Suzanne’i porte üzerine çizip onun için sadece dört vuruşluk bir eser besteler: *Bonjour Biqui, Bonjour!* Garip ama neşeli.

Altı ay sonra her şey beklenmedik bir şekilde ve sonsuza dek biter. Satie şöyle yazar: “Aşk, sinirlerin zayıflığıdır. Benim için buzul yalnızlığından başka bir şey yok artık.”

Sonunda *Vexations* adlı bir eser besteler. Kapağa, parçanın yüzlerce kez tekrar edilmesini önerir gibi görünen o cümleyi yazar. Bu bir espri midir, geleceğin piyanistlerine yapılmış bir şaka mı? Yoksa başka bir şey midir? İlişkinin bitmesinin verdiği aşk acısı onda müzikte tekrar fikrini, saplantıyı, daha doğrusu saplantı ritüeli fikrini yaratmış olabilir. Kesin bir şey söylemek zor. Satie’nin, parçanın saatlerce tekrar edilmesini isterken şaka mı yaptığı yoksa bunun çaresizliğinden mi kaynaklandığı anlaşılmıyor. Ne var ki, mizah ile çaresizlik arasındaki sınır çok belirsizdir.

Vexations parçası *Bonjour Biqui, Bonjour!*’un bittiği akorla başlar, önceden neşeli olan bir parçanın acılı devamı gibi. Kısa, hasmane ve hassas bir bestedir: İhtişam ve melodramın karşıtı, tekrar edildiği zaman devasa boyutlar kazanan, küçük ve saf bir saplantıdır. Zaten saplantıların en mahrem sırrı, onları ölçsüz hale getiren zamandır.

Hesap gelince Luca cüzdanını çıkardı, ben çıkarmadım. Ismarlamak istediğini biliyordum. Onun için bu, aile hiyerarşisiyle alakalı bir meseleydi.

“Hoşuna gitti mi peki hikâye?” diye sordu.

“Evet, çok. Gerçekten.”

“Aklından ne geçtiğini biliyorum.”

“Nasıl yani?”

Cüzdanı masanın üzerine koydu.

“Arzular benim uzmanlık alanım. Müziğin arzularla çok bağlantısı var. Bunu hiç düşündün mü?”

Satie hikâyesi boyunca sağ elimde sımsıkı tuttuğum telefonumu bardağın yanına bıraktım.

“Hayır, hiç düşünmedim.”

“Bir çalkantı hissi deneyimledin mi hiç? Arzu dolu, güzel bir çalkantı? Sevdiğin bir şarkıyı dinlerken demek istiyorum.”

“Evet. Özellikle küçükken, yeni bir şarkı duyduğumda.”

“İşte, müzik arzu yaratır. Ancak arzu çözümlenmeyi talep eder. Bir son, bir kapanış, bir tatmin. Bir parça dinlerken, rasgele değil, belli noktalarda bir doruk noktasına, bir çeşit varış çizgisine ulaşmasını bekleriz. Peki bu hedefe varılmazsa ne olur? Yatıştırılamayan bir arzunun tuzağına düşüp kalabiliriz. Satie müzik aracılığıyla bu türden bir arzuyu irdeliyor. Son bulmayan saplantı yüzünden odağımızı ve yönümüzü nasıl yitirdiğimizi analiz ediyor, böyle bir durumda farklı bir denge bulmak için ne gibi ihtimallere sahip olduğumuzu inceliyor. Bazen Satie’nin arzunun katılgının üstesinden gelmeye çalıştığını düşünüyorum. Ve bunun, onun güçlü tarafı ve mücadelesi olduğunu. Müzikal bir mücadele, aynı zamanda da ruhsal. Satie güçlü müydü yoksa çok mu savunmasızdı, hiçbir zaman anlayamadım. Hareketsiz bir müzik projesinin peşindeydi ve hareketsizlik belki bizi hiç hareketsiz kalmayanların saldırılarına karşı daha savunmasız, daha açık kılıyor. Satie kendini hafızasız olarak tanımlardı, sürekli ve kesintisiz bir şimdinin içine yerleştirilmiş

gibi. Hafızasız, dolayısıyla da zaman kavramından uzak. Ama aynı zamanda da mekânsız: Hareketsiz yani. Bunda bir hassaslık var mı? Zaten müzik bütünüyle zor ve kırılğan bir şey. Dünyada daha kolay, daha sağlam ve aynı derecede güzel bir sürü uğraş var. Edebiyat daha basit mesela. Resim de aynı şekilde. Aman dikkat, ‘Müziyenler diğer sanatçılardan daha akıllıdır,’ demiyorum. Benimki şeylerin doğasına dair pratik bir değerlendirme. Ortada bir tablo varsa, tek temennisi seyredilmektir. Bir kitap, okunmayı bekler. Okumak bir tabloya bakmaktan daha büyük bir emek ister ama okurun işbirliği bir kere sağlandı mı, kitap bir tablo kadar eksiksizdir. Müzik dinleyicisi ise bestecinin ortaya koyduğuyla ne yapacağını bilemez. Yazılmış bir müziğe ve onu icra edecek bir müzisyene ihtiyaç duyar. İyi bir müzisyene. Bunun yanı sıra mümkünse akustığı iyi olan bir salon ister. Kâğıt üzerinde yazılı müzik, tek başına hiç bir işe yaramayan eksik bir şeydir. Sanat eserini bir araya getirmek için hazırlanmış bir kullanma kılavuzuna benzer. Besteci, mobilyaları monte etmek için talimatları yazandır. Müzik, lojistik optimizasyon kriterine göre düzenlenmiş siyah çizgiler ve noktalarla dolu bir kabin, yani portenin içine yerleştirilmiştir. Büyük bir mağazada, yassı bir kutunun içinde parça parça satılan bir sehpa gibi. Peki o zaman ben ne yapıyorum? Sehpa kullanma kılavuzları mı? Belki evet. Belki her şey kocaman bir yanlış anlaşılmalıdır. Aslına bakarsan, ben çok kazık yapıyorum.”

Annem ona atılmış bir kazık mıydı? Ölümler kazık atar mı?

Luca eliyle hafifçe masaya vurdu.

“Geçen gün bir saatçiye gittim. Kilo verdim, biraz daha fazla yemem lazım ama yapamıyorum, o yüzden saatimin kayışını sıkı-tırmak istedim. Dükkânda kendimi çeşit çeşit kadrانlarla, saatlerle dolu bir duvarın önünde buldum. Hiç fark ettin mi bilmiyorum ama saatçilerdeki kadrانlar genellikle onu on geçeyi gösterir. Gerçekten çok sık karşılaşılan bir durumdur. Neden? Belki de saatçiler, onlarca farklı zamanı gösteren saatlerle dolu bir duvara bakmanın yaratacağı kafa karışıklığı ve kendini kaybetme hissini önlemek için bütün saatleri aynı tutuyorlardır. Doğal olarak, gerçek saate

göre ayarlayamazlar, yani saatleri çalışır durumda bırakamazlar çünkü bu çok pil harcar ve tekrar doldurulmaları da çok vakit alır. Peki neden onu on geçe? Benim aklıma sadece estetik sebepler geliyor. Saatin dikey eksenine göre simetri, akrebin de yelkovanın da abartılı olmayacak şekilde yukarıya bakması; saat on ikiye ayarlandığında olabileceği üzere duygusallığın kıyısında gezen bir mükemmellikle birinci sınıf bir durum yaratmadan ama on bire beş kala gibi, hep arzu ettiği halde zirveye ulaşamama ve hiçbir zaman da ulaşamayacak olmanın hüsrânını, yaşamın zorluğunu yansıtmadan. Onu on geçe, kolların iki yana açıldığı zarif bir dans hareketini andırıyor. Dansta bir figür veya seyirciye teşekkür eden birinin aldığı poz. Tüm bu sebeplerden dolayı onu on geçe seçiliyor, hakikaten güzel bir âna benziyor. Ancak aynı etki, saati ikiye on kalaya getirerek de elde edilebilir. Ne değişir ki? Yine de hiçbir saatçi ikiye on kalayı kullanmıyor. Oturup düşündüm ama onu on geçenin, ikiye on kaladan neden daha güzel olduğunu anlamak gerçekten zor. Gittiğim saatçinin duvarındaki saatler, diğer hepsinde olduğu gibi onu on geçede sabitlenmişti. Bir tanesi dışında; sadece bir saat, ikiye on kalayı gösteriyordu. Bir hata mı? Gözden mi kaçmıştı? Saatçi metal kayıştan bir parça çıkarırken ben de o saatin karşısına geçip inceledim ve her şey bana bir yanlış anlaşılma gibi göründü. Hatta tam da yine bilmem kaçınıc kazık gibi.”

Restoranın dışında, birbiriyle vakit geçirmekten keyif alan ama çok da sık görüşmemenin önemini anlamış iki insan gibi veda-laştık. Luca bir taksi durdurdu ve beni eve bırakmayı teklif etti. Yürümeyi tercih ettiğimi söyleyip teklifini reddettim.

Saat on biri çeyrek geçiyordu. Bize servis yapan garson, girişin yanında ayakta durmuş, bana bakıyordu; yalnız başıma kalınca hareketsiz durduğumu gördüğüne şaşırmamış gibiydi. Yanından geçip restorana geri girdim.

Banyoda sırt çantamı boşalttım, ayakkabıları çıkarttım; düz iç çamaşırlarını, yeşil elbiseyi. Üstümü değiştirdim. Aynada ken-

dime bakıp, çocuksu bir ifadeyle kocaman gülümsedim. Dişlerim her zamanki dişlerim; altın rengi benekleri kaybolmuş, yeşil hareleri ya da anlatmaya değer başka bir özelliği olmayan kahverengi gözlerim; ne güzel ne de çirkin burnum; hafif dalgalı, koyu renk saçlarım.

Telefonu kontrol ettim, Michele'den bir cevapsız çağrı vardı. Kızardım, heyecanlandım ama hiçbir şey yapmamaya karar verdim. Bir de Fred aramıştı. Onu geri aradım.

"Giulia, hangi cehennemdesin?"

"Tatildeyim."

"Tatilde mi? Hayat sana güzel, anladım. Okudun mu?"

"Evet, okudum."

Annesiyle konuşuyor gibiydi *Anneee, eve ne zaman döneceksin?*

"Birkaç gün sonra dönüyorum. Bilmiyorum, göreceğiz."

"Gabriele, ikinizin bir randevuya çıktığını söyledi."

Gabriele mi? Kırmızı pololu oğlan mı? Ne alakası vardı şimdi? Hiç; sadece Canary Wharf'ta özel hayat diye bir algının olmadığına işaret etti.

"Evet, bir kere çıktık."

"Düzgün bir oğlandır."

"Evet."

Böyle olağanüstü bir durumda bile Fred'le birbirimize söyleyecek bir şeyimizin olmaması inanılmazdı. Mesafe değildi bu; kendin ve başkası hakkında söylenenlerle ilgili müthiş bir kontrol mekanizmasıydı. Biri, ki bu durumda Seamus; garip, tehlikeli bir şey yapıyor ve herkes önünde dut kesiliyor. En azından dedikodu tüm çıplaklığıyla açığa çıkana kadar; o zaman bir şeyler dile dökülüyor. Ama henüz zamanı gelmemişti.

Fred mahcubiyet dolu bir sesle, "Giulia, ben bir halt ettim," dedi.

"Ne yapmış olabilirsin ki? Görüştüğümüzde anlatırsın."

"Büyük bir şey."

"Yani?"

“Dün akşam Seamus gidince onun ofisine girdim. Henüz olan bitenden haberimiz yoktu. O gittikten sonra odasına girerim sık sık. Öylesine, bir göz atmak için.”

Bu ritüeli fark etmiştim. Fred gün sonunda hep Seamus’un, kapısını açık bıraktığı ofisine girip etrafa bakıyor, gücün kokusunu biraz içine çekip tekrar dışarı çıkıyordu. Fred’in yaptığı şeylere hiçbir zaman önem vermemiştim, bu da yaptığı en kötü şeylerden biri değildi.

“Masasının üzerinde bir zarf vardı,” diye devam etti. “Üzerinde senin adın yazıyordu. Zarfı aldım ama açmadım. Sadece kıskandım çünkü hep sana mektuplar bırakıyor, bana ise hiç. Sana verecektim.”

“Herkes yapıyor bunu. Çözülmesi gereken birtakım işlerden bahseden mektupçuklar. Seninle yüz yüze konuşamazsa kâğıda yazıyor çünkü e-postalarla gereksiz izler bırakmaktan nefret ediyor. Bu konuda bir dâhi, kabul etmek lazım.”

“Bana hiç öyle işler emanet etmiyor.”

“O zaman mutlu olmalısın.”

Polislerin telefon konuşmalarımızı dinlediğini ve hapsi boyladığımızı hayal ettim. Masum bir cümle söyleyeyim dedim: “Tamam canım, mektubu aldığın yere koyuver, olsun bitsin.”

“Hayır, bunu artık yapamam. Senin masana bırakırım.”

“Hayır, yerine koy. Bugün ofise kimse geldi mi? Yani, olanlardan sonra. Ne bileyim, karısı, gizli servis falan?”

“Bilmem, ben bugün Stockholm’deyim.”

“Mektup nerede peki?”

“Burada, valizimde.”

“Tamam, o zaman dönünce yerine koy. Söz ver.”

Söz verdi ama bunu yapmayacağını biliyordum. Telefon görüşmemiz orada bitti. Seamus’la ilgili son haberleri kontrol ettim. Sonunda da Michele’ye yazdım:

“Seamus Heaney dün akşam yedi sularında, binanın önünde onu bekleyen karısıyla buluşup bir randevuya gitmek için boydan boya camlı ofisinden çıkmış. Bizim kattan caddeye çıkan güzergâhında

gözden kaybolmuş. Çok önemli bir veri değil ama çıkmak için kimlik kartını kullanmış, tabii onun yerine herhangi biri de kullanmış olabilir kartını. Kapalı devre kameralardan da bir şeyler çıkacaktır elbette, hatta belki de çoktan çıkmıştır. Seamus'un karaciğerinde bir rahatsızlık vardı ve düzenli olarak önemli bir ilaç kullanması gerekiyordu fakat o da masasının üzerinde kalmış. Cep telefonunu çekmecesinde bırakmış. Bloomberg şimdilik başka bilgi vermiyor. Canary Wharf polisiyesi. Bazı gazeteler, dolandırıcılık gibi karanlık sebeplerden dolayı kaçtığını iddia ediyor. Sonra finans dünyasının çektiği eziyetin yarattığı psikolojik ve zihinsel problemlerden bahsedilenler de var. Şu aşamada birçok kişi, 2014'te bizim binadan intihar eden bir elemanı hatırlıyordur. Görünüşe bakılırsa yol boyunca hayatımdaki insanları kaybediyorum. Bu yüzden, benimle buluşmak ister misin, bilmiyorum ama seni bir kez daha davet ediyorum. Gece yarısı görüşelim mi? Çantamda bir ip var. Cevap vermene gerek yok, istiyorsan gelmen yeter. Adresi yazıyorum.”

Tuvaletten ve restorandan çıktım. Artık tabelasını göremeyecek kadar uzaklaştım. Michele'nin zamanında gelebilmesi için yarım saat yeterli olmayabilirdi ama bir yandan da saat geçti ve pek trafik yoktu. Gelmemeye karar vermesi ihtimalini hiç dikkate almadım. Bana hayır diyebileceğine hiçbir zaman inanmadım.

Randevu yerimize tam on ikide vardım. İsimsiz bir apartmanın önünde durdum. Üzerinde “Satie: Vexations” yazan bir tabela vardı. Doğru yerdeydim ama etrafta benden başka kimse yoktu, konsere kimse gelmemişti.

Tam o anda bir piyano notası duydum. Sonra bir tane daha, bir tane daha... Anladım ki herkes çoktan içeri girmişti; dakik bir şekilde, 840 tekrara katlanmak üzere gelmişlerdi. Daha dikkatle kulak verdim. Müzik kötü değildi ama o tekrarlanma fikri bana hâlâ korkutucu geliyordu. Sonra bir şeyler anlamaya başladım, belki de bir aydınlanma yaşamak üzereydim. İçeri girmeyi denedim ama kapı kapalıydı. Kafamı çevirdim ve Michele'yi gördüm.

O anda aklımda şu cümle belirdi: “Seni dünyalar kadar seviyorum.” Aslında muallak bir ifade – çünkü dünyasına bağlı.

YİRMİ İKİ

PERDE ARKASINDAKİLER

Sevgili Michele,

Seni dünyalar kadar seviyorum. Genellikle tutkular bu şekilde çalışır: Bir insanın belli şeylerini beğeniriz, çok beğeniriz, sonra o insanın bize her şeyiyle güzel geldiğine karar veririz ve böylece, beğenimiz genişleyerek tutkuya dönüşür. Sana olan tutkumda olay başka türlü gelişti. Sende beni çeken şeyler parmakla sayılacak kadar az değil, her şeyini beğeniyorum; ilk görüşte mutlak bir şekilde istedim seni. O günden beri kendime aslında seni istemediğimi kanıtlamaya çalışıyorum. Ama zor.

Daha önce dikkat etmediğim tek bir konuda bile antipatik, çirkin ya da aptal olduğun ortaya çıksa mutlu olacağım. Bu kadarı bile bir adım olur, o noktadan başlayıp seni yavaş yavaş kalbimden atabilirim. Fakat bunu henüz başaramadım.

Bazen kendimi senin soğuk bir insan olduğuna ikna etmeye çalışıyorum. Soğukluk, senden nefret etmeyi denemem için tutunabildiğim tek nokta. İnsanın kendini birinin soğuk olduğuna inandırması

oldukça kolay; talepkâr ve karşı taraftan çok şey bekleyen biri olmak yeterli bunun için. Karşımızdaki taleplerimize cevap veremiyorsa, onun soğuk olduğuna kanaat getirip konuyu kapatabiliriz. Gördüğün gibi, bu işin nasıl yapıldığını biliyorum. Ama bu sadece teorik bilgi tabii, pratikte işe yaramıyor.

Sana olan ilgimi yitirmek, arzularımın en tepesinde duruyor. Neden? Seninle tanışmadan önce daha mutlu olduğumdan değil; ama en azından hayatımda böyle çekilmez bir tutku yoktu. Yeniden sadece katlanılabilir hisler duyabilmek istiyorum. Seni dünyalar kadar seviyorum ama belki de bu, misafirperver bir dünya değil.

Kendim için bir sürü planım var. Hani diyor-sun ya, bir gün benim gölgede kalmış ama aslında önemli bir insan olduğum anlaşılabilecek. Bir casus. Bunu şaka olarak söylüyorsun ama sonra ciddileşiyorsun ve ekliyorsun: “İmkânsız değil.” Sana göre ben kendini saklamaya ve rol yapmaya müsait bir karaktere sahibim. Gölgede durup deli gibi çalışan biri olma fikri hoşuma gidiyor fakat imkânsız aşkın tutkusunu yok etmenin bir yolunu bulamazsam bu çizdiğin tabloyu var edemem. Heyecan bizi renkli, kırmızı bir elbise gibi görünür kılar; elbise sarı ya da yeşil de olabilir, bir önemi yok. Gerçi bunlar trafik lambalarının renkleri; olmaz. Önemli olmak ve gizli kalmak istiyorsam rengim belirsiz olmalı, perde arkasındakilerin belirsizliği kadar gri. Sarıyı, yeşili veya kırmızıyı seçersem yanlış yaparım.

Bir şey söylemeye çalıştığımı anlaşıyor mu?

Sana yazmak ve kelimeler aracılığıyla sana kimliğimin çeşitli yönlerini göstermek; hepsini bir kerede. Bunu becerebilmeyi çok isterdim. Çizerek anlatmayı bile denedim; gülme sakın. İkimizi çizdim, çirkin

karalamalar oldu ama esas sorun o değil. Sorun şu ki, çizimler beni ürkütüyor çünkü tamamen rahatsızlıktan doğuyorlar.

Seninleyken tüm duyguları hep uçlarda yaşıyorum. Her şey o kadar gerçek, kesintisiz, dayanaksız ve kalıp dışı ki... En son beraber olduğumuzda aynadan sana bakıyordum ve buna tahammül edemedim. Senin yanındayken, herhangi bir şeyden bahsettiğimizde bile olduğum yere mıhlaniyorum çünkü kıpırdarsam yere yığılmaktan korkuyorum.

Hoşça kal.

Bu, yıllar önce Michele'ye e-postayla gönderdiğim ilk gerçek mektuptu. İkincisi Treviri öncesi olandı. Geri kalan bütün iletişimimiz mesajlardan oluşuyordu; uzunlu kısıla da olsa hepsi mesajdı.

Buğün mektubu tekrar okuduğumda, yirmi iki yaşındayken başlayan aşkın ana hatlarını, âşık olmaya harcadığım zamanı iyi tanımladığını düşünüyorum. Uzunluk ve yoğunluk anlamında olağanüstü bir zaman dilimiydi.

Bu mektuptan on yıl sonra kendimi bir yolun ortasında, bir binanın giriş kapısının önünde, onun karşısında bulmuştum. İçeriden, kendi kendini besleyen bir mekanizma gibi tükenmez ve yavaş bir melodi geliyor, tekrarın maharetini ortaya koyuyordu.

Michele'nin üzerinde spor bir pantolon, koyu renk bir tişört vardı, kıyafetleri hakkında başka ne diyebilirim, bilmiyorum. Kilo vermişti, çok iyi görünüyordu. Geçici bir kıskançlık hissiyle doldum. Birilerine kendini beğendirmek için kilo vermiş olabileceğini düşündüm, halbuki başka sebepler yüzünden de vermiş olabileceğini gayet iyi biliyordum.

Saçları ağarmıştı. Gözleri bir başka bakıyordu; karısıyla çekilmiş fotoğrafındaki gibi farklı değil, hatta o fotoğrafa hiç alakası yoktu. Sanki ak düşmüş saçlarından etkilenmişlerdi, evlerin sıvalarının gökyüzünün renginden etkilendiği gibi. Çok güzellerdi.

Varla yok arası gülümsüyordu. Korkmuş gibi bir hali vardı. Biraz daha yaklaştı ve “Seamus’un günün birinde garip bir şey yapacağını düşünmüşümdür hep,” dedi.

Bunu söyledi ama bir önemi yok gibiydi. Ben de yorum yapmadım.

Bir an için öne doğru düşmekten korktum. Beni yanağımdan öptü. Oradan hemen, şüpheyi mahal bırakmayacak şekilde dudaklarıma kaydı. Elleriyi boynumu okşuyordu ama o kadar sert bir okşayıştı ki beni boğazlamaya hazırlanan birinin hareketi de olabilirdi. Ona tüm gücümle, sımsıkı sarıldım, bana sarılmasını söyledim, o da yaptı. Sonra etrafına bakındı.

“Sokağın ortasında duramayız böyle herhalde,” dedi.

Konser binasına doğru gitti ve kapıyı itti; kapı kolayca açıldı, kimbilir daha önce neden açılmamıştı... Michele bana yol verdi ama ben alçak girişi fark etmedim ve kafamı çarptım, ne çok sert ne çok hafif.

“Ah!”

“Canın acıdı mı?”

“Hayır, çok acımadı.”

Kapı kapandı.

İçerisi oldukça karanlıktı, bir avlu vardı ama aydınlatılmamıştı. Şimdi müzik daha iyi duyuluyordu; ses birinci kattan geliyordu, konser orada olmalıydı. Kimbilir kaçınıcı tekrarı icra ediyorlardı. Michele beni hafifçe duvara doğru itip yasladı ve beni tekrar öpmeye başladı; elbiseme ve altından vücuduma dokunuyordu. Bir an durdu ve “Ama bir şeyi anlamadım. Senin bu binada evin mi var?” diye sordu.

“Hayır.”

“Ee, o zaman niye buradayız?”

“Bilmiyorum.”

Bedenini benimkinden ayırdı; kızgınlıkla değil, durumu değerlendirilebilmek için.

“Bir müzik duyuyorum, birileri müzik çalıyor.”

“Biliyorum. Seni rahatsız mı ediyor?”

“Hayır.”

Müzik durdu, bir tekrar bitmişti, bir sonraki başlamak üzereydi.

“Zayıflamışsın.”

“Yeni bir durum. Diyet yapıyorum. Merak etme, ölmüyorum.”

Bir keresinde ona ölümsüz olmasını umduğumu söylemiştim. O da bunu umursamadığını söylemişti. Kafasını kaşıdı ve “Gerçekten ip mi var yanında?” diye sordu.

“Evet.”

“Ödünç verir misin?”

Sırt çantamdan ipi çıkardım ve ona uzattım. İnceledi ve gözlerinde onayladığına dair bir ifade belirdi; getirdiğim ip teknik açıdan onaylanmıştı.

“Kapının açılmaması için bununla kolunu bağlayabiliriz. Böylelikle biri girerse, yani yine de girebilir ama geldiğini vakitlice fark edebiliriz.”

“Peki ya birileri aşağıya inerse?”

Omuz silkti.

“Şu anda seninle burada, ayakta sevişmek istiyorum, ne dersin? Biliyorum, rahatsız bir pozisyon. Filmlerdeki gibi değil.”

Ebeveyninden, yüksek bir duvarın üzerinde yürümek için izin isteyen küçük bir çocuğa benziyordu. Sonunda hikâyemiz dengeli bir noktaya ulaşmıştı.

The first of these is the fact that the
British people are not a homogeneous
body of men and women.

The second is the fact that the
British people are not a homogeneous
body of men and women. The third
is the fact that the British people are
not a homogeneous body of men and
women. The fourth is the fact that the
British people are not a homogeneous
body of men and women.

The fifth is the fact that the British
people are not a homogeneous body of
men and women. The sixth is the
fact that the British people are not a
homogeneous body of men and women.

The seventh is the fact that the British
people are not a homogeneous body of
men and women.

The eighth is the fact that the British
people are not a homogeneous body of
men and women. The ninth is the
fact that the British people are not a
homogeneous body of men and women.
The tenth is the fact that the British
people are not a homogeneous body of
men and women.

The eleventh is the fact that the British
people are not a homogeneous body of
men and women.

The twelfth is the fact that the British
people are not a homogeneous body of
men and women.

The thirteenth is the fact that the British
people are not a homogeneous body of
men and women.

The fourteenth is the fact that the British
people are not a homogeneous body of
men and women.

The fifteenth is the fact that the British
people are not a homogeneous body of
men and women.

The sixteenth is the fact that the British
people are not a homogeneous body of
men and women.

YİRMİ ÜÇ

KRİSTALLEŞME

Seamus Heaney 27 Haziran 2016 günü akşam yedi sularında boydan boya camlı ofisinden çıktı. Karısıyla bankanın önünde buluşmak üzere sözleşmişti ama binadan hemen ayrılmak yerine, bodrum katına inen asansöre bindi; orada çok kullanılmayan bir tuvalet vardı. Erkeklerinkine değil, beklediği gibi boş olan kadınlar tuvaletine girdi.

Kabinlerden birine girip kapıyı kilitledi, soyundu ve üzerine siyah kadın iç çamaşırları –sutyenin içine biraz pamuk doldurarak– ince kadın çorabı, koyu gri ve biraz buruşuk döpiyes, içine mavi çizgili beyaz, pamuklu ve likralı bir gömlek giydi. Ayağına yüksek topuklu ayakkabılar geçirdi. Kıyafeti satın almıştı ama ayakkabılar ona değil, Alman soyadlı bir İtalyan olan ve ofiste masasının altında yedek bir çift ayakkabı bulundurma alışkanlığı olan Giulia'ya aitti. Seamus'un bir erkeğe göre küçük, Giulia'nın ise bir kadına göre büyük ayakları vardı; ikisi de kırk numara giyiyordu.

Kabinin kapısını açtı ve aynada kendini gördü. Köse yüzü, zarif hatları; bunların hepsinin yardımı dokunuyordu ama her halükârda bir peruğa ve biraz makyaja ihtiyacı vardı, bir de kendini kamufler etmek için gözlüğe. Seamus tüm ihtiyaçlarını büyük bir sırt çantasıyla yanında getirmişti.

Operasyon tamamlandığında kariyer sahibi güzel bir kadın gibi görüldüğüne karar verdi. Binadan ancak o zaman, üzerinde bir erkek fotoğrafı ve ismi olduğunu düşünmemeye çalışarak kendi kimlik kartıyla çıktı. Şansına kimse onu durdurup kontrol etmedi.

Dışarıda kendisini beklemekte olan karısını arkadan gördü. Onu poposundan tanıdı; kuru, kadınsı olmayan, kısa ceketinin altına giydiği dar kot pantolonla ortaya çıkarılmış, başkasınıninkiyle karıştırılması imkânsız olan poposundan. Hiçbir şey demeden, kendini de fark ettirmeden onun yanından geçip yoluna devam etti. Metroya indi ama o sırada topuğunun biri kırıldı. Seamus biraz güvenini yitirdi, üstelik yorgun hissediyordu. Bu yüzden akşamını tek başına Battersea'de boş tuttuğu apartman dairesinde geçirmeye karar verdi.

Ertesi sabah erken uyandı, vücudunun her hücresi sonunda hazırıldı. Bütün günü kadın kılığında Londra sokaklarında dolaşarak geçirdi, bacaklarında hiç yorgunluk hissetmeden, ayakları su toplamadan keyifle ve bol bol yürüdü. Sevdiği şeyleri yedi. Foyles kitabevine gidip siyah bir deri koltuğa oturdu ve "Yüksek Pencereleler" adlı bir şiir kitabında şu dizeleri okudu:

Genç bir çift gördüğümde
Oğlanın kızı becerdiğini
Kızın doğum kontrol hapı aldığını ya da
spiral taktırdığını düşündüğümde
Biliyorum ki işte bu, cennet

Yarım saat orada kaldı, sonra kalkıp kasaya gitti, kitabı satın aldı ve eve, karısının yanına döndü. Onu mutfakta, telefonda döşemeciye talimatlar verirken buldu. Kadın ağzı açık bakakaldı, ona bundan sonra hep olmasa da sıklıkla böyle giyineceğini söyledi. Geceyi ayrı yataklarda geçirdiler. Ertesi gün karısı, annesine taşınacağını, bir ara vermeye ihtiyacı olduğunu söyledi.

Seamus erkek kıyafetleri giyerek bankaya döndü, kısa bir süre için onun öldüğünü sanmış olan kurum tarafından büyük bir coşkuyla karşılandı. Hikâye yeniden gazetelere çıktı; banka bir iki el

çabukluğuyla olaya önemsiz bir kişisel sorun süsü vermeyi başarmıştı: Ortadan kaybolan bankacı aslında karısıyla yaşadığı bir tartışmanın ardından geceyi yalnız başına geçirmişti. Kadın kılığına girme mevzuu kamuya sızdırılmadı. Banka, kimlik kartına kayıtlı çıkış anının gizli kameralardan takip ederek daha olayın yaşandığı ilk saatlerde bu yönde bir fikir edinmişti ama her şeyi kontrol altında tutmayı başarmıştı.

Seamus, insan kaynakları departmanı müdürü Jane tarafından bir görüşmeye çağırıldı: Bu sadece formalite icabıydı, olup bitenden sonra banka olayı aydınlatmak istiyordu, ne de olsa her gün böyle bir olayla karşılaşmıyorlardı. Üst düzey bir bankacının –onu bu pozisyona çıkaran, kazandırdığı paraydı– isteksiz bir öğrencinin arka kapıdan çıkıp okuldan kaçması gibi ortalıktan kaybolmasına pek sık rastlanmıyordu.

Jane, Seamus'un istifa etmek istediğini, sıkıldığını düşünmüştü; bir bankacının hayatındaki en büyük trajedi buydu nihayetinde: Sı-kılmak. Jane üst kattakilerden Seamus'a nasıl davranması gerektiğine dair kesin talimatlar almıştı muhtemelen: Olanları çok büyütme, kadın kılığına girme kısmından bahsetme, onun yerine olayın psikolojik boyutuna odaklan. Esas mesele, Seamus'un kafayı yiyip yemediğini anlamaktı. Seamus içeri girdiğinde Jane onu görür görmez, Hayır, delirmemiş, diye düşündü. Ona şöyle bir bakmak bunu anlamak için yeterliydi, insan kaynaklarında yirmi yılı boşuna geçirmemişti. Seamus ona kadın kıyafetleri dahil, kelimesi kelimesine tüm yaptıklarını sakince anlattı. Giulia'ya topuğunu kırdığı ayakkabıların parasını ödeyeceğini açıkladı. Ayrıca böyle harika bir kurumda çalıştığı için eskisinden bile mutlu olduğunu, her zamankinden daha fazla para kazandırmak için elinden geleni yapacağını söyledi. Sadakatini beyan etti. Sonunda da o günden itibaren kadın kılığında çalışmayı tercih edebileceğini dile getirdi; her zaman değil ama sıklıkla. Jane gözünü kırpmadan gülümsedi; buna bir engel görmediğini söyleyip konuyu değerlendireceğine dair söz verdi. Gerçekten böyle düşündüğü için söylemedi bunu; sadece bir anda felaket kopmaması için söyleyebileceği tek şey buydu.

Mesele şu ki, Seamus ekibiyle beraber bankaya her sene milyonlarca dolar para kazandırıyor. Üstelik banka politik doğruculuğa ters düşmeyi göze alamaz. Başlıca misyonları arasında, “çeşitliliğe dayalı bir çalışma ortamını teşvik etmek” var. Bugünün dünyası bunu gerektiriyor. Gazeteler her an bir skandal bekliyorlar ve söz konusu olan hafif, cinsel nitelikli bir skandalsa daha da iyi. Her zamanki açıklaması zor hikâyelerden, çorba olmuş karmaşık finansal mevzular-dan, içinde anlaşılmaz kısaltmalar ve aslında herkesi sıkan konular olmadan, bankaya çamur atan herhangi bir şey. Böyle bir ayrımcılık hikâyesi ise en güzeli. Bu yüzden banka kendini korumayı tercih ediyor ve şöyle düşünüyordu: Seamus banka adına milyon dolarlar kazanmaya devam ettiği sürece, bunu kadın kılığında gezerek yapma-sında bir sakınca görmüyoruz. Resmi olarak sergilenen duruş buydu.

Peki ya içlerinden geçen? İçten içe Seamus’un uzun soluklu olma-yacağına çoktan karar verilmişti. Bir dönem ölümsüz gibi görünen Seamus, artık uzun süre dayanamayacağını sinyallerini veriyordu. Besbelli ki kendiliğinden elenecekti, zaten böylesi de daha iyiydi. Ban-kanın belki de erkeklerin kadın gibi giyinip gezmesiyle hiçbir alıp veremediği yok gerçekten. Hiçbir şeyle bir alıp veremediği yok aslında; kendine ait belirli bir fikri yok, en azından bizim sandığımız, öyle olduğu konusunda ısrar ettiğimiz biçimde. Fakat evet, şu var; emrin-de çalışanlardan birinin çizdiği imajdan, hem de bugüne kadar hep yüklü yılsonu bonuslarıyla şımarttığı önemli bir çalışanının, herhangi memnuniyetsiz bir çalışan gibi kılık değiştirip binadan kaçmasından rahatsız. Ayrıca biliyor ki müşteriler bu olayın etkisinde kalabilir; üstelik onların politik doğrucu olmalarına da gerek yok ve onların hassasiyetleri ve rahatsızlıkları her şeyden önce gelir. Tüm bunların da ötesinde; rollerin, çıkarların, müşterilerin de ötesinde, banka Sea-mus’ta bir hassasiyet kokusu aldı, kışkırtıcı bir hassasiyet ve bu kabul edilemez. Şimdi istekli ve neşeli görünen Seamus, Canary Wharf’ı kendi oyununa alet edip cıtaı yükseltmek, abartılı bir şey yapmak istedi. Sisteme karşı bir başkaldırı. Kendi kendini yeniden düzen-leyen sisteme. Ölçülebilir ekonomik getiriler sağladığında övgüyle bahsedilen risk eğiliminin, duygular ve ifade biçimleri söz konusu

olduğunda bir sınırı olmalı. Seamus kafasına eseni yapamaz, bankadaki hiç kimse yapamaz. İnsanın kendini kontrol etmeyi bilmesi lazım, izin istemeyi öğrenmeli en azından. Seamus bunu daha önce söyleyebilirdi! Herkese uyacak bir yol bulunabilirdi böylece! İtaat erdemine uygun davranmak önemlidir.

İktisat teorisi, otokontrol sorunlarını yok sayar ve bu gerçekdışı katılık üzerine kurulmuştur. Eylemlerin öngörülürlüğü, para kazandırma sözünden bile daha önemlidir. Keynes şöyle yazmıştı: “Dünya bilgeliliği bize şunu öğretir; itibarın sarsılmaması açısından, alışlagelmiş bir şekilde başarısız olmak, sıradışı bir şekilde başarılı olmaktan iyidir.”

Bu sayfaları yazdım, yazıcıdan çıkardım ve anı kutuma koydum. Oldukça ilginç bir hikâye olduğunu düşünsem de “Seamus Heaney’nin Bir Günü”yle ilgili söyleyecek pek fazla bir şeyim olduğunu sanmıyorum. Seamus’un kaderi ne olacak, hâlâ bilmiyorum. Şimdilik burada, birkaç metre ötemde. Para basıyor, kadın gibi giyinmiyor ama biliyorum ki bunu yapacağı âni bekliyor.

Onun hikâyesi, başkalarınınkinin aksine, bir başarısızlık hikâyesi değil. İçinde hiçbir şey parçalanmadı, un ufak olmadı. Bu bence çok etkileyici. Seamus’un kaos ortamında efsanevi denebilecek şekilde serpilme yeteneğine sahip olduğunu düşünmeye başlıyorum.

Arada bir hatırını sormak için Luca Ferrari’yi arıyorum. O bana müzikten bahsediyor, dinlemeye vaktim olmayan birtakım albümler öneriyor. Ben ona ilgisini çekeceğini umduğum bir şekilde ekonomiden bahsediyorum. En son konuştuğumuzda, “Piyasalar ne düşünüyor?” lafının pek bir anlamı olmadığından bahsettik. Piyasalar, birilerinin başkalarının ne düşündüğüne dair düşünceler ürettiği yerdir. Bir zihnin başka bir zihne dair kurgusudur. Tüm bunlar birçok zihinle çarpılır. Hatta şöyle; piyasalar herkesin, diğerlerinin ortalama olarak ne düşündüğünü düşündüğü yerdir. Umutlar, kıskançlıklar, algılanan gizemler, can sıkıntıları, arzular,

habislikler ve içgüdülerden oluşan bir ortamın mantık çerçevesinde özetlenmiş bir halidir. İnsan ilişkileriyle ve yorumlamaya çalışırken üzerinde uyguladığımız çarpıtmalarla benzerliği fazlasıyla güçlüdür.

Yakın zamanda Luca'yı bir daha görmek ister miyim, bilmiyorum. Onun için endişeleniyorum ama bir yandan da sürekli muhatap olmak zorunda kalsam yorulurdum. Bizimkisi icat edilmiş, sentetik bir aile bağı, buna rağmen doğal gibi gözüküyor. Olabilecek tüm çelişkileri içeriyor.

Kırmızı pololu oğlanla düzenli olarak görüşmeye başladım, dışımdan ona Gabriele diye hitap ediyorum ama aklımda orijinal lakabını koruyorum. Coşkulu bir oğlan, birlikte uzak yerlere seyahatler yapmayı teklif ediyor, beni motorla ofisten almaya geliyor ve akşam yemeğine götürüyor, ben gizli gizli rejim yaptığımdan evde yemeyi tercih etsem de.

Bana şiirler yazıyor.

*Kapalı piyasalarda
Hareket eden tek şey
Borsacının gözleriydi*

Beni sinemaya, tiyatroya götürüyor. İnsanların aşırı rekabetçi ortamlarda genelde acı çektiklerini düşünürüm ama bakıyorum da o çekmiyor. Bazen sterlini ya da düşmanı olan bu topraklardaki gurbetçi halini düşünüp sinirleniyor. Hayatındaki belirsizliğe lanet okuyor ve karamsar senaryolar çiziyor.

Sonra, "Ruhsal bir bunalım yaşıyorum," diyor ve atlatıyor. Bolivya ya da Malezya'ya yapabileceği bir seyahatten bahsetmeye başlıyor ve onu da atlatıyor.

Geçen hafta beni bir Modigliani sergisine götürdü. Sergide Montmartre'dan başka ressamların tabloları da vardı, bunlardan biri de Utrillo'ydu. Biyografisini okuyunca Utrillo'nun Suzanne

Valadon'un oğlu olduğunu öğrendim. Çok şaşırdım ve hemen bu işte bir bityeniği olduğunu düşündüm. Bütün insanlar gibi ben de olayları birbirinden ayrı değerlendiremiyor, hemen tesadüflere bir anlam yüklüyorum.

Satie'nin konserinin olduğu gecenin ertesinde, o tatilimsi molayı yarıda kesip Londra'ya döndüm. Ofise gittiğimde masamın üzerinde Fred'in Seamus'un ofisinden aldığı zarfı buldum. Açtığımda gördüm ki içinde işle ilgili bir mesaj değil, sadece iki tane polaroid fotoğraf vardı: Bir koltukta birbirine çok benzer iki pozisyonda uzanmış çıplak bir kadın; sırtı, kalçaları görünüyor, yüzü görünmüyor. Üzerinde küçük desenler olan, sınırlı sayıda üretilmiş özel bir kravatı beline kemer gibi bağlamış. Bütün olarak değerlendirilince 80'lerde şekillenmiş bir zihne ait bir ikonografi.

Michele'nin bundan on yıl önce, Seamus'un sırrını yani kadın kılığına girme meselesini tesadüfen öğrendiğini hayal ettim. Michele'nin bu sırrı herhangi bir şekilde ona karşı kullanma niyeti yoktu ama buradaki sorun başkaydı. Seamus artık gözlerin üzerinde olduğunu biliyor, kimseye güvenmiyordu; her şeyden öte, canı eğlenmek istiyordu ve kurnaz savaşımlara karşı da bir zaafı vardı. Bunun için hiçbir fırsatı kaçıramazdı.

Bu yüzden hem kendini korumak hem de biraz eğlenmek için işine yarar bir şeyler bulacağından emin olarak Michele'nin çekmecelerini karıştırmıştı. Michele tam da buna uygun sorumsuzlukta yaşayan bir adamdı; nitekim işte oradaydılar, çıplak bir kızın fotoğrafları. Seamus sadece iki tanesini, işini görecektik kadarını aldı ve kareleri rasgele de seçmedi. Kızın yüzünün görünmediği iki tanesini aldı çünkü niyeti kızın rencide etmek değildi. Onu ilgilendiren kısım, sınırlı üretim kravatın görünmesiydi, herkesin değil belki ama Michele'nin gözüne çarpacak bir detaydı bu. Her ne kadar kadın kılığına girmek, karısını aldatmaktan daha karmaşık bir sır olsa da, güç dengesini tekrar kurmak için çalmıştı fotoğrafları. Ancak tek sebebi bu da değildi. Michele'nin elinde daha güçlü

bir silah vardı ama Seamus da acımasızlığa ve dolayısıyla önemli ya da önemsiz, elindeki herhangi bir bilgiyi kötüye kullanmaya daha yatkındı. Bunu Michele'ye de söylemiş olmalıydı: Unutma ki ben acımasızım. Michele de cevap vermişti kesin: Seninle ilgili kimseye hiç bir şey söylemeye niyetim yok, endişelenme, ama fotoğrafları bana geri ver. Seamus onu sıkıştırmıştı: Ofis masasının çekmecesinde çıplak göt fotoğrafları olan birinin başka ne gibi sırları vardır acaba? Hepsinin bu kadar olduğundan emin misin Michele? Yoksa bu buzdağının görünen kısmı mı? Benden korkuyor musun? Korkmalısın çünkü ben kendimle ilgili gerçeği er ya da geç dünyaya açacağım; artık sır saklamamaya karar verdim, topuklu ayakkabı giymeyi sevdiğimi herkes bilecek, bu yüzden senin sahip olduğun bilginin değeri sıfır. Benim kadın kıyafetlerimin hiçbir kıymeti yok. Oysa sen aileni üzmem istemiyorsundur eminim. Seninle ilgili sırlar aptalca, hatta bana sorarsan sıkıcılar bile ama paha biçilemezler.

Michele bu noktada büyük ihtimalle cevap vermedi. İkili ellerindeki kozları kullanmadan, bir soğuk savaştaymış gibi karşılıklı konumlarını titizlikle yöneterek dengede kaldılar. Bir süre sonra Michele bankadan ayrılınca fotoğraflar Seamus'ta kaldı. Michele neden gitmişti? Ben klasik açıklamadan yanayım: Sıkılmıştı. Michele bu işi hiçbir zaman çok da umursamamıştı.

Peki kurban var mı burada? Şüphesiz fotoğraflarım bir işe yaramıştı, dolayısıyla ben bir araç olmuştum. Seamus'un referandumun ertesi günü anlattıklarını; Michele'nin benden ona bahsettiğini, yaptıklarımızı anlattığını söylediği zamanı sık sık düşünüyorum. Ona inanmalı mıyım? Açıkçası birbirleriyle özel hayatlarını paylaştıklarına inanmakta güçlük çekiyorum fakat zihnim bu muammanın içinde kayboluyor, şüphe duymaya başlıyor ve yoruluyor. Michele'nin sözlerini hatırlıyorum: "Bizden bahsedeceksen, bunu sadakatle yap." Sadakatı düşünüyorum. İki insan arasındaki ilişkiyi tarif etmek için daha asil bir kelime olabilir mi? "Arkadaşlık" kelimesi artık bağlantı kurmak, temasa geçmek bağlamları kazandı ve esas anlamından çok şey yitirdi. "Aşk"

kelimesi tarihin bütün yükünü sırtında taşıyor: Yüreğin aşılabilir duygulardan yazılmış, uçurum kıyısında seyreden, beklenmedik açılımlar ve ani ayrımlarla dolu, tekinsiz yollarının tarihini. “Sadakat” kelimesinde ise dürüstlük var; samimiyetle, adaletle ve açıklıkla olan tüm bağlarını ortaya koyuyor. Çok mu soyut? Çok mu zor? Risk mi taşıyor? Sadakat yeri gelir, bize bağlanmanın ve aşırı düşkünlüğün yol yol damarlarını gösterir.

Seamus’la yıllar içinde defalarca konuştuk; demek ki benim fotoğraflarım hep arka planda bir yerde duruyorlardı. O biliyordu, bense bilmiyordum. Sonra bir gün, tam da kadın kostümüyle kendini göstermeye karar verdiği gün, onları bana geri vermeyi seçti. Bu bir itiraf mı, bir tehdit mi, yoksa nezaket göstergesi mi, bilmiyorum.

Birkaç gün önce o iki fotoğrafı raptiyeyle ofiste kendi bölmemin duvarlarına astım. Olan biteni taçlandırmak için yapılabilecek en doğru şey gibi geldi. Seamus dün yanımdan geçti ve oralı bile olmadı. Halbuki fotoğrafları sergilemem, düşmanca bir hareket gibi görünebilirdi. Ancak sanıyorum bu da onun bir gün gerek duyarsa rahatlıkla idare edebileceğini düşündüğü bir durum.

Fred, “Güzel popo,” dedi.

“Teşekkür ederim,” diye karşılık verdim.

“Fotoğrafları diyorum.”

“Evet, anladım onu. Fotoğraftaki popo benim.”

Gülmeye başladı. “Ha ha, rüyalarında mı? Yirmi yaşında olsan belki derdim de...”

Bu sözü benim kibrimi sınadı. Sonuçta hikâyenin özü de bu: Benim kibrim.

Onun dışında Canary Wharf istifi bozmamaya çalışıyor: yansıyan ışıklar, ağaçlar, binalar ve rakamlar. Öğle yemeğini, metronun çatısının üzerindeki bahçede, kireçtaşından duvara, çimlere ve fiskiyenin su oyunlarına bakarak yemek. Diğer yandan, olacakları kestirememenin verdiği endişe, kısıtlı öngörü ve kibir, şehre ve tutarsızlıklarına

hayat veriyor. Hiçbir şeyin derinleşememesinden kaynaklı bozukluk hâlâ hüküm sürüyor. Olaylar karmaşıklaşıyor, hikâye yeni kurbanlar ve cellatlar ortaya atıyor, yüzleri birbirine karıştırıyor, yeni eşleştirmeler yapıyor. Tüm bu huzursuzluğu beklemiyorduk doğrusu.

Günde bir kere, becerebilirim, çıkıp nehre gidiyorum. Havanın güzel olup olmaması mühim değil. Thames'i, genelde nehirler niye sevilirse o yüzden seviyorum. Yüzeylerin değişkenliği hoşuma gidiyor; o kötü ama bir şekilde güzel gelen kokusu, hep aynı yöne doğru akması. Suyun olduğu yerde insan seslerinin dağılmasını seviyorum. Bir nehir hiçbir zaman güvenilir görünmez, insanı kendine çekmez, buna rağmen deniz ya da çayır gibi başka doğal yüzeylerin yapmayacağı şeyler yapmaya müsaittir: Düşüncelerini senden alıp çok soru sormadan yok olmalarını sağlamaya hazırdır. Bir yenilenme sözü vermez ama hiçbir şeyi de geri çevirmez. "Endişelenme, bırak düşüncelerin benim içimde saklansın. Benim çamurum ahlaktan anlamaz," der.

Bugün, korkuluğa dirseklerimi dayamış dururken, kendi kendime, bir gün hayatımda koruyup kollayacak birinin olmasının fena olmayacağını düşündüm. Yetişkin bir insanım, artık küçük bir kız çocuğu değilim, belki eskisi kadar çevik değilim ama sesim daha güçlü. Kim benim tarafımdan korunmak ister? Kendimi hazır ve çok istekli hissediyorum. Neredeyse hiç korkmuyorum; aklımda, "Eve dönmek istiyorum," cümlesi belirlediği zamanlar hariç. Ne hangi evden bahsettiğimi ne de bir yuvanın nasıl inşa edildiğini biliyorum. Satın aldığım bir apartman dairesinde oturuyorum ama o da bir mal varlığından başka bir şey değil. Kendi evinden, aşkla, emekliliğinde içine girip saklanabileceği bir çorapmış gibi bahseden bir kadının kitabını okumuştum. Çok dokunaklıydı ama sanırım benim için ulaşılmaz bir şey.

Michele'yi bir daha ne gördüm ne de onunla konuştum. Ona yazmadım da. Ona olan duygularım hâlâ canlı ve aynı zamanda hareketsiz şekilde havada asılı. En olmayacak anlarda frenlenemez bir şekilde onun bedeninin altına saklanma arzusu duyuyorum,

sonra tekrar normal nefes almaya başlıyorum. Hikâyemiz dengede bir noktaya ulaştı ve orada kristalleşti.

Aşk hikâyelerinin er ya da geç boşlukla, küçük düşmeyle, can sıkıntısıyla ya da tehditle burun buruna geleceğini düşünmüşümdür hep. Şanslı vakalarda yeniden yapılanma ve sağlıklı bir mesafeye de kavuşulabilir. Kristalleşmenin ardından ne geldiğini ise bilmiyorum.